

Sveučilište u Zagrebu
Filozofski fakultet
Odsjek za sociologiju

PROGRAM DIPLOMSKOGA STUDIJA SOCIOLOGIJE

Zagreb, veljače 2005.

1. Uvod

Odsjek za sociologiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu osnovan je 1963. godine i djeluje neprekidno već četrdeset i dvije godine. Isprva utemeljen kao dvopredmetni studij, sredinom se 70-tih proširio i na jednopredmetno usmjerenje čime se omogućilo da se u okvirima sociologije razvije niz tzv. posebnih sociologija, te da se omogući brže i suvremeniji razvoj struke u pravcu novih znanstvenih spoznaja.

Osim Odsjeka za sociologiju u Hrvatskoj postoje još neki po strukturi srodni studiji ali se može reći da je studij sociologije do danas obrazovao veliku većinu kadrova u struci koji se bave nizom važnih pitanja društva, društvene strukture, društvenih promjena, društvenih odnosa itd. Sadržaj studija obuhvaća i niz aktualnih i relevantnih aspekata u vidu tzv. posebnih sociologija.

a) Razlozi pokretanja studija

Sveučilišni studij sociologije danas je prisutan na gotovo svim sveučilištima širom svijeta. Rijetka je pojava da se sociologija na nekom sveučilištu predaje samo kao opći predmet na nenastavnim fakultetima.

Rijetke su studijske grupe i kod nas i u svijetu na kojima sociologija bilo kao opći predmet, bilo kao niz predmeta koji obrađuju pojedine probleme vezane uz različite struke (sociologija odgoja i obrazovanja, sociologija kulture, sociologija znanja i znanosti, sociologija politike, ekonomska sociologija itd.) ne bi našla svoje mjesto u korpusu različitih znanstvenih područja.

Nadalje, teško je zamisliti nastavnički fakultet na kojemu studenti nemaju mogućnost upoznati svoje vlastito društvo i teoretska promišljanja suvremenih fenomena (u različitim oblastima društvenog života a pogotovo obrazovanju) za koje se stručno pripremaju.

Danas u Hrvatskoj, sociologija se u vidu niza različitih predmeta i kolegija, predaje na različitim fakultetima izvan Filozofskog fakulteta (Pravni fakultet, Fakultet političkih znanosti, Ekonomski fakultet, Medicinski fakultet, Elektrotehnički, Strojarski, Građevinski, Prehrambeno – tehnološki, Poljoprivredni).

Posljednjih petnaestak godina u Hrvatskoj se pojavio niz novih razloga za reaktualizaciju sociologije kao jedne od najvažnijih disciplina koje analiziraju društvo i društvene odnose. Naša zemlja, naime prolazi kroz tranzicijski period bremenit društvenim promjenama koje je potrebno stručno valorizirati, znanstveno istražiti, objektivno komentirati kao i procijeniti moguće smjerove razvoja. Osim toga, mnoge tranzicijske zemlje, a posebno Hrvatsku, karakterizira multikulturalnost u najširem smislu riječi kao i raznolikost konfesionalne, etničke, nacionalne itd. pripadnosti što znači da je sve potencijalne probleme koji nastaju iz njihovih interakcija potrebno pažljivo istražiti i analizirati kako bi se preduprijedili potencijalni konflikti koji često prate društva takvog tipa. Osmišljavanje razvoja suvremenog društva nezamislivo je bez uloge sociologije kao znanosti i sociologa kao stručnjaka koji su tu znanost temeljito izučili.

Novije društvene promjene popraćene su fenomenima kao što su nezaposlenost, droga, agresivnost, nekontrolirano širenje naselja, starenje populacije, zagađivanje okoliša itd. Sve to zahtijeva sustavna istraživanja i koncipiranje rješenja za koja upravo studij sociologije osposobljava buduće stručnjake različitih profila i usmjerenja..

Nova društvena zbilja zahtijeva i neke promjene na planu obrazovanja, a posebno na planu obrazovanja budućih analitičara društva. To znači, da se što prije trebaju reformirati i osuvremeniti istraživačka, savjetodavna i edukativna zadaća programa studija sociologije.

Upravo je to nakana prijedloga koji podastiremo.

Sociolozi svoja znanja primjenjuju u širokom spektru organizacija i ustanova kao što su poduzeća (organizacija i marketinška istraživanja), javni mediji (radio, TV, tisak), državne institucije u kojima svojim znanjem omogućavaju njihovo bolje funkcioniranje. Rad sociologa pridonosi oblikovanju društvenih potencijala razvoja. Osim toga, sociolozi se zapošljavaju kao nastavnici niza predmeta u srednjim školama i na fakultetima. U posljednjih desetak godina, diplomirani sociolozi našli su svoje mjesto i u privatnom sektoru poglavito na planu istraživanja tržišta, ispitivanja javnog mnijenja za potrebe sredstava javnog informiranja te različitih državnih institucija i službi. Nevladine organizacije sve češće angažiraju diplomirane sociologe kao savjetnike za društvena pitanja i kao eksperte za istraživanje društvenih fenomena. Posebno mjesto sociolozi nalaze u državno administrativnim službama kao stručnjaci za društveno planiranje i razvoj.

Program studija sociologije što ga predlažemo u većoj je ili manjoj mjeri usporediv s nizom programa uglednih visokoškolskih ustanova i sveučilišta kao što su:

- Yale Sociology Department <http://www.yale.edu/socdept/undergrad.html>
- Heinrich Heine Universität Dusseldorf
- Universität Bremen, Institut für Soziologie
- London School of Economics and Political Science
- Department of Sociology at the University of Bristol
- Department of Sociology, College of Letters and Science, University of Wisconsin-Madison
- Department of Sociology, Division of Social Sciences, College of Letters & Science, University of California, Berkeley <http://sociology.berkeley.edu/>

b) Dosadašnja iskustva predlagača u provođenju ekvivalentnih ili sličnih programa

U četrdeset i dvije godine svoga postojanja Odsjek za sociologiju Filozofskog fakulteta u Zagrebu prošao je nekoliko faza koje su smisao, društvenu i znanstvenu opravdanost studija i struke obogatila novim programima u okviru kojih su se razvile mnoge posebne discipline a posebno neki aspekti struke. Tako je primjerice razvoj sociologije kao znanosti otvorio potrebu da se i na studiju sociologije ozbiljnije razvije metodologija kao okosnica svake ozbiljne znanstvene analize.

Odsjek za sociologiju u posljednjem je razdoblju pokrenuo niz aktualnih predmeta i kolegija (socijalna ekologija, sociologija religije, sociologija etničkih odnosa, sociologija znanja i znanosti, sociologija spolnosti, sociologija roda, sociologija vojske i rata itd.).

Prijedlog ovog programa sadrži niz novih kolegija, a koncipiran je tako da putem izbornih kolegija otvara mogućnost za daljnje aktualiziranje nastavnog plana i programa.

c) Mogući partneri izvan visokoškolskog sustava

Stručni profil diplomiranog sociologa omogućuje mu nezaobilaznu ulogu u svakom istraživačkom projektu u kojem se ispituje društvo, društvene institucije odnosno fundamentalni i aktualni problemi društva. Također je nezaobilazna uloga sociologa u istraživanju javnoga mnijenja, zatim u različitim ekspertnim timovima vezanim uz državne institucije poput ministarstava i drugih institucija državne uprave te različitih agencija koje rješavaju specifične društvene probleme.

Dodajmo naposljetku, da je jedno od recentnijih područja na kojem su sociolozi već duže vrijeme angažirani povezano s različitim oblicima migriranja stanovništva koje je potrebno znanstveno i stručno pratiti a sociologija migracija je disciplina koja osposobljava stručnjake upravo toga profila.

Istraživačka, znanstvena i nastavna suradnja moguća je sa sljedećim partnerima izvan visokoškolskog sustava: znanstveni instituti (IDIS, IMO, IMIN itd.), domaće i međunarodne strukovne organizacije, srodni fakulteti i odsjeci u zemlji i inozemstvu.

d) Otvorenost studija prema pokretljivosti studenata

Uzevši u obzir dosadašnju eksplikaciju značaja sociologije kao discipline kao i studija sociologije ne bi trebalo posebno obrazlagati da je preddiplomski studij sociologije poželjan za nastavak studija na različitim područjima, posebno društveno humanističkih znanosti. Naime, nema discipline u kojoj bi se predmet bavljenja relevantno analizirao bez socioloških aspekata. Zbog toga se u ovome planu i programu predlažu mnogi kolegiji koji su po strukturi interdisciplinarni te time dostupni studentima gotovo svih fakulteta i smjerova. Ne treba smetnuti s uma da je sociologija i dosad nalazila svoje mjesto u izrazito velikom broju studijskih programa i to ne samo društveno humanističkih nego i prirodoslovnih, tehničkih, medicinskih i ostalih znanosti.

Očekujemo da će predmete i kolegije koje predlažemo birati ne samo studenti drugih studijskih grupa već da će i naši studenti sa znanjima koje steknu u preddiplomskom studiju sociologije biti vrsni i na mnogim drugim studijima i studijskim grupama.

Napominjemo također, da su mnogi naši kolegiji dostupni studentima najrazličitijih struka i profila. Poštujući načelo pokretljivosti, predlažemo program koji će našim studentima omogućiti da vlastitim odabirom interdisciplinarno povezuju sadržaje različitih struka, kao što očekujemo da će studenti drugih struka odabirati niz predmeta koje nudimo kao izborne.

2. Opći dio

2.1. Naziv studija

Jednopedmetni diplomski studij sociologije znanstvenog usmjerenja

Dvopedmetni diplomski studij sociologije

Dvopedmetni diplomski studij sociologije nastavničkog usmjerenja

2.2. Nositelj studija i izvođač studija

Nositelj studija: **Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu.**

Izvođač studija: **Odsjek za sociologiju.**

2.3. Trajanje studija

4 semestra (2 godine).

2.4 Uvjeti upisa na studij

Uvjeti upisa na diplomski studij znanstvenog usmjerenja:

- završen jednopedmetni preddiplomski studij sociologije na Filozofskom fakultetu u Zagrebu ili drugi kompatibilni studij
- završen dvopedmetni preddiplomski studij sociologije na Filozofskom fakultetu u Zagrebu ili drugi kompatibilni studij; posebni uvjeti upisa nakon završenog dvopedmetnog preddiplomskog studija sociologije su sljedeći: (1) u prvom semestru diplomskog studija student treba upisati predmete: "Kvalitativne metode istraživanja", "Kvantitativne metode istraživanja", "Obrada i analiza podataka" i "Izgradnja teorije u sociologiji", (2) svi predmeti koji se upisuju u prva dva semestra diplomskog studija moraju biti predmeti iz ponude Odsjeka za sociologiju Filozofskog Fakulteta.

Uvjeti upisa na dvopedmetni diplomski studij i dvopedmetni diplomski studij nastavničkog usmjerenja:

- završen jednopedmetni ili dvopedmetni preddiplomski studij sociologije na Filozofskom fakultetu u Zagrebu ili drugi kompatibilni studij.

Minor studij sociologije

Studenti koji nisu upisali sociologiju mogu steći nižu kvalifikaciju u struci, koja će biti naznačena suplementu diplomi (tzv. "minor sociologije", opisan na stranici 15).

2.5 –

2.6. Diplomski studij

Cilj je diplomskog studija sociologije proširiti, dopuniti i zaokružiti stečena znanja u preddiplomskom studiju, kao i vlastitim odabirom iz pet različitih grupa predmeta samostalno kreirati vlastiti profil diplomiranog sociologa. Student se dakle može više usmjeriti na odabir predmeta jedne grupe ili kombinirati predmete svih grupa te tako steći široko opće obrazovanje u sociologiji kao struci. Također je moguće da se student posebno usmjeri na odabir metodoloških predmeta, što će ga osposobiti za odgovarajući rad na najsloženijim problemima sociologije i srodnih znanosti.

Studenti koji diplomiraju diplomski studij sociologije osposobljeni su za:

- znanstveno istraživački rad na svim vrstama znanstvenih istraživanja koje se prvenstveno bave analizama društva kao i specifičnim istraživanjima koja trebaju sociološke aspekte ili sociološku procjenu vezanu uz predmet izučavanja
- rad u institutima koji se bave fundamentalnim i primijenjenim društvenim istraživanjima različitih tematskih sklopova (migracije, etnicitet, ruralne i urbane teme i sl.)
- stručne i znanstvene ekspertize za potrebe državnog sektora kao i nevladinih organizacija
- ekspertni rad u ustanovama koje se bave ispitivanjem javnoga mnijenja i ostalim tipovima primijenjenih istraživanja
- izvođenje nastave sociologije u srednjim školama (uz eventualno izvođenje nastave drugih disciplina u slučaju dvopredmetnog studija)
- rad u obrazovanju novih stručnjaka na visokoškolskim institucijama
- stručni i savjetodavni rad, upravni i administrativni rad u državnim ustanovama
- rad u svim vrstama medija
- rad u izdavaštvu
- rad u kulturi
- rad u nevladinim organizacijama
- rad u tvrtkama različitih djelatnosti

2.7. –

2.8. Završetkom jednopredmetnog diplomskog studija stječe se akademski naziv "magistar sociologije istraživačkog usmjerenja".

Završetkom dvopredmetnog diplomskog studija sociologije stječe se akademski naziv "magistar sociologije".

Završetkom dvopredmetnog diplomskog studija nastavničkog usmjerenja stječe se akademski naziv "magistar sociologije nastavničkog usmjerenja".

3. Opis programa

3.1. Popis obaveznih i izbornih predmeta i/ili modula s brojem sati aktivne nastave potrebnim za njihovu izvedbu i brojem ECTS bodova

JEDNOPREDMETNI DIPLOMSKI STUDIJ SOCIOLOGIJE ZNANSTVENOG USMJERENJA

NAPOMENE:

Oznaka (OS) uz izborni predmet označava da je riječ o predmetu kojega student obavezno izabire iz ponude izbornih predmeta Odsjeka za sociologiju.

Oznaka (OS/FF) uz izborni predmet označava da je riječ o predmetu kojega student slobodno izabire iz ponude izbornih predmeta Odsjeka za sociologiju, drugih odsjeka na Filozofskom fakultetu ili drugih fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.

SEMESTAR	NAZIV PREDMETA	OBLICI NASTAVE	UKUPNO SATI NASTAVE	BROJ ECTS BODOVA	OBAVEZE STUDENATA	UVJETI ZA SLUŠANJE
VII.	Izborni predmet (OS)	ovisno o predmetu	60	6	ovisno o predmetu	ovisno o predmetu
	Izborni predmet (OS)	ovisno o predmetu	60	6	ovisno o predmetu	ovisno o predmetu
	Izborni predmet (OS)	ovisno o predmetu	60	6	ovisno o predmetu	ovisno o predmetu
	Izborni predmet (OS/FF)	ovisno o predmetu			ovisno o predmetu	ovisno o predmetu
	Izborni predmet (OS/FF)	ovisno o predmetu			ovisno o predmetu	ovisno o predmetu
	Tjelesna i zdravstvena kultura		2	30	0.5	
VIII.	Izborni predmet (OS)	ovisno o predmetu	60	6	ovisno o predmetu	ovisno o predmetu
	Izborni predmet (OS)	ovisno o predmetu	60	6	ovisno o predmetu	ovisno o predmetu
	Izborni predmet (OS)	ovisno o predmetu	60	6	ovisno o predmetu	ovisno o predmetu
	Izborni predmet (OS/FF)	ovisno o predmetu			ovisno o predmetu	ovisno o predmetu
	Izborni predmet (OS/FF)	ovisno o predmetu			ovisno o predmetu	ovisno o predmetu
	Tjelesna i zdravstvena kultura		2	30	0.5	
IX.	Izborni predmet (OS)	ovisno o predmetu	60	6	ovisno o predmetu	ovisno o predmetu
	Izborni predmet (OS)	ovisno o predmetu	60	6	ovisno o predmetu	ovisno o predmetu
	Izborni predmet (OS)	ovisno o predmetu	60	6	ovisno o predmetu	ovisno o predmetu
	Izborni predmet (OS/FF)	ovisno o predmetu			ovisno o predmetu	ovisno o predmetu
	Izborni predmet (OS/FF)	ovisno o predmetu			ovisno o predmetu	ovisno o predmetu
	Tjelesna i zdravstvena kultura		2	30	0.5	
X.	Izrada diplomskog rada (uključuje studij literature, mentorske konzultacije, pisanje rada i druge oblike rada /istraživanje i sl./)			30		upisan 10. semestar

IZBORNI PREDMETI JEDNOPREDMETNOG PREDDIPLOMSKOG I DIPLOMSKOG STUDIJA SOCIOLOGIJE ZNANSTVENOG USMJERENJA

Tijekom jednopredmetnog preddiplomskog studija i diplomskog studija znanstvenog usmjerenja studenti iz svake od navedenih grupa predmeta moraju položiti najmanje:

- **dva predmeta iz Grupe 1**
- **dva predmeta iz Grupe 2**
- **jedan predmet iz Grupe 3**
- **jedan predmet iz Grupe 4**
- **jedan predmet iz Grupe 5**

GRUPA 1

Sociologija kulture
Sociologija etničkih odnosa
Sociologija znanja i znanosti
Socijalna antropologija
Sociologija religije
Sociologija obrazovanja
Ekonomska sociologija
Ideje i teorije multikulturalizma i njihova kritika

GRUPA 2

Sociologija politike
Historijska sociologija
Sociološke teorije moći
Sociologija društvenih pokreta
Teorije industrijske demokracije
Sociologija vojske i rata
Sociologija rada i organizacije
Sociologija europskih integracija
Civilno društvo u Hrvatskoj

GRUPA 3

Etika okoliša / ekološka etika
Socijalna ekologija
Sociologija rizika
Sociologija sela
Sociologija grada
Sociologija migracija

GRUPA 4

Sociologija spolnosti
Sociologija porodice
Sociologija roda
Feminističke teorije i pokreti

GRUPA 5

Konstrukcija i evaluacija mjernih instrumenata
Odabrana poglavlja statističke analize
Odabrana poglavlja kvalitativne analize
Izgradnja modela u sociologiji
Metoda ankete
Istraživački projekt
Izabrane teme iz epistemologije društvenih znanosti

DVOPREDMETNI DIPLOMSKI STUDIJ SOCIOLOGIJE

Napomene:

Dvopredmetni diplomski studij može se upisati nakon završenog jednopredmetnog ili dvopredmetnog preddiplomskog studija.

Oznaka (OS) uz izborni predmet označava da je riječ o predmetu kojega student obavezno izabire iz ponude izbornih predmeta Odsjeka za sociologiju.

Oznaka (OS/FF) uz izborni predmet označava da je riječ o predmetu kojega student slobodno izabire iz ponude izbornih predmeta Odsjeka za sociologiju, drugih odsjeka na Filozofskom fakultetu ili drugih fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.

Preporučuje se izrada jedinstvenog diplomskog rada koji je sadržajno relevantan za obje studijske grupe. Izborni kolegiji u desetom semestru biraju se u dogovoru s mentorom diplomskog rada iz ponude Odsjeka za sociologiju, iz ponude predmeta druge studijske grupe ili iz ponude izvan Filozofskog fakulteta.

Student/studentica koji piše zaseban diplomski rad na svakoj upisanoj studijskoj grupi ne sluša izborne predmete u desetom semestru.

SEMESTAR	NAZIV PREDMETA	OBLICI NASTAVE	UKUPNO SATI NASTAVE	BROJ ECTS BODOVA	OBAVEZE STUDENATA	UVJETI ZA SLUŠANJE
VII.	Izborni predmet (OS)	ovisno o predmetu	60	6	ovisno o predmetu	ovisno o predmetu
	Izborni predmet (OS)	ovisno o predmetu	60	6	ovisno o predmetu	ovisno o predmetu
	Izborni predmet (OS/FF)	ovisno o predmetu			ovisno o predmetu	ovisno o predmetu
	Tjelesna i zdravstvena kultura		2	30	0.5	

VIII.	Izborni predmet (OS)	ovisno o predmetu	60	6	ovisno o predmetu	ovisno o predmetu
	Izborni predmet (OS)	ovisno o predmetu	60	6	ovisno o predmetu	ovisno o predmetu
	Izborni predmet (OS/FF)	ovisno o predmetu			ovisno o predmetu	ovisno o predmetu
	Tjelesna i zdravstvena kultura		2	30	0.5	

IX.	Izborni predmet (OS)	ovisno o predmetu	60	6	ovisno o predmetu	ovisno o predmetu
	Izborni predmet (OS)	ovisno o predmetu	60	6	ovisno o predmetu	ovisno o predmetu
	Izborni predmet (OS/FF)	ovisno o predmetu			ovisno o predmetu	ovisno o predmetu
	Tjelesna i zdravstvena kultura		2	30	0.5	

X.	Izborni predmet	ovisno o predmetu	60	6	ovisno o predmetu	ovisno o predmetu
	Izborni predmet	ovisno o predmetu	60	6	ovisno o predmetu	ovisno o predmetu
	Izrada diplomskog rada				15	
	Mentorske konsultacije				3	
	Tjelesna i zdravstvena kultura			30	0.5	

IZBORNI PREDMETI DVOPREDMETNOG PREDDIPLOMSKOG I DIPLOMSKOG STUDIJA SOCIOLOGIJE

Tijekom preddiplomskog studija i diplomskog dvopredmetnog studija studenti moraju položiti najmanje:

- **jedan** predmet iz **Grupe 1**
- **jedan** predmet iz **Grupe 2**
- **jedan** predmet iz **Grupe 3**
- **jedan** predmet iz **Grupe 4**
- **jedan** predmet iz **Grupe 5**

GRUPA 1

Sociologija kulture
Sociologija etničkih odnosa
Sociologija znanja i znanosti
Socijalna antropologija
Sociologija religije
Sociologija obrazovanja
Ekonomska sociologija
Izgradnja teorije u sociologiji
Ideje i teorije multikulturalizma i njihova kritika

GRUPA 2

Sociologija politike
Historijska sociologija
Sociološke teorije moći
Sociologija društvenih pokreta
Teorije industrijske demokracije
Sociologija vojske i rata
Sociologija rada i organizacije
Sociologija europskih integracija
Civilno društvo u Hrvatskoj

GRUPA 3

Etika okoliša / ekološka etika
Socijalna ekologija
Sociologija rizika
Sociologija sela
Sociologija grada
Sociologija migracija

GRUPA 4

Sociologija spolnosti
Sociologija porodice
Sociologija roda
Feminističke teorije i pokreti

GRUPA 5

Konstrukcija i evaluacija mjernih instrumenata
Odabrana poglavlja statističke analize
Odabrana poglavlja kvalitativne analize
Izgradnja modela u sociologiji
Metoda ankete
Istraživački projekt
Izabrane teme iz epistemologije društvenih znanosti
Kvantitativne metode istraživanja
Kvalitativne metode istraživanja
Obrada i analiza podataka

DVOPREDMETNI DIPLOMSKI STUDIJ NASTAVNIČKOG USMJERENJA

Napomene:

Dvopredmetni diplomski studij nastavničkog usmjerenja može se upisati nakon završenog jednopredmetnog ili dvopredmetnog preddiplomskog studija.

Oznaka (OS) uz izborni predmet označava da je riječ o predmetu kojega student obavezno izabire iz ponude izbornih predmeta Odsjeka za sociologiju.

Oznaka (OS/FF) uz izborni predmet označava da je riječ o predmetu kojega student slobodno izabire iz ponude izbornih predmeta Odsjeka za sociologiju, drugih odsjeka na Filozofskom fakultetu ili drugih fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.

Preporučuje se izrada jedinstvenog diplomskog rada koji je sadržajno relevantan za obje studijske grupe. Izborni kolegiji u desetom semestru biraju se u dogovoru s mentorom diplomskog rada iz ponude Odsjeka za sociologiju, iz ponude predmeta druge studijske grupe ili iz ponude izvan Filozofskog fakulteta.

Student/studentica koji piše zaseban diplomski rad na svakoj upisanoj studijskoj grupi ne sluša izborne predmete u desetom semestru.

SEMESTAR	NAZIV PREDMETA	OBLICI NASTAVE				UKUPNO SATI NASTAVE	BROJ ECTS BODOVA	OBAVEZE STUDENATA	UVJETI ZA SLUŠANJE
VII.	Psihologija odgoja i obrazovanja	4		2		90	8	ovisno o predmetu	ovisno o predmetu
	Opća pedagogija	2	2			60	4	ovisno o predmetu	ovisno o predmetu
	Opća didaktika	2	2			60	4	ovisno o predmetu	ovisno o predmetu
	Sociologija obrazovanja	1	1			30	3	ovisno o predmetu	ovisno o predmetu
	Izborni kolegij iz općeg obrazovno-odgojnog bloka	ovisno o predmetu					3	ovisno o predmetu	ovisno o predmetu
	Izborni kolegij iz općeg obrazovno-odgojnog bloka	ovisno o predmetu					3	ovisno o predmetu	ovisno o predmetu
	Govorno-jezična komunikacija	2		3		75	5	ovisno o predmetu	ovisno o predmetu
	Tjelesna i zdravstvena kultura					30	0.5	ovisno o predmetu	ovisno o predmetu
VIII.	Metodički blok						20	ovisno o predmetu	ovisno o predmetu
	Praksa						10	ovisno o predmetu	ovisno o predmetu
	Tjelesna i zdravstvena kultura					30	0.5	ovisno o predmetu	ovisno o predmetu
IX.	Metodički blok duge studijske grupe						20	ovisno o predmetu	ovisno o predmetu
	Praksa druge studijske grupe						10	ovisno o predmetu	ovisno o predmetu
	Tjelesna i zdravstvena kultura					30	0.5	ovisno o predmetu	ovisno o predmetu

SEMESTAR	NAZIV PREDMETA	OBlici NASTAVE	UKUPNO SATI NASTAVE	BROJ ECTS BODOVA	OBAVEZE STUDENATA	UVJETI ZA SLUŠANJE
X.	Izborni predmet	ovisno o predmetu	60	6	ovisno o predmetu	ovisno o predmetu
	Izborni predmet	ovisno o predmetu	60	6	ovisno o predmetu	ovisno o predmetu
	Izrada diplomskog rada			15		
	Mentorske konsultacije			3		
	Tjelesna i zdravstvena kultura			30	0.5	

IZBORNI PREDMETI DVOPREDMETNOG PREDDIPLOMSKOG I DIPLOMSKOG STUDIJA SOCIOLOGIJE NASTAVNIČKOG USMJERENJA

Civilno društvo u Hrvatskoj
Ekonomska sociologija
Etika okoliša / ekološka etika
Feminističke teorije i pokreti
Historijska sociologija
Ideje i teorije multikulturalizma i njihova kritika
Izabrane teme iz epistemologije društvenih znanosti
Izgradnja modela u sociologiji
Izgradnja teorije u sociologiji
Kvalitativne metode istraživanja
Kvantitativne metode istraživanja
Metoda ankete
Socijalna antropologija
Socijalna ekologija
Sociologija društvenih pokreta
Sociologija etničkih odnosa
Sociologija europskih integracija
Sociologija grada
Sociologija kulture
Sociologija migracija
Sociologija obrazovanja
Sociologija politike
Sociologija porodice
Sociologija rada i organizacije
Sociologija religije
Sociologija rizika
Sociologija roda
Sociologija sela
Sociologija spolnosti
Sociologija vojske i rata
Sociologija znanja i znanosti
Sociološke teorije moći
Teorije industrijske demokracije

MINOR PROGRAM SOCIOLOGIJE

Minor program sociologije student realizira u okviru svoje kvote izbornih predmeta na glavom studiju/studijima.

Student u okviru ovoga programa mora položiti **minimalno 8 predmeta**, od kojih četiri obavezna.

OBAVEZNI PREDMETI	<ol style="list-style-type: none">1. Osnovni pojmovi sociologije2. Klasične sociološke teorije 13. Klasične sociološke teorije 24. Suvremene sociološke teorije 1
IZBORNI PREDMETI Student slobodno bira četiri od navedenih 38 izbornih predmeta	<ol style="list-style-type: none">1. Civilno društvo u Hrvatskoj2. Etika okoliša / ekološka etika3. Ekonomska sociologija4. Feminističke teorije i pokreti5. Historijska sociologija6. Ideje i teorije multikulturalizma i njihova kritika7. Istraživački projekt8. Izabrane teme iz epistemologije društvenih znanosti9. Izgradnja modela u sociologiji10. Izgradnja teorije u sociologiji11. Konstrukcija i evaluacija mjernih instrumenata12. Kvalitativne metode istraživanja13. Kvantitativne metode istraživanja14. Metoda ankete15. Obrada i analiza podataka16. Odabrana poglavlja kvalitativne analize17. Odabrana poglavlja statističke analize18. Socijalna antropologija19. Socijalna ekologija20. Sociologija društvenih pokreta21. Sociologija etničkih odnosa22. Sociologija europskih integracija23. Sociologija grada24. Sociologija kulture25. Sociologija migracija26. Sociologija obrazovanja27. Sociologija politike28. Sociologija porodice29. Sociologija rada i organizacije30. Sociologija religije31. Sociologija rizika32. Sociologija roda33. Sociologija sela34. Sociologija spolnosti35. Sociologija vojske i rata36. Sociologija znanja i znanosti37. Sociološke teorije moći38. Teorije industrijske demokracije

POPIS IZBORNIH KOLEGIJA S UVJETIMA UPISA

	NAZIV PREDMETA	OBlici NASTAVE				UKUPAN BROJ SATI	BROJ ECTS BODOVA	OBAVEZE STUDENATA	UVJETI ZA SLUŠANJE
		P	S	V	T				
1.	Civilno društvo u Hrvatskoj	2		2		60	6	seminarski rad; usmeni i pisani ispit	upisan III. semestar studija
2.	Etika okoliša / ekološka etika	1	1			30	3	seminarsko izlaganje ili pisani seminarski rad	usmeni ispit ili ocijenjen istraživački izvještaj
3.	Ekonomska sociologija	2	2			60	6	esej iz prijedene tematike, kao i iz komplementarne tematike koju studenti sami predlože; usmeni ispit	predmet mogu upisati studenti treće i viših godina kao i studenti drugih studijskih grupa ovisno o svom interesu, pod uvjetom da su položili propisane ispite iz prethodnih studijskih godina.
4.	Izabrane teme iz epistemologije društvenih znanosti	2				30	3	seminarski rad; usmeni ispit	položeni ispit iz predmeta Uvod u metodologiju društvenih istraživanja i položen ispit iz predmeta Kvalitativne metode istraživanja ili Kvantitativne metode istraživanja.
5.	Feminističke teorije i pokreti	2	2			60	6	izlaganje u seminaru; pisani seminarski rad; usmeni ispit	upisan V. semestar studija sociologije
6.	Historijska sociologija	2	2			60	6	seminarski rad; pismeni ispit (na kraju semestra) sastoji se od testa i eseja	nema
7.	Ideje i teorije multikulturalizma i njihova kritika	1	3			60	6	seminarski i drugi pisani radovi; konzultacije i mentorski rad; usmeni ispit	upisana druga godina studija

8.	Istraživački projekt	1	1	2		60	6	3 rada koje studenti izrađuju tijekom godine; usmena obrana završnog pismenog rada	položeni ispiti iz sljedećih predmeta: Osnove sociološke statistike 1, Osnove sociološke statistike 2 (alternativno za studente dvopredmetnog studija Osnove sociološke statistike), Obrada i analiza podataka, Kvantitativne metode istraživanja, Konstrukcija i evaluacija mjernih instrumenata", Odabrana poglavlja kvantitativne analize. Kolegij mogu upisati i studenti drugih grupa koji su položili navedene ili sadržajno ekvivalentne predmete.
9.	Izgradnja modela u sociologiji	2	2			60	6	dva kratka referata o pročitanim knjigama ili člancima navedenim u seminarskoj literaturi; ispit.	položeni ispiti iz predmeta: Uvod u znanstveno istraživanje, Kvalitativne metode istraživanja i Kvantitativne metode istraživanja.
10.	Izgradnja teorije u sociologiji	2	2			60	6	Seminarski rad koji se ocjenjuje; pisani ispit	Redovito upisan 6. semestar
11.	Konstrukcija i evaluacija mjernih instrumenata	2		2		60	6	vježbe; 3 rada; pisani ispit	položen ispit iz Osnova sociološke statistike ili iz ekvivalentnog predmeta na nekoj drugoj studijskoj grupi
12.	Metoda ankete	1	1	2		60	6	četiri seminarska rada tijekom semestra; izrada nacrt istraživanja na zadanu (odabranu) temu; usmena obrana nacrt istraživanja.	Položeni ispiti iz sljedećih predmeta: Osnove sociološke statistike 1, Osnove sociološke statistike 2, Uvod u znanstveni rad. Dvopredmetni studenti mogu ovaj predmet odabrati kao izborni ako su položili Osnove sociološke statistike i Uvod u metodologiju društvenih istraživanja
13.	Obrada i analiza podataka	2		2		60	6	Vježbe nakon svake nastavne jedinice; 2 provjere znanja tijekom semestra; pisani ispit	Položeni ispit iz predmeta Osnove sociološke statistike

14.	Odabrana poglavlja kvalitativne analize	2		2		60	6	samostalna studija – istraživanje; usmeni ispit	upisan III. semestar
15.	Odabrana poglavlja statističke analize	2		2		60	6	četiri pisana kolokvija tijekom semestra; pisani i usmeni ispit	položeni ispiti iz sljedećih predmeta: Osnove sociološke statistike 1, Osnove sociološke statistike 2. Dvopredmetni studenti mogu ovaj predmet odabrati kao izborni ako su položili Osnove sociološke statistike.
16.	Socijalna antropologija	2	2			60	6	usmeni i pisani referat o jednoj od knjiga navedenih u seminarskoj literaturi; ispit	nema
17.	Socijalna ekologija	2	2			60	6	izlaganje u seminaru ili pisani rada; usmeni ispit (student može svoje obaveze riješiti provođenjem odgovarajućeg znanstvenog istraživanja)	nema
18.	Sociologija društvenih pokreta	2	2			60	6	seminarski i drugi pisani radovi; konzultacije i mentorski rad; usmeni ispit	odslušana 2. godina studija
19.	Sociologija etničkih odnosa	2	2			60	6	seminarski rad (ocjenjuje se); dvosatni pisani ispit (na kraju semestra) sastoji se od testa znanja i eseja	nema
20.	Sociologija europskih integracija	2	2			60	6	seminarski rad; pisani ispit; (predviđena je i mogućnost usmenog ispita u slučaju da studentica/student želi višu ocjenu)	upisan V. semestar

21.	Sociologija grada	2	2			60	6	pisani i usmeni ispit	nema
22.	Sociologija kulture	2	2			60	6	seminarski rad; pisani ispit (predviđena je i mogućnost usmenog ispita u slučaju da studentica/student želi višu ocjenu)	upisan V. semestar
23.	Sociologija migracija	2	2			60	6	seminarski i drugi pisani radovi; usmeni ispit	odslušana 1. godina studija
24.	Sociologija obrazovanja	2	2			60		Kolokvij; pismeni ispit	nema
25.	Sociologija politike	2	2			60	6	pisani ispit	nema
26.	Sociologija porodice	2	2			60	6	pisani i sumeni ispit	završen II. semestar
27.	Sociologija rada i organizacije	2	2			60	6	izlaganje u seminaru; pisani seminarski rad; pisani ispit	nema
28.	Sociologija religije	2	2			60	6	izlaganje u seminaru ili predani pisani rad; usmenim ispit (student može svoje obaveze riješiti provođenjem odgovarajućeg znanstvenog istraživanja)	nema
29.	Sociologija rizika	2	2			60	6	pisani ispit (predviđena je i mogućnost usmenog ispita u slučaju da studentica/student želi višu ocjenu); u dogovoru sa studentom/studenticom, konačna ocjena može se odrediti i vrednovanjem/obranom istraživačkog rada ili tematskog eseja	nema

30.	Sociologija roda	2	2			60	6	izlaganje u seminaru; pisani seminarski rad; usmeni ispit	nema
31.	Sociologija sela	2	2			60	6	izlaganje u seminaru ili pisani rada; usmeni ispit (student može svoje obaveze riješiti provođenjem odgovarajućeg znanstvenog istraživanja)	nema
32.	Sociologija spolnosti	2	2			60	6	Ocjenjivanje seminarskih radova i pisani ispit (predviđena je i mogućnost usmenog ispita u slučaju da studentica/student želi višu ocjenu)	nema
33.	Sociologija vojske i rata	2	2			60	6	jedan pisani rad tijekom semestra (3 kartice) i završni pisani rad (10 kartica) te razgovor o radu	završena 1. godina studija
34.	Sociologija znanja i znanosti	2	2			60	6	seminar; pisani ispit u formi eseja	odslušane prve dvije godine
35.	Sociološke teorije moći	2	2			60	6	seminarski radovi; eseji o različitim predmetnim temama; usmenim ispit	predmet mogu slušati studenti treće i viših godina
36.	Teorije industrijske demokracije	2	2			60	6	pisani ispit	nema

3.2. Opis predmeta/kolegija.

Naziv predmeta: Civilno društvo u Hrvatskoj

Nastavnik, suradnici: dr. sc. Miroslav Jilek, doc.

Okvirni sadržaj predmeta: Filozofsko-teorijsko rađanje ideje civilnoga društva. Povijesni razvoj i evolucija ideje civilnoga društva. Povijesni aspekti ljudske emancipacije. Od totalitarizma do demokracije. Razvoj standarda ljudskih sloboda i prava. Politički sustav kao poprište civilnog društva. Javni i drugi mediji kao temeljne institucije civilnog društva. Vrednote i vrijednosne orijentacije civilnoga društva. Normativna regulacija i zaštita ljudskih prava u Hrvatskoj. Inventarizacija i ustroj institucija i organizacija civilnoga društva (Sindikati, Nacionalne manjine, Vjerske zajednice, Nevladine i neprofitne organizacije/udruge...). Oblici i postupci uspostave organizacija civilnoga sektora. Metodologija istraživanja i analiza civilnoga društva.

Cilj: a) Opći: Program uvodi studente u znanje i prepoznavanje različitih oblika, aspekata i problema razvoja civilnoga društva u Hrvatskoj. b) Posebni: Apsolviranje programa stvara pretpostavke za studij civilnoga društva u Hrvatskoj, za aktivno uključivanje i djelovanje u društvu, ali i za pozicioniranje profesije sociologa u hrvatskome društvu.

ECTS-bodovi: 6

Trajanje: Jedan semestar

Status: Izborni predmet

Oblik provođenja nastave: 2 sata predavanja i 2 sata vježbi tjedno.

Način provjere znanja: Ocjenjuje se obavezni seminarski rad; samostalna studija ili organizacija (udruge) civilnoga društva (case study), usmeni i pismeni ispit.

Popis obavezne literature:

Bežovan, G. Civilno društvo. Zagreb : Nakladni zavod Globus, 2004.

Bercis, P. Osloboditi prava čovjeka. Zagreb : Politička kultura, 2001.

Popis preporučene dopunske literature:

Ash, T. G. Mi građani 1989. Zagreb : Novi Liber, 1993.

Gellner, E. Uvjeti slobode : civilno društvo i njegovi suparnici. Zagreb : Politička kultura, 2001.

Bibič, A. Građansko društvo i politička država. Zagreb : Centar za kulturne djelatnosti, 1983.

Bibič, A. Civilno društvo i politički pluralizam. Zagreb : Omladinski kulturni centar, 1990.

Civilna kultura i demokratska stabilnost : intelektualna povijest koncepta civilne kulture. // Civilna kultura / G. A. Almond, S. Verba. Zagreb : Politička kultura, 2000. Str.

Seligman, A. Idea of Civil Society. New York : The Free Press, 1992.

Cohen, J. L., Arato, A. Civil Society and Political Theory. Cambridge, MA : The M.I.T. Press., 1992.

Anheir, H. K. Civil Society, Measurement, Evaluation, Policy. London : Earthscan, 2004.

Giddens, A. Treći put. Zagreb : Politička kultura, 1999.

Uvjeti za slušanje predmeta: upisan III. semestar studija.

Naziv predmeta: Ekonomska sociologija

Nastavnik, suradnici: dr. sc. Rade Kalanj, red. prof.

Okvirni sadržaj predmeta: Status: ekonomske sociologije kao posebne sociološke discipline; povijesni pregled susreta ekonomske i sociološke znanosti (Gurvitch, Swedberg); osnovni pojmovi ekonomske znanosti relevantni za Ekonomsku sociologiju : proizvodnja, razmjena, raspodjela, potrošnja, roba, tržište, kapital, dobit, ekonomska racionalnost, homo oeconomicus; sociološke ideje unutar ekonomske znanosti (Schumpeter); društvenost ekonomskih činjenica (Polanyi); tržište, zaposlenost i pitanje socijalnog kapitala (Granovetter, Bourdieu); ekonomski rast, društveni razvoj i problem napretka (Perroux, Myrdal, Hirschman); razvoj i nerazvijenost, Sjever i Jug (Amin, Gunder Frank); svjetski ekonomski sustav (Wallerstein); ekonomija, ekonomska kultura, "enigma" razvoja i problem jednakosti i nejednakosti (Jones, Landes, Berger, Gray); sociološko promatranje ekonomskih procesa (Berger).

Cilj: Cilj je predmeta upoznati studente s međuprožimanjima ekonomske i sociološke znanosti te s najvažnijim sklopovima sociološke problematizacije ekonomskog života. Prevladavajući tradicionalnu podvojenost dviju disciplina (ekonomije i sociologije) studente se osposobljava za razumijevanje ekonomskih činjenica, za njihovo istraživanje i tumačenje u sociološkom ključu.

ECTS-bodovi: 6

Trajanje: Jedan semestar

Status: Izborni predmet

Oblik provođenja nastave: 2 sata predavanja i 2 sata seminara tjedno.

Način provjere znanja: Znanje iz ovog predmeta provjerava se studentskim esejima iz prijedene tematike, kao i iz komplementarne tematike koju studenti sami predlože, te konačnim usmenim ispitom iz cijelog predmeta.

Popis obavezne literature:

Problemi ekonomske sociologije. // Sociologija / Georges Gurvitch. Zagreb : Naprijed, 1996.

Kalanj, R. Moderno društvo i izazovi razvoja. Zagreb : Hrvatsko sociološko društvo i Zavod za sociologiju Filozofskog fakulteta u Zagrebu, 1994.

Štulhofer, A. Nevidljiva ruka tranzicije. Zagreb : Hrvatsko sociološko društvo i Zavod za sociologiju Filozofskog fakulteta u Zagrebu, 2000.

Introduction. // The Sociology of Economic Life / uredili Swedberg, R., Granovetter, M. Oxford : Westview, 1992.

Popis preporučene dopunske literature:

Rosenberg, N., Birdzell, L. E. Kako se Zapad obogatio. Zagreb : August Cesarec, 1993.

Polanyi, K. Velika preobrazba. Zagreb : Naklada Jesenski i Turk, 1999.

Landes, D. S. Bogatstvo i siromaštvo naroda : zašto su neki tako bogati a neki tako siromašni. Zagreb : Masmedia, 2003.

Uvjeti za slušanje predmeta: Predmet mogu upisati studenti treće i viših godina jednopredmetnog i dvopredmetnog studija sociologije, kao i studenti drugih studijskih grupa ovisno o svom interesu, pod uvjetom da su položili propisane ispite iz prethodnih studijskih godina.

Naziv predmeta: Feminističke teorije i pokreti

Nastavnik, suradnici: dr. sc. Branka Galić, doc.

Okvirni sadržaj predmeta: Sufražetski pokret i feminizam prvoga vala; kritika patrijarhata; spolna diskriminacija; neofeminizam: liberalni, radikalni, socijalni, ekofeminizam; feminizam razlike; postmoderni feminizam, feministička epistemologija i metodologija; žene, rad i tržište rada; žene i politika; nasilje nad ženama; spolna viktimizacija žena; trgovanje ženama; reproduktivna prava; žene i seksualnost; feminizam i mediji; feministička teologija; međunarodni ženski pokreti; žene u globalnoj perspektivi; političko-institucionalne promjene.

Cilj: 1. teorijske i empirijske spoznaje o ženama i muškarcima u feminističkom diskursu; 2. razvijanje analitičkih oruđa potrebnih za razumijevanje i osvještavanja implikacija ženske društvene uloge i statusa kao aktera, subjekata i objekata.

ECTS-bodovi: 6

Trajanje: Jedan semestar

Status: Izborni predmet

Oblik provođenja nastave: 2 sata predavanja i 2 sata seminara tjedno.

Način provjere znanja: Ocjena izlaganja u seminaru, te predanog seminarskog rada, kao uvjeti za izlazak na ispit – usmeni oblik.

Popis obavezne literature:

Kraj patrijarhalnosti : društveni pokreti, obitelji i spolnost. // Moć identiteta / Manuel Castells. Zagreb : Golden marketing, 2002.

Galić, B. Ekofeminizam - novi identitet žene. // Socijalna ekologija. 1-2(1999), str. 41-55.

Geiger, M. Feministička epistemologija : kratak pregled feminističke kritike znanosti. // Revija za sociologiju. 1-2 (2002), str. 103-115.

Geiger, M. Spiritualni aspekti ekofeminizma. // Socijalna ekologija. 1-2 (2002), str. 15-27.

Suvremena feministička teorija. // Suvremena sociologijska teorija / George Ritzer. Zagreb : Globus, 1997. Str. 297-343.

Popis preporučene dopunske literature:

Brownmiller, S. Protiv naše volje. Zagreb : Zagorka, 1995.

Phillips, A. (O)rađanje demokracije. Zagreb : Ženska infoteka, 2001.

Humm, M. Modern Feminisms : Political, Literary, Cultural. New York : Columbia University Press, 1992.

Irigaray, L. Ja, ti, mi : za kulturu razlike. Zagreb : Ženska infoteka press, 1999.

Nicholson, L. The Second Wave : A Reader in Feminist Theory. New York and London : Routledge, 1997.

Pateman, C. Ženski nered. Demokracija, feminizam i politička teorija. Zagreb : Ženska infoteka, 1998.

Rowbotham, S. Svest žene – svet muškarca. Beograd : SIC, 1983.

Shanley, M. L., Pateman, C. Feminist Interpretations and Political Theory. Cambridge : Polity Press, 1991.

Uvjeti za slušanje predmeta: Upisan V. semestar studija sociologije (jednopedmetnog ili dvopedmetnog).

Naziv predmeta: Historijska sociologija

Nastavnik: dr. sc. Vjeran Katunarić, red.prof.

Okvirni sadržaj predmeta: Pojmovnom, komparativnom i kauzalnom analizom društvenopovijesnih procesa, razdoblja i događaja, onako kako je predstavljena u reprezentativnim historijskosociološkim djelima, objasniti nastanak i razvoj suvremenog društva u različitim dimenzijama kao što su društvena slojevitost i moć, razvojne nejednakosti, međunarodni sukobi, makrokolektivni identiteti (nacije, civilizacije), autoritarni i demokratski poreci, kulturna hegemonija, itd. Glavnina sadržaja predmeta posvećena je eksplicaciji sadržaja makrosocioloških pojmova u različitim društvenopovijesnim kontekstima u najširem vremenskom rasponu od primitivnih zajednica do propasti socijalističkih društava i napredovanja globalizacije; također proučavanju historijskosocioloških djela (Eliasa, Wallersteina, Eisenstadta, Tillyja, Manna, i drugih) koji primjenjuju postulate socioloških teorija (funkcionalizma, marksizma, teorije racionalnog izbora, realizma, konstrukcionizma/ fenomenologije i drugih). Posebnu pažnju posvetiti razumijevanju i objašnjenju masovne privlačnosti mitova i kolektivnom pamćenju na osnovi izumljenih tradicija, također ulozi mita u održavanju kolektivnog identiteta u sklopu određenog društvenog sustava moći (s ekonomskotržišnom ili pak vojnopolitičkom dominantom), te pitanju (s neskrivenom teleološkom primjesom) da li suvremena Europa predstavlja, u odnosu na svoje prošle oblike, novi makrodruštveni projekt, npr. jezgru kantovskog »vječnog mira«, ili pak kontigentan skup država i društava bitno određen tržišnim konjunkturama i parcijalnim geostrategijskim interesima (kao u prošlosti), ili nešto treće. U analognom svjetlu razmatrati prošle (ovisnost o prijednom putu?) i suvremene oblike hrvatskog društva (skok u novu europsku putanju?).

Cilj: 1. Razumijevati društvene procese u prošlosti i u neovisnosti i uzročnoj povezanosti sa suvremenim društvenim procesima; 2. poznavati teorijske i metodološke pristupe u sociologiji u odnosu na različita povijesna razdoblja i njihove evolucijske procese; 3. interpretirati značajne procese, događaje ili osobe iz opće i nacionalne prošlosti sa stajališta glavnih teorijskih pristupa u historijskoj sociologiji.

ECTS-bodovi: 6

Trajanje: Jedan semestar

Status: Izborni predmet

Oblik provođenja nastave: 2 sata predavanja i 2 sata seminara tjedno.

Način provjere znanja: Obavezan seminarski rad koji se ocjenjuje. Dvosatni pismeni ispit (na kraju semestra) sastoji se od testa i eseja koji se napose ocjenjuju i srednja vrijednost zaokružuje; ako je vrijednost

izražena decimalno, zaokružuje se na viši cijeli broj, odnosno ocjenu (npr. s 3.5 na 4), ukoliko student/studentica ima ocjenu seminarskog rada najmanje vrlo dobar.

Popis obavezne literature:

Wallerstein, I. Suvremeni svjetski sistem. Zagreb : CKD, 1986. Str. 13-272.

Elias, N. O procesu civilizacije. Zagreb : Izdanja Antibarbarus, 1996. Str. 55-130, 457-538.

Katunarić, V. Od »dijaloga gluhih« do historijske sociologije. // Revija za sociologiju, 3-4 (1994).

Popis preporučene dopunske literature:

Gross, M. Suvremena historiografija. Zagreb : Zavod za hrvatsku povijest, 1996. Str. 172-383.

Braudel, F. Civilizacije kroz povijest. Zagreb : Globus, 1990.

Wittfogel, K. A. Orijentalna despocija. Zagreb : Globus, 1988.

Katunarić, V. Bogovi, elite, narodi. Zagreb : Antibarbarus, 1994.

Uvjeti za slušanje predmeta: Nema uvjeta.

Naziv predmeta: Hrvatsko društvo 1

Nastavnik: dr. sc. Nenad Karajić, doc.

Okvirni sadržaj predmeta:

1. HRVATSKA SOCIJALNA MISAO I SOCIOLOGIJA (Baština hrvatske socijalne misli - sintetički prikaz socijalnih ideja u povijesti do modernih ideja hrvatskoga društva; Socijalno-politička misao u doba industrijalizacije i uspona građanskog društva);
2. NASTANAK I RAZVOJ HRVATSKE SOCIOLOGIJE (Socijalni kontekst i počeci sociologije u Hrvatskoj; Razvoj hrvatske sociologije: od početaka nastave do 90-ih godina; Novi izazovi hrvatskoj sociologiji nakon 90-ih godina);
3. POVIJESNO OBLIKOVANJE HRVATSKOG DRUŠTVA (Povijesne mijene i sastavnice: Hrvatska na periferiji; Geopolitički kontekst: predziđe građanskog društva; Tradicija i modernizacija: od ruralnog, predmodernog do urbanog, modernog društva);
4. DRUŠTVENA STRUKTURA I DRUŠTVENE PROMJENE (Naslijeđena gospodarska, socijalna i politička struktura; Nacija i etnicitet; Socijalna stratifikacija i mobilnost);
5. GOSPODARSKE PROMJENE (Struktura gospodarstva: agrarna i industrijska struktura; Ekonomija u postsocijalističkom razvoju: od etatizma do tržišta; Tehnološke promjene: tržište rada, nezaposlenost, menadžment; Utjecaj multinacionalnih gospodarskih struktura na socijalne promjene);
6. POLITIKA I DEMOKRACIJA (Promjene ideologija i institucija; Političke stranke, birači, javno mnijenje; Građansko društvo: građanske slobode i ljudska prava, prava nacionalnih manjina; Demokracija i izvaninstitucionalni oblici političkog djelovanja : izvanparlamentarna udruženja i pokreti);
7. KULTURA I KULTURNI IDENTITET (Obrazovanje i znanost u razvoju društva: školstvo i obrazovanje, sveučilište, odljev mozгова, obrazovanje i socijalna mobilnost, nacionalne manjine i obrazovanje; Komunikacije i mediji: sloboda medija, masovna i elitna kultura, nacionalna kultura i kulturna baština; Hrvatska kultura u svjetskoj kulturi; Sastavnice i obilježja hrvatskog kulturnog identiteta);
8. TRANZICIJSKE PROMJENE I GLOBALIZACIJA (Socijalističko nasljeđe; Hrvatsko društvo u tranziciji i transformaciji; Od predmodernog do postmodernog društva: promjene vrijednosnog sustava; Hrvatsko društvo u europskim integracijama i globalnim promjenama; Hrvatski identitet i multikulturno društvo).

Cilj: Zadatak predmeta je upoznati studente sa procesima oblikovanja, socijalnom strukturom i unutarnjom dinamikom hrvatskoga društva te s tranzicijskim procesima u europskom i globalnom kontekstu. ZNANJA: razumijevanje struktura i svrha društvenih sustava; sposobnost propitivanja ideja i teorija o društvu; sposobnost sustavne analize društvenih koncepata i praksi. VJEŠTINE: vještine korištenja usvojenih znanja i informacija; vještine prijenosa osnovnog znanja u praksi; vještine prepoznavanja složenosti procesa i različitosti načina društvenog razvitka, vještine usmenog i pismenog komuniciranja.

ECTS-bodova : 6

Trajanje: Jedan semestar

Status: Obavezan predmet

Oblici provođenja nastave: 2 sata predavanja i 2 sata seminara tjedno.

Način provjere znanja: Kolokvij, pisani ispit.

Popis obvezne literature:

Tomašić, D. Politički razvitak Hrvata. Rasprave i eseji. Zagreb : Hrvatsko sociološko društvo ; Naklada Jesenski i Turk, 1997.

Tomašić, D. Društveni razvitak Hrvata. Rasprave i eseji. Zagreb : Hrvatsko sociološko društvo ; Naklada Jesenski i Turk, 1997.

Popis literature koja se preporučuje kao dopunska:

Cifrić, I. [et al.] Društveni razvoj i ekološka modernizacija : prilozi sociologiji tranzicije. Zagreb : Hrvatsko sociološko društvo i Zavod za sociologiju Filozofskog fakulteta, 1998.

Matković, H. Povijest Jugoslavije (1918-1991) : hrvatski pogled. Zagreb : Naklada Pavičić, 1998.

Uvjeti za slušanje predmeta: Upisan III. semestar.

Naziv predmeta: Hrvatsko društvo 2

Nastavnik: dr. sc. Nenad Karajić, doc.

Okvirni sadržaj predmeta: Tradicionalno i moderno u hrvatskom društvu; Civilno društvo u Hrvatskoj; Socijalno patološki problemi hrvatskoga društva; Hrvatsko društvo u europskim integracijama; Socijalna politika i siromaštvo u Hrvatskoj. Pored ponuđenih tema, studenti mogu izabrati i neke druge, sukladno osobnim interesima.

Cilj: Rad u predmetu Hrvatsko društvo 2 namijenjen je početnom osposobljavanju studenata druge godine studija u prepoznavanju pojedinih društveno relevantnih problema i načina njihova tumačenja. Zadatak mu je da priprema studente za samostalni (individualni i grupni) primijenjeni rad na analizi društvenih fenomena. ZNANJA: usvajanje osnovnih znanja primijenjenih istraživačkih metoda iz područja kvalitativne i kvantitativne metodologije: promatranje, dubinske intervjuje, fokus grupe, analizu sadržaja, dokumentacijske i terenske studije te anketna terenska i telefonska istraživanja. VJEŠTINE: U izvođenju seminarskih radova naglasak je stavljen na konceptualnom klasificiranju i prilaženju aktualnim društvenim problemima u hrvatskom društvu, dok se primjena pojedinih metoda i postupaka, s obzirom da se radi o studentima druge godine, temelji na upoznavanju s početnim pravilima i metodologijskim okvirima pojedinih primijenjenih metoda.

Bodovna vrijednost predmeta (ECTS): 6

Trajanje: Jedan semestar

Status: Obavezan predmet

Oblik provođenja nastave: 2 sata predavanja i 2 sata seminara tjedno.

Oblik provjere znanja: Izrada seminara. Ispit se polaže usmenom obranom seminarskog rada.

Popis obvezne literature:

Krippendorff, K. Content Analysis. An Introduction to Its Methodology. London : Sage Publications, 1980.

Berelson, B. Analiza sadržaja u istraživanju komunikacija. (skripta).

Popis preporučene dopunske literature:

Berger, A. A. Media Research Techniques. London : Sage Publications, 1991.

Bloor, M. [et al.]. Focus groups in Social Research. London : Sage Publications, 2001.

Debus, M. The Handbook for Excellence in Focus Group Research. Washington, DC : HEALTHCOM, Academy for Educational Development, 1995.

Uvjeti za slušanje predmeta: Upisan IV. semestar. Upisan predmet Obrada i analiza podataka.

Naziv predmeta: Ideje i teorije multikulturalizma i njihova kritika

Nastavnik: dr. sc. Milan Mesić, red. prof.

Okvirni sadržaj predmeta: Uvod u nastanak multikulturalizma kao pojma i diskursa; okolnosti multikulturalizma – svijet u kome živimo; politika priznavanja – Charles Taylor; liberalni multikulturalizam – Will Kymlicka; radikalni multikulturalizam – Iris M. Young; dijaloška ili integralna teorija multikulturalizma – Bhikhu Parekh; tipologije multikulturalizma: liberalni, konzumeristički i korporacijski, naspram kritičkog, radikalnog, transformacijskog; kritike multikulturalizma; odgovori zagovornika multikulturalizma na kritike; afirmativna akcija; politička korektnost; multikulturalizam i građansko-državlanski status (citizenship).

Cilj: Upoznati studentice i studente s idejama, teorijskim konceptima i politikama multikulturalizma, te njihovim kritikama, kako konzervativne tako i liberalne provenijencije. Potaknuti ih da kritički misle o svijetu u kome živimo (krizi moderniteta i kulturnim različitostima), i osobito o kulturnoj i vrijednosnoj uvjetovanosti, i time nužnoj ograničenosti, naših svjetonazora. Naučiti ih cijeniti kulturna, duhovna i znanstvena dostignuća europskoga svijeta kome pripadamo (i to ne samo njegovih muških protagonista), ali i dostignuća drugih civilizacija i kultura, koja su povijesno nepravedno zanemarivana, zahvaljujući vladajućoj eurocentričkoj perspektivi.

Bodovna vrijednost predmeta (ECTS): 6

Trajanje: Jedan semestar

Status: Izborni predmet

Oblik provođenja nastave: 1 sat predavanja i 3 sata seminara tjedno.

Oblik provjere znanja: Aktivno sudjelovanje tijekom predavanja i seminara; seminarski i drugi pisani radovi; konzultacije i mentorski rad; usmeni ispit.

Popis obvezne literature:

Mesić, M. Multikulturalizam – velika svjetska teorijska i politička debata. Zagreb, 2005.

Popis preporučene dopunske literature:

Barry, B. Culture and Equality: An Egalitarian Critique of Multiculturalism. Cambridge : Harvard University Press, 2001. (Hrvatski prijevod u tisku).

Glazer, N. We Are All Multiculturalists Now? Cambridge : Harvard University Press, 1997.

Kelly, P. (ed.) Multiculturalism Reconsidered, Culture and Equality and its Critics. Polity Press, 2002.

Kymlicka, W. Multikulturalno građanstvo, Liberalna teorija manjinskih prava. Zagreb : Jesenski i Turk, 2003.

Parekh, B. Rethinking Multiculturalism, Cultural Diversity and Political Theory. New York : Palgrave, 2000.

Schlesinger, A. M. The Disuniting of America. New York-London : W.W. Norton, 1992. 2nd. edition.

Taylor, Ch. The Politics of Recognition. // Multiculturalism, Examining the Politics of Recognition / uredio Amy Gutmann. Princeton University Press, 1994. Str. 25 - 74.

Young, I. M. Justice and the Politics of Difference, Princeton University Press, 1990. (Hrvatski prijevod u tisku).

Uvjeti za slušanje predmeta: Upis u drugu godinu studija.

Naziv predmeta: Istraživački projekt

Nastavnik, suradnici: dr. sc. Benjamin Čulig, izv. prof., dr. sc. Krešimir Kufrin, doc.

Okvirni sadržaj predmeta: U okviru rada na ovom kolegiju studenti će provesti sociologijsko istraživanje, i to tako da rad na projektu obuhvati sve faze znanstvenog istraživanja: od odabira teme istraživanja, definiranja predmeta istraživanja, određivanja ciljeva, postavljanja hipoteza, izrade nacrtu istraživanja, izrade instrumenata, odabira uzorka, prikupljanja podataka do interpretacije podataka, izrade znanstveno-istraživačkog izvještaja te izrade različitih vrsta prezentacija rezultata.

Teme projekata koji će se realizirati mijenjat će se ovisno o njihovoj aktualnosti i preferencijama polaznika. U pravilu, istraživanje će se realizirati metodom ankete.

Cilj: Temeljem znanja i vještina stečenih radom na ovom kolegiju, studenti će dobiti cjelovit uvid u sve faze znanstvenog istraživanja te će biti osposobljeni za njegovo. samostalno planiranje i provedbu. Osobit značaj ovoga kolegija jest u tome što studentima pruža mogućnost praktičnog istraživačkog rada i primjenu znanja, vještina i sposobnosti koje su dotad stekli na studiju.

ECTS-bodovi: 6

Trajanje: Jedan semestar

Status: Izborni predmet

Oblik provođenja nastave: 1 sat predavanja, 1 sat seminara i 2 sata vježbi tjedno

Način provjere znanja: Ocjena se temelji se na 3 rada koja studenti izrađuju tijekom godine te usmenoj obrani završnog pismenog rada.

Popis obavezne literature:

Supek, R. Ispitivanje javnog mnijenja. Zagreb : Sveučilišna naklada Liber, 1981.

Svakog semestra ostala literatura odredit će se shodno odabranoj temi istraživanja. Tema istraživanja određuje se svake godine u dogovoru sa polaznicima.

Popis preporučene dopunske literature:

Odredit će se shodno odabranoj temi istraživanja te će uključivati relevantne teorijske i metodološke radove.

Uvjeti za slušanje predmeta: Položeni ispiti iz sljedećih predmeta: "Osnove sociološke statistike 1", "Osnove sociološke statistike 2" (alternativno za studente dvopredmetnog studija "Osnove sociološke statistike"), "Obrada i analiza podataka", "Kvantitativne metode istraživanja", "Konstrukcija i evaluacija

mjernih instrumenata", "Odabrana poglavlja kvantitativne analize". Kolegij mogu upisati i studenti drugih grupa koji su položili navedene ili sadržajno ekvivalentne predmete.

Naziv predmeta: Izabrane teme iz epistemologije društvenih istraživanja

Nastavnik, suradnici: dr. sc. Vjekoslav Afrić, red. prof.

Okvirni sadržaj predmeta: Predmet obrazlaže "prirodu" društvenih znanosti, objašnjavajući problem napretka i temeljnu strukturu kako pojedinih društvenih znanosti tako i sociologije u strukturi znanosti. Posebna pažnja posvećena je pojmu "paradigme" T. Kuhna, različitim upotrebama ovog pojma u sociologiji i kritici Kuhnovog razumijevanja strukture znanstvenih revolucija. Nakon teorijskog izvođenja "istraživačke tradicije" u sociologiji obrađuju se različite sociološke istraživačke tradicije, a s tim u svezi i različiti tipovi znanstvene teorije i postupci pri konstrukcije teorije u sociologiji. Posebna je pažnja posvećena razlici razumijevanja i objašnjenja, kao temeljima razvoja teorijskog pristupa u sociologiji.

Cilj: Upoznavanje s temeljnim problemima metodologije znanstvenih istraživanja u društvenim znanostima, te razumijevanje temeljnih principa teorijskog rada, odnosa teorijskog i istraživačkog, kao i problematike napredovanja društvenih znanosti.

ECTS-bodovi: 3

Trajanje: Jedan semestar

Status: Izborni predmet

Oblik provođenja nastave: 2 sata predavanja tjedno.

Način provjere znanja: Seminarski rad i usmeni ispit.

Popis obavezne literature:

Afrić, V. Struktura sociološke teorije. Zagreb : Naprijed, 1989.

Đurić, M. Problemi sociološkog metoda. Beograd : Savremena škola, 1962. poglavlja : V i VI.

Kuvačić, I. Rasprave o metodi. Zagreb : Naprijed, 1988. Odabrana poglavlja.

Novaković, S. Hipoteze i saznanja. Beograd : Nolit, 1984.

Supek, R. Zanat sociologa. Zagreb : Školska knjiga, 1983. Odabrana poglavlja.

Popis preporučene dopunske literature:

Kako zaštititi društvo od nauke. // Filozofija nauke / Paul Feyerabend. Beograd : Nolit, 1987.

Feyerabend, P. Protiv metode. Sarajevo : Veselin Masleša, 1987.

Feyerabend, P. Spoznaja za slobodne ljude. // Delo. 4–5(1989).

- Gadamer H. G. Istina i metoda. Sarajevo : Veselin Masleša, 1978.
- Habermas. J. Tehnika i znanost kao ideologija. Zagreb : Školska knjiga, 1987.
- Horkheimer, M., Adorno, T. Dijalektika prosvjetiteljstva. Sarajevo : Veselin Masleša. 1972.
- Kuhn, T. Struktura znanstvenih revolucija. Zagreb : Naklada Jesenski i Turk ; HSD, 1999.
- Historija nauke i njezine racionalne rekonstrukcije. // Filozofija nauke / Imre Lakatos. Beograd : Nolit, 1987.
- Mannheim, K. Ideologija i utopija. Beograd : Nolit, 1978.
- Njemačka ideologija. // Rani radovi / Karl Marx, Friedrich Engels. Zagreb : Naprijed, Zagreb 1978.
- Nagel, E. Struktura nauke, Nolit, Beograd 1974.
- Piaget, J. Epistemologija nauka o čoveku. Beograd : Nolit, 1979.
- Piaget, J. Poreklo saznanja. Beograd : Nolit, 1983.
- Popper, R. K. Logika naučnog otkrića. Beograd : Nolit, 1973.
- Popper, R. K. The Rationality of Scientific Revolutions. // The Myth of the Framework – In defence of Science and Rationality / Notturmo, M. A. London ; New York : Routledge, 1994.
- Popper, R. K. Bijeda historicizma. Zagreb : Kruzak, 1996.
- Popper, R. K. Conjectures and Refutations – The Growth of Scientific Knowledge. London, New York : Routledge, 1989.
- Popper, R. K. Problem neopovrgljivosti filozofskih teorija. // Zbornik III. Programa. 25–26(1989).
- Ritzer, G. Suvremena sociološkijska teorija. Zagreb : nakladni zavod Globus, 1997.
- von Wright, G. H. Objašnjenje i razumevanje. Beograd : Nolit, 1975.
- Objektivnost spoznaje u društvenoj znanosti. // Metodologija društvenih nauka / Max Weber. Zagreb : Globus, 1986.

Uvjeti za slušanje predmeta: Položeni ispit iz predmeta Uvod u metodologiju društvenih istraživanja i položen ispit iz predmeta Kvalitativne metode istraživanja ili Kvantitativne metode istraživanja.

Naziv predmeta: Izgradnja modela u sociologiji

Nastavnik, suradnici: dr. sc. Vjekoslav Afrić, red. prof.

Okvirni sadržaj predmeta: Izlaže se razvoj simulacijskih modela i njihova heuristička uloga u društvenim znanostima. Razmatraju se najznačajniji pristupi u izgradnji simulacijskih modela od Sistemske dinamike, mikrosimulacija, staničnih automata, modela s više nivoa, modela diskretnih događaja do više-učesničkih modela s najvažnijim tehnikama modeliranja. Razmatra se izgradnja simulacijskih algoritama na primjerima evolucijskih algoritama, neuronskih mreža i teorije igara. Razmatra se upotreba i izrada ekspertnih baza znanja te korištenje tehnike scenarija i simulacijskih modela u sociološkim istraživanjima.

Cilj: Upoznavanje studenata s glavnim pristupima u konstrukciji simulacijskih modela, ulogom ekspertnih baza u sociologiji i mogućnostima razvoja i upotrebe ekspertnih baza i simulacijskih modela u sociološkim istraživanjima.

ECTS-bodovi: 6

Trajanje: Jedan semestar

Status: Izborni predmet

Oblik provođenja nastave: 2 sata predavanja i 2 sata seminara tjedno.

Način provjere znanja: Svaki student priprema dva kratka referata o pročitanim knjigama ili člancima navedenim u seminarskoj literaturi. Napisani i održani referat uvjet je za izlazak na ispit.

Popis obavezne literature:

Afrić V. Simulacijski modeli u sociologiji. E-book, CD. Zagreb : Filozofski fakultet, 2002.

Gilberth, N., Troitzsch K. G. Simulation for the Social Scientist. Philadelphia : Open University Press, 1999.

Popis preporučene dopunske literature:

Axelrod R. The Complexity of Cooperation Agent-Based Models of Competition and Collaboration, New Jersey Princeton University Press, 1997.

Beltratti, A., Margarita S., Terna P. Neural Networks for Economic and Financial Modelling. London : International Thomson Computer Press, 1996.

Blackmore, S. The Meme Machine. Oxford : Oxford University Press, 1999.

Cilliers, P. Complexity and Postmodernism. London : Routledge, 1998.

- Read, S. J., Miller, L. C. *Connectionist Models of Social Reasoning and Social Behavior*. Mahwah (NY) : Lawrence Erlbaum Associates, 1998.
- Coquillard, P., Hill D. R. C. (1997) *Modélisation et simulation décosystemes : des modeles déterministes aux simulations é événements discrets*. Paris : Masson, Recherche en Écologie, 1997.
- Costopoulos, A. Procjena učinaka povećanja memorije učesnika na njihovo ponašanje – promjenjivi obrasci u simulacijama s učesnicima. (pripremila Ana Vlastelica).
http://infoz.ffzg.hr/afric/SimMod/Ana_Vlastelica.htm
- Trappl, R., Petta, P. *Creating Personalities for Synthetic Actors Towards Autonomous Personality Agents*. Berlin : Springer-Verlag, 1997.
- Dal Forno, A., Merlone U. Simulacije s više aktera za modeliranje savršeno racionalnih i racionalno ograničenih agenata u organizaciji. (pripremila Dubravka Popić).
http://infoz.ffzg.hr/afric/SimMod/Dubravka_Popic.htm
- Deadman, P. J., Schlager, E. i Gimblett, R. Simulacije gospodarenja prirodnim resursima pomoću inteligentnih učesnika koji primjenjuju različite oblike komunikacije. (priredila Martina Matezović).
http://infoz.ffzg.hr/afric/SimMod/Martina_Matezovic.htm
- Dean, A. *Chaos and Intoxication : Complexity and Adaptation in the Structure of Human Nature*. London : Routledge, 1997.
- Flache, A., Hegselmann, R. Hoće li se nešto promijeniti kad uvedemo nepravilne rešetke? Pretpostavka pravilne prostornosti u staničnim modelima socijalne dinamike. (pripremila Nevena Rendeli).
http://infoz.ffzg.hr/afric/SimMod/Nevena_Rendeli.htm
- Gimblett, H. R., Durnota, B., Itami, R. M. Neka praktična rješenja u dizajniranju i stupnjevanju umjetnih ljudskih rekreacijskih učesnika u na GIS-u baziranim simulacijskim svjetovima. (priredila Anamarija Jerković). http://infoz.ffzg.hr/afric/SimMod/ANAMARIJA_JERKOVIC.htm
- Holland. J. H. *Emergence From Chaos to Order*, Redwood City. California : Addison-Wesley.
- Jervis, R. *System Effects Complexity in Political and Social Life*. Princeton (NY) : Princeton University Press, 1997.
- Lynch, A. *Thought Contagion How Belief Spreads through Society*. New York : Basic Books, 1996.
- Harding, A. *Microsimulation and Public Policy*. Amsterdam : North Holland, Contributions to Economic Analysis, 1996.
- Reschke, C. H. Razvojne perspektive s obzirom na simulacije društvenih sustava. (priredila Ana Herceg).
http://infoz.ffzg.hr/afric/SimMod/Ana_Herceg.htm
- Conte, S. R. Hegselmann, R., Terna, P. *Simulating Society*. Berlin : Springer-Verlag, Lecture Notes in Economics and Mathematical Systems, 1997.
- Troitzsch, K. G., Mueller, U., Gilbert, G. N., Doran, J. E. *Social Science Microsimulation*. Berlin : Springer-Verlag. 1996.

Staller, A. & Petta, P.; Uvođenje emocija u računalno proučavanje društvenih normi. (pripremila Vesna Pezelj). http://infoz.ffzg.hr/afric/SimMod/vesna_pezelj.htm

Stocker, R., Green, G. D. & Newt, D. Konsensus i kohezija u simulaciji socijalnih mreža. (pripremila Vedrana Sunko). http://infoz.ffzg.hr/afric/SimMod/Vedrana_Sunko.htm

Terna, P. Simulacijski alat za društvene znanstvenike. Izgradnja učesničkih modela pomoću SWARM-a. (priredila Nina Angelis). http://infoz.ffzg.hr/afric/SimMod/Nina_Angelis.htm

Troitzsch, K. G. Simulacijski modeli u društvenim znanostima - porijeklo, ciljevi, izgledi. (priredila Kristina Fisel). http://infoz.ffzg.hr/afric/SimMod/Kristina_Fisel.htm

Weibull, J. Evolutionary Game Theory. Cambridge (MA) : The M.I.T. Pres, 1995.

Uvjeti za slušanje predmeta: Položeni ispiti iz predmeta Uvod u znanstveno istraživanje, Kvalitativne metode istraživanja i Kvantitativne metode istraživanja.

Naziv predmeta: Izgradnja teorije u sociologiji

Nastavnik: dr. sc. Vjeran Katunarić, red. prof.

Okvirni sadržaj predmeta: Na primjeru jednog od poznatih djela teorije društva (npr. Weberova Privreda i društvo, Parsonsova Društva, Bergerova i Luckmanova Socijalna konstrukcija zbilje, Colemanove Osnove teorije društva, Habermasove Teorije komunikativnog djelovanja, Luhmannovi Društveni sustavi, Castellsov Uspon umreženog društva) rekonstruirati način izgradnje teorijskog okvira i njegove primjene. Pri tom obraditi kontekst u kojem nastaje djelo; najvažnije aspekte drugih djela na koja se autor izričito poziva; koje su vrste društvenih fenomena obuhvaćene (ili područja posebnih sociologija); stupanj uopćavanja (s obzirom na vremenski i prostorni kontekst obuhvaćen teorijom); originalnost/inovativnost u odnosu na druga djela (istog autora i drugih autora istog ranga); opovrgljivost glavnih tvrdnji; recepcija u sociologiji i srodnim disciplinama ili što je od teorije ostalo (analiza odabranih istraživačkih radova ili teorijskih rasprava); zdravorazumska, ideologijska i/ili šira javna recepcija/cirkulacija ključnih pojmova ili ideja iz djela (u rasponu od npr. programa političkih stranaka do medija); “autobiografska” recepcija (studenti reflektiraju vlastiti svjetonazor i društvena iskustava služeći se pojmovno-teorijskim okvirom djela); primjena teorijskih tvrdnji u izradi hipoteza zamišljenog nacrta istraživanja na temu koju student odabere.

Cilj: 1. Razumijevati teoriju kao temelj sociološkog objašnjenja društvenih pojava, pokretača istraživačkog procesa u sociologiji, i izvora javne upotrebe sociološkog znanja; 2. Poznavati, pored literature koja se bavi logikom izgradnje teorije, najveći dio sadržaja odabranog teorijskog djela; 3. interpretirati teorije s obzirom na njihovu originalnost, razvojnost i primjenjivost u istraživačkoj praksi i drugim sferama javne upotrebe znanja.

ECTS-bodovi: 6

Trajanje: Jedan semestar

Status: Obavezan predmet

Oblik provođenja nastave: 2 sata predavanja i 2 sata seminara tjedno.

Način provjere znanja: Obavezan seminarski rad koji se ocjenjuje. Dvosatni pismeni ispit (na kraju semestra) sastoji se od testa znanja i eseja koji se napose ocjenjuju i srednja vrijednost zaokružuje; ako je vrijednost izražena decimalno, zaokružuje se na viši cijeli broj, odnosno ocjenu (npr. s 3.5 na 4), ukoliko student/ studentica ima ocjenu seminarskog rada najmanje vrlo dobar.

Popis obavezne literature:

Mouzelis, N. Sociološka teorija što je pošlo krivo? Zagreb : Naklada Jesenski i Turk ; Hrvatsko sociološko društvo, 2000. Str. 19-108.

Brante, Th. Consequences of Realism for Sociological Theory Building. // Journal for the Theory of Social Behaviour. 31, 2(2001).

Jedno (klasično ili suvremeno) teorijsko djelo (odabir se mijenja svaki kolegij-semestar)

Popis preporučene dopunske literature:

Stinchcombe, A. L. Constructing Social Theories. Chicago : University of Chicago Press, 1987. Pogl. 1-2.

Smelser, N. L. Sociological Theories. // International Journal of Social Sciences. 139(1995).

Galtung, J. Theory Formation in Social Research : A Plea for Pluralism. // Comparative Social Research / Else Øyen. Sage. 1990.

Katunarić, V. Zbunjujući sugovornik : postmoderne teorije društva. // Socijalna ekologija. 4, 1(1995).

Uvjeti za slušanje predmeta: Redovito upisan VI. semestar.

Naziv predmeta: Klasične sociološke teorije 1

Nastavnik, suradnici: dr. sc. Rade Kalanj, red. prof.

Okvirni sadržaj predmeta: Kulturno-povijesne okolnosti oblikovanja i razvoja klasičnih socioloških teorija; "intelektualni poredak" prosvjetiteljstva i dvije revolucije industrijska i demokratska; oznanstvenjivanje socijalne teorije i utemeljenje sociologije kao pozitivne znanosti (Saint-Simon, Comte); problem pozitivizma u sociologiji; sociološka analiza "demokratskog društvenog stanja" (Tocqueville); kritička teorija kapitalističke modernosti (Marx); predmetno-metodološko i institucionalno impostiranje sociologije - teorija o društvenim činjenicama (Durkheim); zaokret sociološke teorije prema psihološkoj dimenziji društvenog života (Tarde, Le Bon); sociologija ljudskih akcija i teorija elita (Pareto, Mosca, Michels).

Cilj: Cilj je ovog predmeta stjecanje bitnih uvida u intelektualne i društvene procese koji su doveli do oblikovanja klasičnih socioloških teorija kao nerazdvojnog dijela moderne sociološke znanosti. Studente se osposobljava da čitanjem izvornih tekstova klasičnih sociologa i upoznavanjem njihovih različitih interpretacija dođu do samostalnih zaključaka o baštini, kontinuitetu i ključnim sastavnicama discipline koju studiraju.

ECTS-bodovi: 6

Trajanje: Jedan semestar

Status: Obavezan predmet

Oblik provođenja nastave: 2 sata predavanja i 2 sata seminara tjedno.

Način provjere znanja: provjera znanja provodi se periodičkim studentskim esejima o prijedenoj tematici te, na kraju, pismenim i usmenim ispitom iz cijelog predmeta

Popis obavezne literature:

Kalanj, R. Suvremenost klasične sociologije. Zagreb : Politička kultura, 2005.

Popis preporučene dopunske literature:

Fiamengo, A. Saint-Simon i Auguste Comte. Zagreb : Naprijed, 1987.

Cvjetičanin, V., Supek, R. Emile Durkheim i francuska sociološka škola. Zagreb : Naklada Ljevak, 2003.

Haralambos, M., Holborn, M. Sociologija : teme i perspektive. Zagreb : Golden marketing, 2002. Str. 601-681.

Uvjeti za slušanje predmeta: Upisan III. semestar.

Naziv predmeta: Klasične sociološke teorije 2

Nastavnik, suradnici: dr. sc. Milan Mesić, red. prof.; Dragan Bagić, asist.

Okvirni sadržaj predmeta: "Klasične sociološke teorije 1" i "Klasične sociološke teorije 2" čine jedinstveni predmet koji se bavi klasičnim sociološkim autorima od druge polovine 19. stoljeća do I. svj. rata. Klasične sociološke teorije 2 pokrivaju nastanak i razvitak sociologije u Velikoj Britaniji, Njemačkoj i SAD-u. Burke i konzervativizam u sociologiji. Spencer i teorija evolucije. Organicizam u sociologiji. Socijalni darvinizam (Gumplovitz, Ratzenhofer, Oppenheimer). Formalizam u sociologiji Tönnies, Simmel, Wiese. Sociologija Maxa Webera. Rana američka sociologija Morgan, Sumner, Ward, Veblen.

Cilj: Upoznati studente s nastankom i razvitkom klasičnih socioloških teorija u Velikoj Britaniji, Njemačkoj i SAD-u, vezanim uz pojavu modernoga industrijskog društva. Raspraviti doprinose i ograničenja glavnih koncepata i ideja konzervativizma, teorije evolucije, organicizma, pozitivizma, formalizma - preko radova klasičnih socioloških pisaca. Posebnu pozornost usmjeriti na teorijske i metodološke doprinose M. Webera, koji su uvelike utjecali na suvremene sociološke teorije i istraživanja. Osposobiti studente za razumijevanje modernoga društva i temeljnih socioloških koncepcija.

ECTS-bodovi: 6

Trajanje: Jedan semestar

Status: Obvezatni predmet

Oblik provođenja nastave: 2 sata predavanja i 2 sata seminara tjedno.

Način provjere znanja: Aktivno sudjelovanje tijekom predavanja i seminara; seminarski i drugi pisani radovi; konzultacije i mentorski rad; usmeni ispit

Popis obavezne literature:

Barnes, H. Uvod u istoriju sociologije I. Beograd : BIGZ, 1982. (glava IV, V, VI, VII, VIII, X, XI, XII, XIII; str. 137-242, 263-350).

Barnes, H. Uvod u istoriju sociologije II. Beograd : BIGZ, 1982. (glava XLII; str. 891-904).

Supek, R. Herbert Spencer i biologizam u sociologiji. Zagreb : Naprijed, 1987.

Đurić, M. Sociologija Maxa Webera. Zagreb : Naprijed, 1987.

Popis preporučene dopunske literature:

Adams, B. N., Sydie, R. A. Classical Sociological Theory. Pine Forge Press, 2002.

Weber, M. Protestantska etika i duh kapitalizma. Sarajevo : Svjetlost, 1989.

Predgovor. // Kontrapunkti kulture / Georg Simmel. Zagreb : Naklada Jesenski i Turk, 2001. Str. 7-22.

Konkurencija i suradnja. // Kontrapunkti kulture / Georg Simmel. Zagreb : Naklada Jesenski i Turk, 2001. Str. 113-164.

Katunarić, V. Weberov presjek društvene politike. // Vlast i politika / Max Weber. Zagreb : Naklada Jesenski i Turk, 1999. Str. 7-48.

Moć, vlast i političko udruživanje. // Vlast i politika / Max Weber. Zagreb : Naklada Jesenski i Turk, 1999. Str. 49-53.

Politika kao poziv. // Vlast i politika / Max Weber. Zagreb : Naklada Jesenski i Turk, 1999. Str. 161-214.

Lukić, R. Formalizam u sociologiji. Zagreb : Naprijed, 1987. Str. 5-89; 108-167; 187-208; 218-222.

Uvjeti za slušanje predmeta: Upisan IV. semestar.

Naziv predmeta: Konstrukcija i evaluacija mjernih instrumenata

Nastavnik, suradnici: dr. sc. Krešimir Kufrin, doc.

Okvirni sadržaj predmeta: Osnovni pojmovi teorije mjerenja; pojam i vrste mjernih instrumenata; pojam i vrste metrijskih karakteristika; provjera metrijskih karakteristika; načela i postupci konstruiranja mjernih instrumenata; analiza odabranih mjernih instrumenata.

Cilj: Cilj predmeta je upoznavanje studenata s mjernim instrumentima (indeksima, skalama, testovima) koji se najčešće koriste u sociologijskim i srodnim istraživanjima te s postupcima njihove konstrukcije i evaluacije. Stečenim znanjima i vještinama studenti će biti osposobljeni za odabir instrumenata adekvatnih specifičnim ciljevima istraživanja, njihovu konstrukciju i provjeru te interpretaciju rezultata dobivenih njihovom primjenom.

ECTS-bodovi: 6

Trajanje: Jedan semestar

Status: Izborni predmet

Oblik provođenja nastave: 2 sata predavanja i 2 sata vježbi tjedno.

Način provjere znanja: Nakon svake obrađene nastavne jedinice, polaznici - uz pomoć nastavnika - izvode odgovarajuće vježbe iz toga gradiva; tijekom semestra studenti će samostalno izraditi 3 rada koji će biti ocijenjeni i utjecat će na ukupnu ocjenu (30% ocjene); na kraju semestra polaznici polažu pismeni ispit (70% ocjene).

Popis obavezne literature:

Krković, A., Momirović, K., Petz, B. (1966). Odabrana poglavlja iz psihometrije i neparametrijske statistike. Zagreb : Društvo psihologa SRH i Republički zavod za zapošljavanje, 1996.

Krković, A. Elementi psihometrije. Zagreb : Filozofski fakultet, 1978.

Kufrin, K. Skala nove ekološke paradigme - još jedna provjera i pokušaj revizije. // Socijalna ekologija, 11, 4(2002), str. 277–296.

Supek, R. Ispitivanje javnog mnijenja. Zagreb : Sveučilišna naklada Liber, 1981. pogl. I-XIII.

Popis preporučene dopunske literature:

- Babbie, E. *The Practice of Social Research*. Fifth Edition. Belmont, CA : Wadsworth Publishing Company, 1989.
- Bogardus, E. S. Social Distance and Its Origins. // *Journal of Applied Sociology*. 9(1925), str. 216-225.
- Bogardus, E. S. Measuring Social Distances. // *Journal of Applied Sociology*. 9, (1925), str. 299-308.
- Bogardus, E. S. A Social Distance Scale. // *Sociology and Social Research*. (1933). (January-February). Str. 265-271.
- Carmines, E.G, Zeller, R. A. *Reliability and Validity Assessment*. Newbury Park–London–New Delhi : Sage, 1979.
- Crocker, L., Algina, J. *Introduction to Classical and Modern Test Theory*. Fort Worth : Harcourt Brace Jovanovich College Publishers, 1986.
- Edwards, A. L. *Techniques of Attitude Scale Measurement*. New York : Appleton–Century–Crofts, Inc., 1957.
- Fajgelj, S. *Psihometrija teorija i metoda psihološkog merenja*. Beograd : Centar za primenjenu psihologiju, 2003.
- Guttman, L. A. The Cornell Technique for Scale and Intensity Analysis. // *Educ. Psychol. Measmt*. 7(1947), str. 247-280.
- Guttman, L. A. The Basis for Scalogram Analysis. // *Measurement and Prediction / Stouffer, A. [et al.]*. Princeton, N. Y. : Princeton University Press. 1950. Str. 60-90.
- Likert, R. A Technique for the Measurement of Attitudes. // *Archives of Psychology*. 140(1932).
- Miller, D. C. *Handbook of Research Design and Social Measurement*, 2nd Ed. New York : David McKay Company, Inc., 1970.
- Neuman, L. W. *Social Research Methods. Qualitative and Quantitative Approaches*. Boston – London – Toronto – Sydney – Tokyo – Singapore : Allyn and Bacon, 1997.
- Nunnally, J. C. i Bernstein, I. H. *Psychometric Theory*. New York McGraw–Hill, Inc., 1994.
- Osgood, Ch. E., Succi, G. J., Tannenbaum, P. H. *The Measurement of Meaning*. Urbana, Ill. : University of Illinois Press., 1957.
- Summers, G. F. *Attitude Measurement*. Chicago : Rand McNally & Compnay, 1970.
- Thurstone, L. L. Attitudes Can Be Measured. // *American Journal of Sociology*, XXXIII (1928), str. 529–554.
- Thurstone, L. L., Chave, E. J. *The Measurement of Attitudes*. The University of Chicago Press, 1929.

Uvjeti za slušanje predmeta: Položen ispit iz Osnova sociološke statistike ili iz ekvivalentnog predmeta na nekoj drugoj studijskoj grupi.

Naziv predmeta: Kvalitativne metode istraživanja

Nastavnik, suradnici: dr. sc. Vjekoslav Afrić, red. prof.

Okvirni sadržaj predmeta: Kolegij obuhvaća slijedeće teme

- Uvod u kvalitativno istraživanje (objašnjenje i razumijevanje; utemeljenje teorije, uloga teorije u znanosti, tipovi teorije)
- Pretpostavke i pristupi za utemeljenje teorije (Fenomenološki opisi, Funkcionalna analiza, Strukturalna analiza)
- Kvalitativna analiza (Sistematska ekstrakcija i definicija konceptualnih tema i kategorija; Identifikacija odnosa među kategorijama, teorijsko objašnjenje)
- Stvaranje značenja (Razumijevanje – stvaranje i razjašnjenje; Interpretacija – sređivanje, Objasnjenje – ustanovljavanje međupovezanosti)
- Kvantitativno versus kvalitativno
- Kvalitativne metode (Utemeljenje teorije, Analiza sadržaja, Interpretativna fenomenološka analiza, Analiza protokola, Etnografija, Analiza diskursa)
- Problemi uzorka u kvalitativnim istraživanjima
- Prikupljanje podataka u kvalitativnim istraživanjima (Promatranje; Intervju; Fokus grupe, Studije slučaja, knjige, javni zapisi i osobna pisma)
- Validnost podataka u kvalitativnim istraživanjima (metoda triangulacije, Osobna konstrukcija realnosti, Projekтивne tehnike)
- Ograničenja kvalitativnih istraživanja (dugotrajnost, napor vođenja dnevnika i svakodnevnog učenja, visoka obučenost istraživača)

Cilj: Upoznavanje s kvalitativnom istraživačkom strategijom, te razumijevanje njezinih prednosti i nedostataka. Spособnost sudjelovanja u kvalitativnim istraživanjima.

ECTS-bodovi: 3

Trajanje: Jedan semestar

Status: Obvezan predmet

Oblik provođenja nastave: 2 sata predavanja tjedno.

Način provjere znanja: Seminarski rad i usmeni ispit.

Popis obavezne literature:

Afrić, V. Struktura sociološke teorije. Zagreb : Naprijed, 1989. Odabrana poglavlja.

Kuvačić, I. Rasprave o metodi. Zagreb : Naprijed, 1988. Odabrana poglavlja.

Rihtman-Auguštin, D. Etnologija naše svakodnevnice. Zagreb : Školska knjiga, 1988. Odabrana poglavlja.

Supek, R. Zanat sociologa. Zagreb : Školska knjiga, 1983. Odabrana poglavlja.

Popis preporučene dopunske literature:

Berger, P. L., Luckmann T. Socijalna konstrukcija zbilje. Zagreb : Naprijed, 1992.

Castaneda, C. Učenje Don Huana. knjiga I. Beograd : Prosveta, 1981.

Dilthey, V. Zasnivanje duhovnih nauka. Beograd : Prosveta, 1980.

Freud, S. Tumačenje snova. Izabrana dela, Knjiga II, Beograd : Matica srpska, 1969.

Hermeneutika i historizam. // Istina i metoda / Hans Georg Gadamer. Sarajevo : Logos, 1978. Str. 540-578.

Merton K. R., Fiske, M., Kendall P, L. The Focused Interview, A Manual of Problems and Procedures. The Free Press, 1990.

Rihtman-Auguštin, D. Struktura tradicijskog mišljenja. Zagreb : Školska knjiga, 1984.

Rihtman-Auguštin, D. Ulice moga grada. Beograd : Čigoja štampa, 2000.

Uvjeti za slušanje predmeta: Upisan V. semestar. Položen ispit iz predmeta Uvod u znanstveno istraživanje.

Naziv predmeta: Kvantitativne metode istraživanja

Nastavnik, suradnici: dr. sc. Vjekoslav Afrić, red. prof.

Okvirni sadržaj predmeta: Kolegij obuhvaća slijedeće teme

- Struktura kvantitativnih nacrtā istraživanja (Vrste nacrtā istraživanja, Od teorije do hipoteza, od koncepta, preko pokazatelja do varijabli, pojam jedinice analize,
- Vrste kvantitativnih metoda
- Eksperimentalni nacrt istraživanja Osnovni principi; Kontrola Izjednačavanje u parovima i randomizacija; Izvori grešaka ; Millova pravila kauzalne analize kao osnov eksperimentalnog nacrtā; Tipovi eksperimentalnih nacrtā - Klasični eksperimentalni nacrti Faktorski nacrt; Nacrt sa jednom grupom; Vremenska serija sa jednom ili više grupa; Korelacioni nacrt Presjek; Longitudinalni nacrt
- Tehnika ljestvica Vrste ljestvica (Boghardusova ljestvica socijalne distance, Likertove ljestvice, Guttmanov skalogram, Thurstonova ljestvica, sociometrija, jednodimenzionalne i višedimenzionalne skale).
- Korištenje službenih statistika i drugih sekundarnih izvora podataka (informativni sadržaj službene hrvatske statistike, korištenje službene hrvatske statistike u istraživanju, odnos prema vlasništvu nad podacima.
- Analiza podataka (Kvalitativna analiza; Kvantitativna analiza Multivarijantna analiza Panel analiza)
- Studija i mjerenje grupnih svojstava

Cilj: Upoznavanje s kvantitativnom istraživačkom strategijom u metodologiji znanstvenih istraživanja te osposobljavanje za sudjelovanje u znanstveno istraživačkim timovima.

ECTS-bodovi: 3

Trajanje: Jedan semestar

Status: Obvezan predmet

Oblik provođenja nastave: 2 sata predavanja tjedno.

Način provjere znanja: Seminarski rad i usmeni ispit.

Popis obavezne literature:

Milić, V. Sociološki metoda. Beograd : Nolit, 1965. (ili kasnija izdanja). Odabrana poglavlja.

Supek, R. Ispitivanje javnog mnijenja. Zagreb : Sveučilišna naklada Liber, 1981. (ili bilo koje drugo izdanje). Odabrana poglavlja.

Šušnjić, Đ. Kritika sociološke metode. Niš : Gradina, 1973.

Zvonarević, M. Socijalna psihologija. Zagreb : Školska knjiga, 1974. dio II, str. 59-181.

Popis preporučene dopunske literature:

Durkheim, E. Pravila sociološke metode. Zagreb : Naklada Jesenski i Turk ; HSD, 1999.

Mills, C. W. Sociološka imaginacija. Beograd : savremena škola, 1964.

Mills, C. W. Dva stila istraživanja u društvenim naukama. // Marksizam u svetu. 11-12(1977).

Merton, R. K. O teorijskoj sociologiji. Zagreb : CDD, 1979.

Alreck, L. P., Settle R. B. The survey research handbook. Irwin Profesional Publishing, USA, 1995.

Leedy, P. D. Practical research : planning and design. Toronto : Maxwell Macmillan, 1993.

Babbie, E. The Practice of Social Research. Belmont, California : Wadsworth Publishing, 1986.

Uvjeti za slušanje predmeta: Upisan III. semestar. Položeni ispiti iz predmeta Uvod u znanstveno istraživanje, Osnove sociološke statistike 1 i Osnove sociološke statistike 2.

Naziv predmeta: Metoda ankete

Nastavnik, suradnici: dr. sc. Benjamin Čulig, izv. prof.; dr. sc. Krešimir Kufrin, doc.; Đurđa Mikulić, asist.

Okvirni sadržaj predmeta: Pojam metode ankete i primjena u znanstvenom istraživanju. Historijat metode ankete.

Struktura kvantitativnog istraživanja Nacrt istraživanja kao temeljni obrazac uporabe kvantitativnih metoda; Konceptualizacija, operacionalizacija i konstrukcija instrumenata. Tipovi instrumenata.

Struktura nacrta istraživanja Konceptualni i operacionalni nacrt istraživanja.

Definiranje predmeta istraživanja; Svrha i ciljevi istraživanja; Konceptualni okvir istraživanja; Konceptualna shema istraživanja; Definiranje osnovnih i izvedenih pojmova; Postavljanje osnovnih i izvedenih hipoteza.

Pojam instrumenta; Operacionalne definicije; Indikatori; Varijable; Postavljanje pitanja u anketi. Tipične pogreške u postavljanju pitanja.

Odabrani primjeri konceptualizacije i operacionalizacije. Analiza odabranih primjera anketnog upitnika.

Individualna izvedba nacrta istraživanja na zadanu ili odabranu temu istraživanja Individualna izvedba tematske dionice nacrta istraživanja.

Cilj: Polaznici se upoznaju s temeljnom pojmovima vezanim uz nacrt istraživanja primjeren kvantitativnim metodama na primjeru metode ankete. Uče i usvajaju konceptualne pretpostavke i elemente konstrukcije instrumentarija za istraživanja u kojima se koristi metoda ankete. Putem redovitih tjednih zadataka vježbaju konceptualizaciju, operacionalizaciju i konstrukciju različitih tipova instrumenata pogodnih za primjenu putem metode ankete. Polaznici se osposobljavaju za samostalno izvođenje svih faza nacrta istraživanja vezanih uz kvantitativne metode s posebnim osvrtom na metodu ankete.

ECTS-bodovi: 6

Trajanje: Jedan semestar

Status: Izborni predmet

Oblik provođenja nastave: 1 sat predavanja, 1 sat seminara i 2 sata vježbi tjedno.

Način provjere znanja: Izrada četiri seminarska rada tijekom semestra. Izrada nacrta istraživanja na zadanu (odabranu) temu) Završna ocjena sastoji se od vrednovanja radova tijekom semestra, ocjene nacrta istraživanja te usmene obrane nacrta istraživanja.

Popis obavezne literature:

Supek, R. Ispitivanje javnog mnijenja. Zagreb : Sveučilišna naklada Liber, 1981. (ili bilo koje drugo izdanje)
Shodno odabranim temama, literatura će se mijenjati svakog semestra

Popis preporučene dopunske literature:

Relevantni teorijski i metodološki radovi shodno odabranim temama. Dio literature odredit će se individualno.

Uvjeti za slušanje predmeta: Položeni ispiti iz sljedećih predmeta : Osnove sociološke statistike 1, Osnove sociološke statistike 2, Uvod u znanstveni rad. Dvopredmetni studenti mogu ovaj predmet odabrati kao izborni ako su položili Osnove sociološke statistike i Uvod u metodologiju društvenih istraživanja

Naziv predmeta: Metodika nastave sociologije

Nastavnik, suradnici: Zvonimir Bošnjak, prof.

Okvirni sadržaj predmeta: Metodikom nastave sociologije studente se namjerava upoznati sa sadržajnim, programskim i organizacijskim zahtjevima nastavničke profesije u gimnazijama i srednjim školama. Kolegij obuhvaća nastavu (predavački i vježbovni dio na grupi) i praktični dio (hospitacije u malim grupama u područnim gimnazijama i školama) kojima se nastoji postići cjelovita edukacija budućih nastavnika kroz teoretski, praktični, vježbovni i kritički pristup kako bi potpuno samostalno mogli postavljati i ostvarivati obrazovne i odgojne ciljeve sociologije u gimnazijama i srednjim školama.

Cilj: Rezultat nastave ovog kolegija podrazumijeva usvojenost znanja i vještina kako bi studenti potpuno samostalno mogli

- planirati nastavu sociologije u gimnazijama i srednjim školama
- programirati nastavne ciljeve, metode i tehnike
- organizirati nastavu sociologije u gimnazijama i srednjim školama
- vrednovati vlastito planiranje, programiranje i organizaciju nastave
- primijeniti suvremena metodička i tehnička dostignuća u nastavi sociologije u gimnazijama i srednjim školama

prepoznati metode i tehnike pogodne za nastavu sociologije u gimnazijama i srednjim školama

vrednovati i poticati kritičko mišljenje u svojoj nastavi

vrednovati uspjeh, angažman i napredak učenika

prepoznati materijalne i administrativne zahtjeve svoje profesije.

ECTS-bodovi: 30

Trajanje: Svi sadržaji Metodike nastave sociologije provode se u drugom semestru akademske godine.

Status: Obavezan predmet

Oblik provođenja nastave: Nastava (predavanja i vježbe) se organizira na razini cijele grupe u formi temeljni metodički pojmovi-sudjelovanje-kritička evaluacija. Odnosno, istovremeno će se temeljni pojmovi uvoditi i vježbati u formi najvažnijih tehnika, a na kraju će se sve to kritički vrednovati i rezimirati. Okvirni odnos etapa Uvod/Razrada/Vrednovanje i rezime u postocima (%) iznosi 10/70/20. Hospitacije će se organizirati u nekoliko lokalnih gimnazija i srednjih škola (njihov broj ovisi o broju prijavljenih studenata kao i o raspoloživosti nastavnika u pojedinim ustanovama što znači da će tek početkom kolegija ove ustanove biti precizno utvrđene) koje studenti biraju. Važno je napomenuti da studenti, a po Pravilniku

Filozofskog fakulteta o metodičkoj praksi, moraju u grupama po 3 studenta pohađati hospitacije u satnici od 14 sati slušanja i priprema kod predmetnog nastavnika i 2 ogledna predavanja u razredu.

Način provjere znanja: Vrednuju se (evaluiraju, ocjenjuju) pismeni ispit i ogledna predavanja na studentskim predavanjima kojima obvezno prisustvuje nastavnik-mentor. Ukupna ocjena procjenjuje se iz uspješnosti na pismenom ispitu i oglednim predavanjima na temelju ukupnog broja bodova.

Svaki student/ ica ima pravo na usmeni ispit ukoliko nije zadovoljan/ a ocjenom odnosno uspjehom iz pismenog ispita.

Pismeni ispit organiziran je u formi pitanja, a odnosi se isključivo na sadržaje koji su dio nastave (predavanja i vježbe) Metodike nastave sociologije.

Popis obavezne literature: Literatura koja prati opće metodičke sadržaje kolegija i koju studenti moraju konzultirati pri ispitu i oglednim predavanjima je sljedeća

Kyriacou, C. Temeljna nastavna umijeća. Zagreb : Educa, 1997.

Itković, Z. Opća metodika nastave. Split : Književni krug, 1997.

Fanuko, N. Sociologija. Zagreb : Profil, 2004.

Popis preporučene dopunske literature:

Dio nastavnih sadržaja koje označavamo kao specifično sociološko metodičko područje (kako specifične literature za područje Metodike nastave sociologije na hrvatskom jeziku nema) će biti pokriveni radnim materijalima koja predstavljaju prevedena i prilagođena poglavlja izdanja na stranim jezicima.

Izvori

Chaffee, J. Thinking critically. Boston : Houghton Mifflin Company, 1997.

Fanuko, N. Sociologija, Udžbenik za gimnazije. Zagreb : Profil, 1997.

Fanuko, N. Sociologija, Udžbenik za gimnazije. Zagreb : Profil, 2004.

Haralambos, M., Holborn, M. Sociologija : teme i perspective. Zagreb : Golden Marketing, 2002.

Collins, S. K., Fisher, N. A. The Contributions of sociology to the liberally educated person. // Teaching sociology. 18, (1990), str. 494-498.

Grauerholz, L., Bouma-Holtrop, Sh. Exploring critical sociological thinking. // Teaching sociology. 31, (2003), str. 485-496.

Green, Ch. S. & Klug, H. G. (1990), Teaching critical thinking and writing through debates an experimental evaluation. // Teaching sociology. 18, (1990), str. 462-471.

Ostala preporučena dopunska literatura:

Glasser, W. Kvalitetna škola. Zagreb : Educa, 1994.

Marsh, C. J. Kurikulum. Zagreb : Educa, 1994.

Opći priručnik za nastavnike srednjih škola, grupa autora. Zagreb : Hrvatski pedagoško-književni zbor, 1994.

Uvjeti za slušanje predmeta: Metodika nastave sociologije je obvezan predmet na 5. godini studija nastavničkog usmjerenja za jednopredmetne i dvopredmetne studijske grupe kao dio pedagoške izobrazbe budućih nastavnika.

Naziv predmeta: Obrada i analiza podataka

Nastavnik, suradnici: dr. sc. Krešimir Kufrin, doc.

Okvirni sadržaj predmeta: Primjena računala u analizi podataka; pregled programa za različite vrste analiza i podataka; kodiranje anketnog upitnika i drugih izvora podataka i izrada kodne knjige; unos podataka; programski paket SPSS for Windows; transformacije datoteka i varijabli deskriptivna statistika; izrada tablica; grafičko prezentiranje rezultata; odabrani neparametrijski testovi; t-test; hi-kvadrat test; analiza varijance; testovi povezanosti varijabli; korelacijska i regresijska analiza; procjena pouzdanosti mjernih instrumenata.

Cilj: Cilj kolegija jest osposobiti studente sa samostalnim unosom, obradom, analizom i interpretacijom podataka prikupljenih različitim tehnikama sociološkog istraživanja. Također se očekuje da će studenti biti u stanju kompetentno pročitati, valjano razumjeti i kritički procijeniti recentne radove u kojima se koriste klasične i suvremene tehnike obrade podataka.

ECTS-bodovi: 6

Trajanje: Jedan semestar

Status: Obavezan predmet za studente jednopredmetnog studija sociologije; izborni predmet za studente dvopredmetnog studija sociologije i studente drugih studijskih grupa.

Oblik provođenja nastave: 2 sata predavanja i 2 sata vježbi tjedno.

Način provjere znanja: Nakon svake obrađene nastavne jedinice, polaznici - uz pomoć nastavnika - izvode odgovarajuće vježbe iz toga gradiva; tijekom semestra polaznici trebaju izraditi 12 samostalnih vježbi/zadaća; predane vježbe uvjet su za pristupanje kolokvijima/ ispitu; ispit se provodi pismeno (uz praktični rad na računalu) u obliku dvaju kolokvija – sredinom i na kraju semestra, pri čemu svaki kolokvij obuhvaća dio gradiva; polaznici koji ne uspiju položiti ispit preko kolokvija, mogu ga položiti na kraju semestra, pristupanjem ispitu koji obuhvaća cijelo gradivo.

Popis obavezne literature:

Budući da na hrvatskom jeziku nema adekvatne literature, nastavnik je pripremio CD "Obrada i analiza podataka programskim paketom SPSS for Windows", koji sadrži opsežan tekst svih predavanja i vježbi, ogleadne ispitne testove te podatke potrebne za izvođenje vježbi i dopunski samostalni rad studenata; svakom studentu osiguran je primjerak CD-a. U pripremi je odgovarajući priručnik s pratećim CD-om.

Popis preporučene dopunske literature:

Argyrous, G. Statistics for Social Research. Houndmills, Basingstoke. Hapshire and London : MacMillan Press Ltd., 1997.

Babbie, E., Halley, F. Adventures in Social Research : Data Analysis Using SPSS 11.0/ 11.5 for Windows. Thousand Oaks [etc.] Pine Forge Press, 2003.

Brace, N., Kemp, R., Snelgar, R. SPSS for Psychologists : A Guide to Data Analysis Using SPSS for Windows (Version 8, 9 and 10). Lawrence Erlbaum Assoc., 2000.

Bryman, A., Duncan, C. Quantitative Data Analysis With SPSS for Windows a Guide for Social Scientists. London; New York Routledge, 1997.

Cramer, D. Fundamental Statistics for Social Research. Step-by-step calculations and computer techniques using SPSS for Windows. London and New York Routledge, 1997.

Dometrius, N. C. Social statistics using SPSS. New York Harper Collins Publishers, 1992.

McCormack, B., Hill, E. Conducting a Survey The SPSS Workbook. London and Boston International Thomson Business Press, 1997.

Uvjeti za slušanje predmeta: Položen ispit iz "Osnova sociološke statistike 1" i "Osnova sociološke statistike 2" ili iz ekvivalentnog predmeta na nekoj drugoj studijskoj grupi.

Naziv predmeta: Odabrana poglavlja kvalitativne analize

Nastavnik, suradnici: dr. sc. Miroslav Jilek, doc.

Okvirni sadržaj predmeta: Prvi ciklus nastave iz ovoga predmeta usmjerit će se na metodu Case Studyja, i uključivat će sljedeće sadržaje Svrha i ciljevi Case Study-a, Mjesto i uloga Case Study-a u kvalitativnoj i kompleksnoj metodologiji, Nacrt i strategija istraživanja, Preliminarno planiranja i terensko izvođenje "predmeta" istraživanja, izbor posebnih tehnika i metoda za prikupljanje podataka, Izbor audiovizualnih sredstava za prikupljanje dijela podataka, izbor načina obrade i sistematizacija prikupljenih podataka, formuliranje završnog izvještaja. Izbor načina i oblika prezentacije Case Study-a znanstvenoj i široj javnosti.

U kasnijim ciklusima sadržaj predmeta će se mijenjati.

Cilj: Opći Upoznavanje s kvalitativnom metodologijom, a posebno s metodom Case Study-a koja koristi brojne metode i tehnike iz polja kvalitativne metodologije. Posebni Ovladavanje upotrebom pojedinačnih metoda i tehnika, ali i formuliranjem i formiranjem njihovih kompozicija u Case Study, a sa svrhom osposobljavanja za vlastita istraživanja na ovome polju

ECTS-bodovi: 6

Trajanje: Jedan semestar

Status: Izborni predmet

Oblik provođenja nastave: 2 sata predavanja i 2 sata vježbi tjedno.

Način provjere znanja: Usmeni ispit i ocjena samostalne studije – istraživanja

Popis obavezne literature:

Šušnjić, Đ. Kritika sociološke metode. Niš : Gradina, 1973. (ili druga izdanja).

Zvonarević, M. Socijalna psihologija, Zagreb : Školska knjiga. 1974. dio II., str. 59 – 181.

Popis preporučene dopunske literature:

Milić, V. Sociološki metod. Beograd : Nolit, 1965. (ili druga izdanja).

Gilli, G. A. Kako se istražuje. Zagreb : Školska knjiga, 1974.

Vujević, M. Uvod u znanstveni rad. Zagreb : Školska knjiga, 2000. (ili druga izdanja).

Neuman, W. L. Social Research, Qualitative and Quantitative Approaches. Boston : Allyn and Bacon, 1996.

Uvjeti za slušanje predmeta: Upisan III. semestar.

Naziv predmeta: Odabrana poglavlja statističke analize

Nastavnik, suradnici: dr. sc. Benjamin Čulig, izv. prof.; Đurđa Mikulić, asist.

Okvirni sadržaj predmeta: Osnovni pojmovi teorije mjerenja. Pojam matematičko-statističkog modela. Statističke, metodološke i epistemološke pretpostavke upotrebe matematičko-statističkih modela. Klasifikacija matematičko-statističkih modela.

Multivarijatna analiza Osnovni pojmovi i sadržaji multivarijatne analize. Matematičke pretpostavke multivarijatne analize. Osnove vektorskog i matričnog računa. Matrični račun i odabrani statistički obrasci.

Faktorska analiza. Osnovni model faktorske analize. Geometrijski model faktorske analize.

Komponentna i faktorska analiza zajedničkih faktora. Metode ekstrakcije faktora. Bazična solucija. Ortogonalne i kose transformacije bazične solucije. Hijerarhijska faktorska analiza. Primjena faktorske analize u društvenim znanostima. Interpretacija rezultata faktorske analize.

Diskriminacijska analiza, ANOVA. MANOVA. Cluster analiza. Multipla regresijska analiza. Stohastička analiza. Model strukturalnih jednadžbi.

Primjeri upotrebe odabranih matematičko-statističkih modela u društvenim znanostima. Analiza radova

Cilj: Upoznati polaznike s osnovama, dosegom i načinima upotrebe matematičko-statističkih modela u društvenim znanostima. Na primjerima recentnijih znanstvenih istraživanja osposobiti polaznike za praćenje, analizu i primjenu odabranih matematičko-statističkih modela. Studenta se specijalno osposobljava za interpretaciju rezultata diobivenih primjenom komponentne i faktorske analize, multiple regresijske analize te modelima ANOVA i MANOVA.

ECTS-bodovi: 6

Trajanje: Jedan semestar

Status: Izborni predmet

Oblik provođenja nastave: 2 sata predavanja i 2 sata vježbi tjedno.

Način provjere znanja: Četiri pismena kolokvija tijekom semestra; Pismeni i usmeni ispit na kraju semestra. U završnu ocjenu ulaze svi navedeni elementi.

Popis obavezne literature:

Fulgosi, A. Faktorska analiza. Zagreb : Školska knjiga. (bilo koje izdanje). poglavlja 1, 5-9, 11,12,14,15.

Popis preporučene dopunske literature:

Tacq, J. Multivariate analysis Techniques in Social Sciences Research. London : SAGE Publisher, Inc., 1997.

Kim, Jae-On, Mueller, C. W. Introduction to Factor Analysis. London : SAGE Publisher Inc., 1978.

Kim, Jae-On, Mueller, C. W. Factor Analysis. London : SAGE Publisher, 1978.

Horst, P. Matrix Algebra for Social Sciences. New York : Holt, Rinehart & Winston, Inc., (bilo koje izdanje).

Draperr, N. R., Smith, H. Applied Regression Analysis. New York : John Wiley & Sons, Inc., 1981.

Iversen G. R., Norpoth, H. Analysis of Variance. London : SAGE Publisher, Inc., 1976.

Uvjeti za slušanje predmeta: Položeni ispiti iz sljedećih predmeta Osnove sociološke statistike 1, Osnove sociološke statistike 2.

Napomena Dvopredmetni studenti mogu ovaj predmet odabrati kao izborni ako su položili Osnove sociološke statistike.

Naziv predmeta: Osnove sociološke statistike (program za studente dvopredmetnog studija sociologije)

Nastavnik, suradnici: dr. sc. Krešimir Kufrin, doc.

Okvirni sadržaj predmeta:

1. Pojam, zadaća i predmet statistike Određenje statistike; mjesto statistike u znanstvenom istraživanju.
2. Deskriptivna statistika pojam i vrste varijabli; apsolutni i relativni brojevi; statistički nizovi; grafičko prikazivanje statističkih podataka; mjere centralne tendencije; mjere disperzije; mjere asimetrije; mjere zaobljenosti.
3. Osnovni pojmovi teorije vjerojatnosti pojam vjerojatnosti; tipovi vjerojatnosti; teorijska i empirijska vjerojatnost; distribucije vjerojatnosti.
4. Inferencijalna statistika populacija i uzorak; parametrijski i neparametrijski testovi; procjena parametara populacije; procjena intervala pouzdanosti; testiranje statističkih hipoteza; t-test; hi-kvadrat test; analiza varijance; odabrani neparametrijski testovi; pojam korelacije; koeficijenti korelacije; parcijalna korelacija; testiranje značajnosti koeficijenata korelacije.

Cilj: Cilj predmeta jest upoznavanje studenata s osnovnim sadržajima deskriptivne i inferencijalne statistike, usvajanje temeljnih statističkih pojmova te razumijevanje statističkih procedura koje se najčešće koriste u sociološkim i srodnim istraživanjima. Stečena znanja i vještine omogućit će studentima kritičko čitanje i razumijevanje znanstvene literature u kojoj se referiraju rezultati statističke analize te provođenje jednostavnije statističke analize podataka.

ECTS-bodovi: 6

Trajanje: Jedan semestar

Status: Obavezan predmet za studente dvopredmetnog studija sociologije.

Oblik provođenja nastave: 2 sata predavanja i 2 sata vježbi tjedno.

Način provjere znanja: Tjedne zadaće, pisani ispit na kraju semestra.

Popis obavezne literature:

Kolesarić, V., Petz, B. Statistički rječnik tumač statističkih pojmova. Jastrebarsko : Naklada Slap, 1999.

Petz, B. Osnove statistike za nematematičare. Zagreb : Školska knjiga, 1985. (ili druga izdanja)

Popis preporučene dopunske literature:

Blalock, H. M. Social statistics. New York [etc.] : McGraw-Hill Book Company. 1979. pogl. 1-9, 12, 22.

Howell, D. C. Fundamental Statistics for the Behavioral Sciences. Pacific Grove ; Duxbury Press : An International Thomson Publishing Company, 1999. pogl. 1-7, 9, 11, 18.

Serdar, V., Šošić, I. (1981). Uvod u statistiku. Zagreb : Školska knjiga. Uvod, str. 1-7; I. dio, str. 9-109.

Uvjeti za slušanje predmeta: Upisan I. semestar.

Naziv predmeta: Osnove sociološke statistike 1

Nastavnik, suradnici: dr. sc. Benjamin Čulig, izv. prof.; Đurđa Mikulić, asist.

Okvirni sadržaj predmeta:

1. Pojam, zadaća i predmet statistike Kratki historijat statistike; Određenje statistike. Mjesto statistike u znanstvenom istraživanju. Odnos teorije i statističkih podataka.
2. Osnovni pojmovi statistike masovnih pojava Ispitivanje javnog mnijenja; Statistički skup; Statistička masa; Popis stanovništva; Statistički ljetopis
3. Deskriptivna statistika Pojam i vrste varijabli. Apsolutni i relativni brojevi. Statistički nizovi. Grafičko i tablično prikazivanje statističkih podataka. Mjere centralne tendencije. Mjere disperzije. Momenti distribucije frekvencija. Mjere asimetrije. Mjere spljoštenosti.
4. Osnovni pojmovi teorije vjerojatnosti Pojam vjerojatnosti. Tipovi vjerojatnosti. Teorijska i empirijska vjerojatnost. Kontinuirane i diskontinuirane slučajne varijable. Funkcija vjerojatnosti. Distribucije vjerojatnosti. Klasifikacija distribucija vjerojatnosti I primjeri.

Cilj: Osnovni Cilj predmeta jest upoznavanje polaznika s temeljnim pojmovima statistike i statističkih procedura vezanih uz deskriptivnu statistiku.

Studente se osposobljava za analiziranje, razumijevanje i praćenje znanstvene literature. Uvježbavanjem osnovnih statističkih procedura usvajaju se obrasci namijenjeni jednostavnoj statističkoj obradi i interpretaciji podataka. Ovo je temeljni pripremni predmet za sve ostale predmete, a posebno one iz korpusa metodologije. Polaznici se osposobljavaju za primjenu temeljnih statističkih modela i procedura u društvenim i srodnim znanostima, u ispitivanju javnoga mnijenja te u svim djelatnostima u kojima statistička analiza ima važno mjesto.

ECTS-bodovi: 6

Trajanje: Jedan semestar

Status: Obavezan predmet

Oblik provođenja nastave: 2 sata predavanja i 2 sata vježbi tjedno.

Način provjere znanja: 4 pismena kolokvija tijekom semestra te pismeni i usmeni ispit na kraju semestra.

Popis obavezne literature:

Petz, B. Osnove statistike za nematematičare. Zagreb : Šk. knjiga, 1997.

Serdar, V. i/ ili Šošić, I. Osnove statistike. Zagreb : Školska knjiga, (bilo koje izdanje).

Popis preporučene dopunske literature:

Kolesarić, V., Petz, B. Statistički rječnik tumač statističkih pojmova. Zagreb : Naklada Slap, 1999.

Everitt, B. S. The Cambridge Dictionary of Statistics, 2nd ed., Cambridge : Cambridge University Press, 1992.

Vogt, W. P. Dictionary of Statistics & Methodology, 2nd ed. London : Sage Publications, Inc., 1998.

Blalock, H., M. Social Statistics. New York : McGraw Hill, 1979.

Uvjeti za slušanje predmeta: Upisan I. semestar.

Naziv predmeta: Osnove sociološke statistike 2

Nastavnik, suradnici: dr. sc. Benjamin Čulig, izv. prof.; Đurđa Mikulić, asist.

Okvirni sadržaj predmeta:

Inferencijalna statistika

Populacija i uzorak; Pojam i struktura statističkog testa; Parametrijski i neparametrijski testovi; Procjena parametara populacije; Procjena intervala pouzdanosti; Vrste statističkih hipoteza; Testiranje statističkih hipoteza; t-test; hi-kvadrat test; jednostavna analiza varijance; Odabrani neparametrijski testovi.

Korelacijska analiza

Pojam korelacije; Vrste koeficijenata korelacije; Linearna korelacija; Krivolinijska korelacija; Model ilnearne regresije; Dijagram raspršenja; Regresijski pravci; Pearsonov koeficijent korelacije; Koeficijent determinacije; Pojam reziduala; Regresijske procjene; Spearmanov koeficijent rang-korelacije; Neparametrijske mjere asocijacije; Testiranje značajnosti koeficijenata korelacije; Parcijalna korelacija; Korelacija i kauzalna interpretacija; Multipla korelacija i regresija.

Osnovi teorije uzorka

Pojam slučajnog uzorka; Vrste uzoraka; Konstrukcija uzorka; Sistematska pogreška; Procjena pogreške uzorkovanja i veličina uzorka; Stratificirani uzorci.

Cilj: Osnovni Cilj predmeta jest upoznavanje polaznika s temeljnim pojmovima inferencijalne statistike, korelacijske analize i osnovnim pojmovima teorije uzorka. Polaznici se osposobljavaju za primjenu temeljnih statističkih modela i procedura u društvenim i srodnim znanostima, u ispitivanju javnog mnijenja te u svim djelatnostima u kojima statistička analiza ima važno mjesto.

ECTS-bodovi: 6

Trajanje: Jedan semestar

Status: Obavezan predmet

Oblik provođenja nastave: 2 sata predavanja i 2 sata vježbi tjedno.

Način provjere znanja: 4 pismena kolokvija tijekom semestra te pismeni i usmeni ispit na kraju semestra

Popis obavezne literature:

Petz, B. Osnove statistike za nematematičare. Zagreb : Šk. knjiga, 1997.

Serdar, V. i/ ili Šošić, I. Osnove statistike. Zagreb : Školska knjiga, (bilo koje izdanje).

Popis preporučene dopunske literature:

Kolesarić, V., Petz, B. Statistički rječnik tumač statističkih pojmova. Zagreb : Naklada Slap, 1999.

Everitt, B. S. The Cambridge Dictionary of Statistics, 2nd ed., Cambridge : Cambridge University Press, 1992.

Vogt, W. P. Dictionary of Statistics & Methodology, 2nd ed. London : Sage Publications, Inc., 1998.

Blalock, H., M. Social Statistics. New York : McGraw Hill, 1979

Uvjeti za slušanje predmeta: Upisan II. semestar. Položen ispit iz Osnova sociološke statistike 1.

Naziv predmeta: Osnovni pojmovi sociologije

Nastavnik, suradnici: dr. sc. Davorka Matić, doc.

Okvirni sadržaj predmeta: Predmet je koncipiran kao uvođenje u raspravu o temeljnim problemima i pojmovima sociologijske znanosti. Nastava je organizirana oko sljedećih tema osobnosti sociološkog pristupa izučavanju društva; pojam društva; dinamika odnošenja pojedinca i društva; temeljni sociološki pojmovi – društveno djelovanje, moć i vlast, društvena nejednakost, klasa, alijenacija, devijantnost i anomija; problem ideologije; ključne društvene institucije – stratifikacija, rad, obitelj, religija, obrazovanje; sociologija kao profesija.

Cilj: Namjera je predmeta upoznavanje studenata sa temeljnim uvidima, konceptima i principima sociologije kao znanstvene discipline, a u cilju unapređenja njihovih opservacijskih vještina i analitičkih sposobnosti neophodnih za daljnji studij sociologije.

ECTS-bodovi: 6

Trajanje: Jedan semestar

Status: Obavezan predmet na jednopredmetnom i dvopredmetnom studiju sociologije.

Oblik provođenja nastave: 2 sata predavanja i 2 sata seminara tjedno.

Način provjere znanja: Sredinom semestra predviđa se kolokvij (pismeni) kao provjera znanja stečenih tijekom rada na seminarima; po završetku nastave slijedi pismeni ispit. Položeni kolokvij uvjet je za pristupanje ispitu.

Studenti su obavezni prisustvovati na 75% nastave i održati jedan seminar.

Popis obavezne literature:

Literatura za kolokvij

Naslovi seminara održanih u prvom dijelu semestra

Literatura za ispit

Haralambos, M. Uvod u sociologiju. Zagreb : Globus, 1989.

Ritzer, G. Suvremena sociologijska teorija. Zagreb : Globus, 1997. Prvo i drugo poglavlje.

Naslovi seminara održanih u drugom dijelu semestra.

Popis preporučene dopunske literature:

Kuvačić, I. Uvod u sociologiju. Zagreb : Golden marketing - Tehnička knjiga, 2004.

Uvjeti za slušanje predmeta: Upisan I. semestar.

Naziv predmeta: Povijesni uvod u sociologiju

Nastavnik, suradnici: dr. sc. Ozren Žunec, red. prof.

Okvirni sadržaj predmeta: Kolegij upoznaje studente s temeljnim filozofijskim pojmovima i općom povijesti filozofije od antike do suvremenih kretanja. Propituju se filozofijske discipline kao što su etika, spoznajna teorija, ontologija i metafizika. Posebna pozornost posvećena je filozofijama društva i politike i njihovom odnosu spram cjeline pojedinog filozofijskog nauka, kao i različitim protosociologijskim i utopijskim učenjima o društvu. Razmatra se i disciplinarni odnos sociologije spram današnje filozofije i suvremenih znanstvenih učenja. U seminarima čitaju se i interpretiraju odabrani tekstovi filozofa.

Cilj: Upoznati studente s temeljnim filozofijskim pojmovima i učenjima, omogućiti interdisciplinarna povezivanja i osposobiti studente u elementarnim hermenutičkim vještinama i filozofijskim raščlambama.

ECTS-bodovi: 6

Trajanje: Jedan semestar

Status: Obavezan predmet

Oblik provođenja nastave: 2 sata predavanja i 2 sata seminara tjedno

Način provjere znanja: Pismeni (esej na izabranu temu). Napredak tijekom godine odražava se na ocjenu. Dva pisana rada (interpretacija tekstova, minimum 3 kartice svaki).

Popis obavezne literature:

3 sveska po izboru iz izdanja Barbarić, D. [et al.]. Hrestomatija filozofije. Zagreb Školska knjiga, 1995-1999. Svesci I-VIII.

Popis preporučene dopunske literature:

Diels, H. Predsokratovci. Fragmenti. I-II. Zagreb : Naprijed, 1983.

Platon. Država, Zakoni, Državnik, Sedmo pismo, Fileb, Teetet, Timej. (različita izdanja).

Aristotel. Organon, Metafizika, Politika, Nikomahova etika. (različita izdanja).

Augustin, A. O državi Božjoj. De civitate Dei. Sv. I. Zagreb : Kršćanska sadašnjost, 1982.

Akvinski, T. Izabrano djelo. Zagreb : Globus, 1981.

Vladar. // Izabrano djelo. Sv. I / N. Machiavelli. Zagreb : Globus, 1985. Str. 97-147.

Bacon, F. Novi organon. Zagreb : Naprijed, 1986.

Petrić, F. Sretan grad. Zagreb : Fakultet političkih nauka : Sveučilišna naklada Liber, 1975.

- Campanella, T. Grad sunca. Beograd : Kultura, 1964.
- Morus, Th. Utopija. Beograd : Kultura, 1964.
- Descartes, R. Rasprava o metodi, Praktična i jasna pravila. Zagreb : Matica hrvatska, 1951.
- Spinoza, B. Etika. Zagreb : Demetra, 2000. (ili druga izdanja).
- Spinoza, B. Teološko-politički traktat. Beograd : Kultura, 1957
- Hobbes, Th. Levijatan. Beograd : Kultura, 1961.
- Locke, J. Ogled o ljudskom razumu. Beograd : Kultura, 1962
- Locke, J. Dvije rasprave o vladi. Beograd : Mladost, 1978
- Leibniz, G. W. Izabrani filozofski spisi. Zagreb : Naprijed, 1980.
- Rousseau, J.-J. Rasprava o podrijetlu i osnovama nejednakosti među ljudima. Društveni ugovor. Zagreb : Školska knjiga, 1978.
- Kant, I. Kritika čistog uma. Beograd : Kultura, 1970.
- Kant, I. Kritika praktičkog uma. Zagreb : Kultura, 1956.
- Hegel, G. W. F. Fenomenologija duha. Beograd : Beogradski izdavačko-grafički zavod, 1979.
- Hegel, G. W. F. Enciklopedija filozofijskih znanosti. Sarajevo : Veselin Masleša, 1965.
- Hegel, G. W. F. Filozofija povijesti. Zagreb : Kultura, 1951.
- Hegel, G. W. F. Osnovne crte filozofije prava. Sarajevo : Veselin Masleša, 1964.
- Nietzsche, F. Tako je govorio Zaratustra. Zagreb : Mladost, 1962. (ili druga izdanja)
- Nietzsche, F. Volja za moć. Beograd : Prosveta, 1972.

Uvjeti za slušanje predmeta: Redovito upisan II. semestar studija sociologije.

Naziv predmeta: Socijalna antropologija

Nastavnik, suradnici: dr. sc. Vjekoslav Afrić, red. prof.

Okvirni sadržaj predmeta: Sadržaj predmeta Socijalna antropologija podijeljen je u petnaest cjelina 1. Određenje predmeta i metode socijalne antropologije, te odnos socijalne antropologije s njom srodnim disciplinama. 2. Razvoj od hominida do suvremenog čovjeka i nastanak najranijih socijalnih institucija. 3. Nastanak prvih civilizacija te njihov socijalni ustroj. 4. Razlikovanje kultura i društava na povijesna i nepovijesna društva, tople i hladne kulture. 5. Krićka valorizacija teorijskih razlika evolucionista i difuzionista. 6. Običaji i obredi. 7. Znanost, umjetnost, religija, magija i socijalni poredak. 8. Kultura, civilizacija i socijalni poredak. 9. Grupe i socijalne mreže. 10. Kultura i patologija. 11. Moderna i postmoderna. 12. Jezik, nacionalna svijest i nacionalno oslobođenje. 13. Antropologija hrvatske svakodnevnice (navike, običaji) 14. Civilno društvo, demokracija i prava čovjeka. 15. Globalizacija i regionalizam.

Cilj: Cilj Socijalne antropologije je pružiti elementarno znanje o nastanku i razvoju socijalnih institucija i njihovoj ulozi u ustroju društava razlićitih kultura, znanje koje omogućuje sagledavanje posebnih znanstvenih oblasti sociologije, etnologije, psihologije, komparativne književnosti, anglistike itd. kao sastavnog dijela cjelovitog izučavanja čovjeka, njegove prirode, društva i kulture.

ECTS-bodovi: 6

Trajanje: Jedan semestar

Status: Izborni predmet

Oblik provođenja nastave: 2 sata predavanja i 2 sata seminara tjedno.

Naćin provjere znanja: U okviru predmeta Socijalna antropologija svaki student priprema kratak referat o jednoj od knjiga navedenih u seminarskoj literaturi, napisani i održani referat uvjet je za izlazak na ispit. Na konaćnu ocjenu koju će student dobiti iz predmeta djeluju tri sastavnice usmeni ispit na kraju ljetnog semestra, aktivnost u seminaru i kvaliteta održanih referata.

Popis obavezne literature:

Erlich, V. U društvu s čovjekom. Zagreb : Naprijed, 1968.

Strauss, L. Strukturalna antropologija. Zagreb : Stvarnost, 1958.

Kale, E. Uvod u znanost o kulturi. Zagreb : Školska knjiga, 1988.

Skledar, N. Čovjek i kultura : uvod u socio-kulturnu antropologiju. Zagreb : Zavod za sociologiju : Matica Hrvatske Zatrešić, 2001.

Kroeber, A. L. Antropologija danas. Beograd : Vuk Karadžić, 1972.

sljedeći radovi :

de Chardin, P. T. Shvatanje o fosilnom čoveku. // Antropologija danas / uredio A. L. Kroeber. Beograd : Vuk Karadžić, 1972. Str. 82-90.

Weinert, H. Fosilni čovek. // Antropologija danas / uredio A. L. Kroeber. Beograd : Vuk Karadžić, 1972. Str. 90-101.

Monge, C. Biološka osnova čovekovog ponašanja. // Antropologija danas / uredio A. L. Kroeber. Beograd : Vuk Karadžić, 1972. Str. 109-124.

Steward, J. H. Evolucija i proces. // Antropologija danas / uredio A. L. Kroeber. Beograd : Vuk Karadžić, 1972. Str. 280-293.

Carter, G. S. Teorija o evoluciji i evolucija čoveka. // Antropologija danas / uredio A. L. Kroeber. Beograd : Vuk Karadžić, 1972. Str. 293-308.

Hallowell, A. I. Kultura, ličnost i društvo. // Antropologija danas / uredio A. L. Kroeber. Beograd : Vuk Karadžić, 1972. Str. 520-535.

Mead, M. Nacionalni karakter. // Antropologija danas / uredio A. L. Kroeber. Beograd : Vuk Karadžić, 1972. Str. 555-575.

Bidney, D. Koncept vrednosti u modernoj antropologiji. // Antropologija danas / uredio A. L. Kroeber. Beograd : Vuk Karadžić, 1972. str. 575-595.

Popis preporučene dopunske literature:

Jovančić, L. Šta mi danas znamo o prvim ljudima. Beograd : zavod za izdavanje udžbenika SR Srbije, 1969.

Senet, A. Čovjek u potrazi za svojim precima. Zagreb : Naprijed, 1958.

Čanadžija, S. Što mi danas znamo o krapinskom pračovjeku. Zagreb : Školska knjiga, 1954.

Hawkes, J. Prehistorija. Zagreb : Naprijed, 1966.

Srejić, D. Lapenski Vir. Beograd : Srpska književna zadruga, 1969.

Eliade, M. Kovači i alkemičari. Zagreb : Grafički zavod Hrvatske, 1982.

Eliade, M. Šamanizam. Novi Sad : Matica srpska, 1985.

Roheim, G. Nastanak i funkcija kulture. Beograd : BIGZ, 1976.

Redcliffe-Brown, A. R. Struktura i funkcija u primitivnom društvu. Beograd : Prosveta, 1982.

Malinowski, B. Magija, nauka i religija. Beograd : Prosveta, 1971.

Malinowski, B. Naučna teorija kulture. Beograd : Vuk Karadžić, 1970.

Birket-Smith, K. Putovi kulture. Zagreb : Matica hrvatska, 1960.

White, L. Nauka o kulturi. Beograd : Kultura, 1970.

Levy- Bruhl, L. Primitivni mentalitet. Zagreb : Kultura, 1954.

Levi-Strauss, C. Divlja misao. Beograd : Nolit, 1966.

Levi-Strauss, C. Tužni tropi. Zagreb : Zora, 1960.

- Wendt, H. Tražio sam Adama. Zagreb : Naprijed, 1961.
- Kulišić, Š. Život i kultura zaostalih plemena Australije, Okeanije, Amerike i Afrike. Sarajevo : Veselin Masleša, 1960.
- Bjerre, J. Kalahari : pračovjek u atomsko doba. Zagreb : Epoha, 1964.
- Benedikt, R. Obrasci kulture. Beograd : Prosveta, 1976.
- Collier, J. Indijanci obaju Amerika. Zagreb : Matica hrvatska, 1968.
- Heller, A. Teorija istorije. Beograd : Rad, 1984.
- Attali, J. Povijest vremena. zagreb : August Cesarec, 1992.
- Kautsky, K. Poreklo hrišćanstva. Beograd : Kultura, 1954.
- Mumford, L. Grad u Historiji. Zagreb : Naprijed, 1968.
- Steward, J. H. Teorija kulturne promene. Beograd : BIGZ, 1981.
- Weber, M. Protestantska etika i duh kapitalizma. Sarajevo : Veselin Masleša, 1989.
- Tawney, R. H. Religija i uspon kapitalizma. Beograd : Prosveta, 1979.
- Gross, M. Počeci moderne Hrvatske. Zagreb : Globus, 1985.
- Morin, E. Čovek i smrt. Beograd : BIGZ, 1981.
- Kulišić, Š. Neobični običaji. Beograd : Vuk Karadžić, 1968.
- Freud, S. Totem i tabu. Zagreb : Stari grad, 2000.
- Rihtman-Auguštin, D. Etnologija naše svakodnevnice. Zagreb : Školska knjiga, 1988.
- Rihtman-Auguštin, D. Ulice moga grada. Beograd : Čigoja štampa, 2000.
- Huizinga, J. Homo ludens. Zagreb : Naprijed, 1992.
- Božović, R. Iskušenja slobodnog vremena. Beograd :
- Propp, V. J. Morfologija bajke. Beograd : Prosveta, 1982.
- Morgan, L. Drevno društvo. Beograd : Prosveta, 1981.
- Engels, F. Porijeklo porodice i privatnog vlasništva. Zagreb : Naprijed, 1958.
- Mead, M. Spol i temperament u tri primitivna društva. Zagreb : Naklada Jesenski i Turk, 2004. (ili druga izdanja).
- Wesel, U. Mit o matrijarhatu. Beograd : Prosveta, 1983.
- Papić, Ž., Sklevicki, L. Antropologija žene. Beograd : Prosveta, 1983.
- Seton-Watson, H. Nacije i države. Zagreb : Globus, 1980.
- Fromm, E. Anatomija ljudske destruktivnosti. Zagreb : Naprijed, 1975.
- Lorenc, K. O agresivnosti. Beograd : Vuk Karadžić, 1970.
- Supek, R. Društvene predrasude i nacionalizam. Zagreb : Globus, 1992.
- Castells M. Uspon umreženog društva. Zagreb : Golden marketing, 2000.
- Featherstone, M., Burrows, R. Kiberprostor, kibertijela i cyberpunk. Zagreb : Naklada Jesenski i Turk, 2001.
- Krippendorf, J. Putujuće čovječanstvo. Zagreb : SNL : Zavod za istraživanje turizma, 1986.
- Opća deklaracija o pravima čovjeka. // Revija za sociologiju. 3-4(1989).
- Cifrić, I. Moderno društvo i svjetski etos. Zagreb : Zavod za sociologiju Filozofskog fakulteta : HSD, 2000.

Uvjeti za slušanje predmeta: Nema uvjeta.

Naziv predmeta: Socijalna ekologija

Nastavnik dr. sc. Ivan Cifrić, red. prof.; mr. sc. Krunoslav Nikodem, asist.

Okvirni sadržaj predmeta: Socijalnoekološki problem pojmovni sklop socijalne ekologije; ekologija, humana ekologija, socijalna ekologija. Čovjek (društvo/kultura) i priroda (okoliš) - ekološki i kulturni determinizam. Tri sustava priroda, društvo, tehnika. Ekspanzija u prirodu (teorija kolonizacije; socijalnoekološki metabolizam predmodernog i modernog društva, ekološka i kulturna entropija, simboli napretka i nasilja). Suvremeno društvo i okoliš (socijalna i ekološka kriza; globalizacija, ekologizacija i razvoj održivi razvoj i okoliš). Ekologija i politika (ekološki konflikti, ekološke ideologije, ekološka strategije zaštite okoliša, ekološki pokreti, ekofeminizam). Religija i okoliš. Duboka i plitka ekologija, ekozofija. Ekološka edukacija ekološka etika (antropocentrična, ekocentrična), bioetika. Socijalnoekološka istraživanja.

Cilj: Prenosjenje interdisciplinarnih teoretskih znanja i povećanje stručne kompetentnosti u shvaćanju socijalnoekoloških problema i empirijskim istraživanjima. Osim stečenih akademskih stručnih znanja studenti/ce će proširiti znanje dodatnim teoretskim spoznajama i empirijskim znanjima. Novim interpretacijama interdisciplinarnih pristupa i pojmovima, povećat će sposobnost sociološkog razumijevanja odnosa društva (kulture) i prirode (okoliša) i različitih aspekata suvremenog fenomena ekološke krize.

ECTS-bodovi: 6

Trajanje: Jedan semestar

Status: Izborni predmet

Oblik provođenja nastave: 2 sata predavanja i 2 sata seminara tjedno.

Način provjere znanja: Tijekom nastave znanje se provjerava putem vrednovanja izlaganja i seminaru (ili pisanog rada), a konačno nakon odslušanog predmeta usmenim ispitom. Student može svoje obaveze riješiti provođenjem odgovarajućeg znanstvenog istraživanja.

Popis obvezne literature

Cifrić, I. Socijalna ekologija. Zagreb : Globus, 1989.

Cifrić, I. Okoliš i održivi razvoj. Zagreb : Zavod za sociologiju Filozofskog fakulteta ; HSD, 2002.

Cifrić, I. Ruralni razvoj i modernizacija. Zagreb : IDIS, 2003. poglavlje I-III.

Popis preporučene dopunske literature:

- Armstrong, S. J., Botzler, G. Environmental Ethics. New York : McGraw-Hill, Inc., 1993.
- Birnbacher, D / Hrsg /. Ökophilosophie. Stuttgart : Reclam, 1997.
- Capra, F. Mreža života. Zagreb : Liberata, 1998.
- Cifrić, I. Napredak i opstanak. Zagreb : Zavod za sociologiju Filozofskog fakulteta ; HSD, 1994.
- Delort, R., Walter, F. Povijest europskog okoliša. Zagreb : Barbat, 2002.
- Devall, B. Deep Ecology. Layton (Utah) : Gibbs Smith, 1985.
- Eder, K. The Social Construction of Nature. London : SAGE, 1996.
- Glavač, V. Uvod u globalnu ekologiju. Zagreb : DUZO, 2001.
- Glaeser, B. i P. Teherani-Krönner, P. Humanökologie und Kulturökologie. Opladen, 1992.
- Görg Ch. Gesellschaftliche Naturverhältnisse. Münster : Westfälisches Dampfboot, 1999.
- Harris, M. Kulturanthropologie. Frankfurt ; New York : Campus, 1989.
- Hösle, V. Filozofija ekološke krize. Zagreb : MH, 1996.
- Hughes, J. D. Environmental History of the World. New York, London : Routledge, 2002.
- Jänicke, M., Simonis, U. E., Weigmann, G / Hrsg/. Wissen für die Umwelt. Berlin/ New York : De Gruyter, 1985.
- Kaul, I., Grünberg, I., Stern, M. A. Global Public Goods. Oxford, New York, 1999.
- Lovelock, J. E. Gaia. Oxford, New York, 1978.
- Meinberg, E. Homo Oecologicus. Das neue Menschenbild im Zeichen der ökologischen Krise. Darmstadt : Wissenschaftliche Buchgesellschaft, 1995.
- Naess, A. Ecology, Community and Lifestyle. Cambridge, 1989.
- Our Common Future. Oxford : WCED, 1987.
- Rifkin, J. Biotehnoško stoljeće. Zagreb : Naklada Jesenski i Turk, 1999.
- Rolston, H. III Environmental Ethics. Philadelphia : Temple, 1988.
- Schweitzer, A. Die Ehrfurcht vor dem Leben. München : Beck, 1997.
- Shiva, V. The Plunder of Nature and Knowledge. London : Green Books, 1998.
- Supek, R. Ova jedina Zemlja. Zagreb : Globus, 1989.
- Verbeek, B. Die Anthropologie der Umweltzerstörung. Darmstadt : Wissenschaftliche Buchgesellschaft, 1990.
- Worster, D. Nature'S Economy. A History of Ecological Ideas. Cambridge. (1994).

Uvjeti za slušanje predmeta: Nema uvjeta.

Naziv predmeta: Socijalna povijest ideja

Nastavnik, suradnici: dr. sc. Ozren Žunec, red. prof; Kruno Kardov, asist.; Petra Klarić Rodik, asist.

Okvirni sadržaj predmeta: Predmet uvodi u interdisciplinarni studij intelektualnog razvoja čovječanstva u njegovom društveno-povijesnom kontekstu, kao i intelektualnih utjecaja na najznačajnije autore pojedinih razdoblja. Istražuju se ideje ili sklopovi ideja kako se pojavljuju u filozofiji, znanostima, medicini, pravu, komparativnog književnosti, umjetnostima, folkloru, povijesti jezika i povijesti religijskih uvjerenja, te se istražuju njihova značenja za pojedina društva i intelektualne kulture.

Cilj: Predmet studentima treba omogućiti usvajanje odgovarajućih znanja, metoda i vještina za samostalno razumijevanje pretpostavki i ideja različitih intelektualnih svjetova i društava. Studenti bi trebali razviti sposobnosti da intelektualne sustave i pojedinačna pitanja mogu razmatrati s različitih stajališta.

ECTS-bodovi: 6

Trajanje: Jedan semestar

Status: Obavezan predmet

Oblik provođenja nastave: 2 sata predavanja i 2 sata seminara tjedno

Način provjere znanja: Jedan pisani rad tijekom semestra (3 kartice) i završni pisani rad (10 kartica) te razgovor o radu.

Popis obavezne literature:

Burckhardt, J. Razmišljanja o svjetskoj povijesti. Prev. Vladimir Desnica. Zagreb : Prosvjeta, 1999.

Gadamer, H.-G. Istina i metoda : osnovi filozofske hermeneutike. Prev. Slobodan Novakov. Sarajevo : Veselin Masleša, 1978.

Huizinga, J. Jesen srednjeg vijeka. Prev. Drago Perković. Zagreb : Naprijed, 1991. (mogu se koristiti i ranija izdanja hrvatskog prijevoda ove knjige).

Popis preporučene dopunske literature:

Gadamer, H.-G. Nasljeđe Europe. Prev. Kiril Miladinov. Zagreb : Matica hrvatska, 1997.

Gross, M., Szabo, A. Prema hrvatskome građanskom društvu. Društveni razvoj u civilnoj Hrvatskoj i Slavoniji šezdesetih i sedamdesetih godina 19. stoljeća. Zagreb : Globus, 1992.

Horkheimer, M., Adorno, T. W. Dijalektika prosvjetiteljstva. Prev. Nadežda Čaćinović-Puhovski. Sarajevo : Veselin Masleša, 1974.

Johnston, W. M. (1993.) Austrijski duh. Intelektualna i društvena povijest 1848.-1938. Prev. Janko Paravić. Zagreb : Nakladni zavod Globus, 1993.

Loewith, K. Svjetska povijest i događanje spasa. Prev. Mario Vukić. Zagreb : August Cesarec ; Sarajevo : Svjetlost, 1990.

Pelc, M. (ur.). Ideal, forma, simbol. Povijesnoumjetničke teorije Winckelmanna, Wölfflina i Warburga. Uvod, prijevod i komentar Milan Pelc. Zagreb : Institut za povijest umjetnosti, 1995.

Uvjeti za slušanje predmeta: Upisan VI. semestar. Sposobnost pažljivog i kritičkog čitanja većeg broja kompliciranijih djela.

Naziv predmeta: Sociologija društvenih pokreta

Nastavnik, suradnici: dr. sc. Milan Mesić, red. prof.; Dragan Bagić, asist.

Okvirni sadržaj predmeta: Pojam društvenog pokreta. Povijesno-genetski nastanak (modernog) društvenog pokreta - modularni repertoire. Preteče teorije društvenog pokreta. Opće društvene teorije i društveni pokreti. Klasična (američka, behavioristička) teorija kolektivnog djelovanja. Mobilizacijsko-resursna teorija. Europska škola novih društvenih pokreta ili model identiteta. Tourainova koncepcija društvenih pokreta. Kritike i revizije mobilizacijsko-resursne teorije. Teorija društvenog zatvaranja. Političko-procesna analiza ili teorija oportuniteta političkih struktura. Socijalni konstruktivizam i proces oblikovanja. Postmodernističke perspektive. Pokreti i kontrapokreti. Radnički, studentski, ženski, zeleni, etnički i nacionalistički, te vjerski pokreti. Globalizacija, umreženo društvo i informacijski pokret. Društvo pokreta?

Cilj: Upoznavanje studenata s važnošću društvenih pokreta u konstituiranju kako modernoga društva tako i sociologije. Upoznavanje s temeljnim konceptima i teorijama društvenih pokreta, njihovim dosezima i ograničenjima u spoznaji pitanja nastanka, mobilizacije i opadanja društvenih pokreta. Otvaranje pitanja uloge i perspektive posmodernih pokreta u postmodernom društvu i krize moderne znantsvene (sociološke) paradigme. Osposobljavanje studenata za kritičko mišljenje o suvremenom društvu.

ECTS-bodovi: 6

Trajanje: Jedan semestar

Status: Izborni predmet

Oblik provođenja nastave: 2 sata predavanja i 2 sata seminara tjedno.

Način provjere znanja: Vrednovanje sudjelovanja tijekom predavanja i seminara; seminarski i drugi pisani radovi; konzultacije i mentorski rad; usmeni ispit.

Popis obavezne literature:

Tarrow, S. Power in Movement, Social Movements, Collective Action and Politics. Cambridge : University Press, 1995. Str. 1-80.

Mesić, M. Resursno-mobilizacijska teorija društvenih pokreta / Revija za sociologiju. 3-4(1996).

Mesić, M. Nastanak i razvoj američkog ekološkog pokreta / Socijalna ekologija. 1/ 2(1998).

Mesić, M. Teorija društvenih pokreta - američke perspektive / Društvena istraživanja. 7, 4/ 5(1998).

Popis preporučene dopunske literature:

Scott, A. Ideology and the New Social Movements. London : Unwin Hyman, 1990.

Tarrow, S. A Movement Society. // Social Movements, Perspectives and Issues / uredili Buechler, S. M., Cylke, Jr., F. K. 1997. Str. 564-574.

H. Kriesi, Koopmans, R., Duyvendak, J. W., Guigi, M. New Social Movements and Political Opportunities in Western Europe. // Social Movements, Readings on Their Emergence, Mobilization, and Dynamics / uredili McAdam, D., Snow, D. A. Roxbury Publishing Company, 1997. Str. 52-65.

Drugo lice zemlje : društveni pokreti protiv novoga globalnog poretka. // Moć identiteta / Manuel Castells. Zagreb : Golden marketing, 2002. Str. 76-139.

Uvjeti za slušanje predmeta: Odslušana druga godina studija.

Naziv predmeta: Sociologija etničkih odnosa

Nastavnik: dr. sc. Vjeran Katunarić, red. prof.

Okvirni sadržaj predmeta: Nastanak i razvoj sociologijskog proučavanja etničkih odnosa. Dinamika etničkih odnosa u svijetu i Hrvatskoj i njihova višerazinska analiza. Ideologijska i analitička rekonstrukcija etničkih aktera, identiteta i odnosa etnonacionalizam, službeni (anti)nacionalizam i sociologija. Temeljni pojmovi i izvedenice rasa, etnija, nacija, multietnička društva i države, većina i manjine, etnički sukobi, podijeljena društva i gradovi... Glavne teorije, djela i autori o naciji i nacionalizmu. Rasprave o teorijama kako ih klasificirati, koliki su njihovi ideološki koeficijenti a koliki empirijski dosezi. Testiranje teorija na odabranim slučajevima. Europske multietničke sredine stabilne i konfliktne. Gellnerova tipologija europskih »vremenskih zona« i njena valjanost s obzirom na aktualni smještaj Schengenske granice. Istraživanja međuetničkih odnosa u Jugoistočnoj Europi, posebno Hrvatskoj. Etnički odnosi u Sjevernoj i Južnoj Americi, Aziji, Africi i Australiji odabrani slučajevi. Mogućnosti opće i kontekstualno omeđene teorije, tipologija i komparativnih presjeka/opisa. Koliko su eksplanatorni okviri prediktivni, odnosno empirijska istraživanja? Upoznavanje multietničke zbilje u Hrvatskoj razgovori s predstavnicima pojedinih nacionalnih zajednica u Hrvatskoj, posjeti organizacijama.

Cilj: 1. Razumijevati proučavanje etničkih odnosa kao dio teorijskih i metodoloških pristupa u sociologiji, pri čemu se etnički odnosi objašnjavaju kao dio strukture i dinamike društva; 2. poznavati glavne autore i ideje u ovom području sociologije, opise glavnih puteva formiranja suvremenih nacija i glavnih tipova institucionalne integracije multietničkih društava; 3. interpretirati pojedine slučajeve etničkih odnosa, bilo kooperativnih ili konfliktnih, u okviru teorijskih pristupa ili modela.

ECTS-bodovi: 6

Trajanje: Jedan semestar

Status: Izborni predmet

Oblik provođenja nastave: 2 sata predavanja i 2 sata seminara tjedno.

Način provjere znanja: Obavezan seminarski rad koji se ocjenjuje. Dvosatni pismeni ispit (na kraju semestra) sastoji se od testa znanja i eseja koji se napose ocjenjuju i srednja vrijednost zaokružuje; ako je vrijednost izražena decimalno, zaokružuje se na viši cijeli broj, odnosno ocjenu (npr. s 3.5 na 4), ukoliko student/ studentica ima ocjenu seminarskog rada najmanje vrlo dobar.

Popis obavezne literature:

Anderson, B.. Nacija zamišljena zajednica. Zagreb : Školska knjiga, 1990.

Gellner, E. Nacije i nacionalizam. Zagreb : Politička kultura, 1998.

Katunarić, V. Sporna zajednica : novije teorije o naciji i nacionalizmu. Zagreb : Naklada Jesenski i Turk, 2003.

Popis preporučene dopunske literature:

Lijphart, A. Demokracija u pluralnim društvima. Zagreb Globus, 1987. (pogl. 1, 2, 5).

Supek, R. Društvene predrasude i nacionalizam. Zagreb : Globus, 1991. (1. i 2. dio).

Banac, I. Nacionalno pitanje u Jugoslaviji. Zagreb : Globus, 1995. (1.-3. dio).

Uvjeti za slušanje predmeta: Nema uvjeta.

Naziv predmeta: Sociologija europskih integracija

Nastavnik, suradnici: dr. sc. Aleksandar Štulhofer, izv. prof.

Okvirni sadržaj predmeta: Kolegij obrađuje procese suvremenih europskih integracija, kako na makro ili institucionalnoj tako i na mikro ili interakcijskoj razini. U predavanjima i seminarima analiziraju se teorijski i empirijski aspekti socioekonomskih i sociokulturnih efekata integracijskih procesa. Konkretnije, kolegij obrađuje sljedeće teme idejna i institucionalna povijest EU, gospodarska dimenzija procesa integracije, politički aspekti EU-izacije (država, nacionalizam i pitanje suvereniteta), integracija kao proces izgradnje novog kolektivnog (europskog) identiteta, siromaštvo i društvena isključenost u EU, etnotradicije, vrijednosti i procesi integracije, «istočno» proširivanje EU, EU i Hrvatska troškovi, koristi i promjene.

Cilj: Omogućiti razumijevanje suvremenih društvenih i kulturnih procesa u Europi, potaknutih procesima gospodarske, sociokulturne i političke globalizacije. Zadatak je kolegija upoznati studente s poviješću europskih integracija (na idejnoj, organizacijskoj i institucionalnog razini) i povezanim društvenim promjenama, te tako potaknuti sagledavanje učinaka europskih integracija na osobnu svakodnevicu i sliku svijeta.

ECTS-bodovi: 6

Trajanje: Jedan semestar

Status: Izborni predmet

Oblik provođenja nastave: 2 sata predavanja i 2 sata seminara tjedno.

Način provjere znanja: Ocjenjivanje seminarskih radova i pismeni ispit (predviđena je i mogućnost usmenog ispita u slučaju da studentica/ student želi višu ocjenu).

Popis obavezne literature:

Tsoukalis, L. What Kind of Europe? Oxford Oxford University Press, 2003.

Daun, A., Janson, S. Europljani. Zagreb : Naklada Jesenski i Turk, 2004.

Samardzija, V., Staničić, M., Nikić, G. (ur.). Hrvatska i EU troškovi i koristi uključivanja. Zagreb : Institut za međunarodne odnose, 2000.

Preston, C. Enlargement and Integration in the EU. London : Routledge, 1997.

Popis preporučene dopunske literature:

Ingham, H., Ingham, M. (ur.) EU Expansion to the East. E. Elgar, 2002.

Papadimitriou, D. Negotiating the New Europe : the European Union and Eastern Europe. Ashgate, 2002.

Torreblanca, J. The Reuniting of Europe Promises, Negotiations and Compromise. Ashgate, 2002.

Bieler, A. Globalisation and Enlargement of the European Union. Routledge, 2000.

Mayhew, A. Recreating Europe. The European Union's Policy towards Central and Eastern Europe. Cambridge : Cambridge University Press, 1998.

Grabbe, Hughes. Enlarging the EU Eastwards. Pinter, 1998.

Henderson, K. Back to Europe Central and Eastern Europe and the European Union. UCL Press, 1998.

Rosamond, B. Theories of European Integration. Macmillan, 2000.

Bieler, A. Globalisation and Enlargement of the European Union. Routledge, 2000.

Uvjeti za slušanje predmeta: Upisan V. semestar.

Naziv predmeta: Sociologija grada

Nastavnik, suradnici: dr. sc. Ognjen Čaldarović, red. prof.

Okvirni sadržaj predmeta: U okviru kolegija, prezentira se razvoj discipline, kategorijalni aparat, osnovni pravci i autori, rezultati istraživanja iz discipline te suvremeni Status: discipline i problematike.

Cilj: Studenti stječu temeljna i specijalistička znanja iz sociologije grada, stječu vještine razumijevanja i operiranja teorijama, metodama i nakupljenim znanjem u okviru discipline te se osposobljavaju za praktičnu primjenu znanja u različitim dimenzijama planiranja grada i razumijevanja smisla suvremene visokourbanizirane sredine.

ECTS-bodovi: 6

Trajanje: Jedan semestar

Status: Izborni predmet

Oblik provođenja nastave: 2 sata predavanja i 2 sata seminara tjedno.

Način provjere znanja: Pisani i usmeni ispit.

Popis obavezne literature:

Čaldarović, O. Urbana sociologija. Socijalna teorija i urbano pitanje. Zagreb : Globus, 1985.

Čaldarović, O. Suvremeno društvo i urbanizacija. Zagreb : Školska knjiga, 1987.

Čaldarović, O. Društvena dioba prostora. Zagreb : Sociološko društvo Hrvatske, 1989.

Mumford, L. Grad u historiji. Zagreb : Naprijed, 1986. (pogl. I-III; XVI-XVIII).

Popis preporučene dopunske literature:

Bežovan, G. Stanovanje i stambene potrebe. Zagreb Radničke novine, 1987.

Cvitan, O. Upravljanje gradom u razvoju. Split Književni krug, 1988.

Dakić, S. Kritika apstraktnog grada. Zagreb : CITRA, 1990.

Problemi morfologije društva. // Sociologija / Georg Gurvich. Zagreb : Naprijed, 1969.

Jencks, Ch. Moderni pokreti u arhitekturi. Beograd : Građevinska knjiga, 1988.

Lefebvre, H. Urbana revolucija. Beograd : Nolit, 1974.

The City : Suggestions for the Investigation of Human Behavior in the Urban Environment. // The City / Park, R. E. Chicago : Chicago University Press. Str. 1-47.

The City as a Social Laboratory. // On Social Control and Collective Behavior / Park, R. E. Chicago : Chicago University Press. Str. 3-19.

Ritzer, G. Suvremena sociologijska teorija. Globus : Zagreb, 1997. pogl. II.

Rogić, I. Stanovati i biti. Zagreb : Sociološko društvo Hrvatske, 1990.

Seferagić, D. Kvaliteta života u novim stambenim naseljima. Zagreb : Sociološko društvo Hrvatske, 1988.

Supek, R. Grad po mjeri čovjeka. Zagreb : Naprijed, 1986.

Sutherland, E. H. The Professional Thief by the Professional Thief. Chicago : Chicago University Press, 1965. Str. 3-27; 119-197.

Šuvar, S. Između zaseoka i megalopolisa. Zagreb : Institut za društvena istraživanja, 1973.

Trasher, F. M. The Gang. Chicago : Chicago University Press, 1963. Str. 1-97.

Whyte, W. F. Street Corner Society. Chicago : Chicago University Press, 1943. Str. 3-111.

Urbanism as a Way of Life. // On Cities and Social Life/ Louis Wirth. Chicago : Chicago University Press. Str. 60-84.

Wirth, L. The Ghetto. Chicago : Chicago University Press, 1956. Str. 11-41, 240-293.

Uvjeti za slušanje predmeta: Nema uvjeta.

Naziv predmeta: Sociologija kulture

Nastavnik, suradnici: dr. sc. Aleksandar Štulhofer, izv. prof.

Okvirni sadržaj predmeta: Zadatak je kolegija uvesti studente u razumijevanje i analizu strukturalnih elemenata kulture u najširem smislu. Kolegij, drugim riječima, ne raspravlja artističke aspekte kulture, već – polazeći od definicije kulture kao sustava značenja koji reguliraju društveni život – analizira temeljne elemente kulture i njihovu dinamiku (pitanje kulturne promjene). Dio predavanja posvećen je suvremenim (globalnim) promjenama, osobito u sferi komunikacije i utjecaja masovnih medija, i njihovom odrazu na svakodnevni život. U predavanjima se obrađuju sljedeće teme strukturalno i akcijsko definiranje kulture; norme i institucije kao temeljni elementi kulturnog sustava; evolucija normi i institucija; kulturna selekcija i memetika; emocije i kultura; mikro i makro teorije kulturne promjene; teorija društvenog kapitala i kultura fundamentalizma; Inglehartov model postmaterijalističke promjene; teorije globalizacije; te kulturna globalizacija i intimna svakidašnjica.

Cilj: Omogućiti razumijevanje i analizu strukturalnih elemenata kulture u najširem smislu. Upoznavanje sa suvremenim temama i pristupima u području sociologije kulture. Osposobiti studente za analizu svakodnevnih sociokulturnih fenomena primjenom suvremenih teorijskih modela i metodologijskih pristupa.

ECTS-bodovi: 6

Trajanje: Jedan semestar

Status: Izborni predmet

Oblik provođenja nastave: 2 sata predavanja i 2 sata seminara tjedno.

Način provjere znanja: Ocjenjivanje seminarskih radova i pismeni ispit (predviđena je i mogućnost usmenog ispita u slučaju da studentica/student želi višu ocjenu).

Popis obavezne literature:

Elster, J. Uvod u društvene znanosti. Zagreb : Naklada Jesenski i Turk, 2000. poglavlja 1-7 (str. 23-94) i 10-13 (str. 117-161).

Beck, U. Pronalaženje političkoga. Zagreb : Naklada Jesenski i Turk, 2001. poglavlja 2-3 (str. 41-106).

Putnam, R. Kako demokraciju učiniti djelotvornom. Zagreb : Fakultet političkih znanosti, 2003. Uvod (str. 7-19) i poglavlja 4-6 (str. 91-197).

Castels, M. Uspon umreženog društva. Zagreb : Golden marketing, 2000. Poglavlje 5, I. tom (str. 356-402), poglavlje 1, II. tom (str. 15-75) i Zaključak, III. tom (str. 359-383).

Popis preporučene dopunske literature:

Ritzer, G. Mekdonaldizacija društva. Zagreb : Naklada Jesenski i Turk, 1999.

Gronow, J. Sociologija ukusa. Zagreb : Naklada Jesenski i Turk, 2000.

McNair, B. Striptiz kultura. Zagreb : Naklada Jesenski i Turk, 2004.

Castels, M. Internet galaksija. Zagreb : Naklada Jesenski i Turk, 2003.

Uvjeti za slušanje predmeta: Upisan 5. semestar.

Naziv predmeta: Sociologija migracija

Nastavnik, suradnici: dr. sc. Milan Mesić, red. prof.; Dragan Bagić, asist.

Okvirni sadržaj predmeta: Određivanje pojma migracija. Tipologije migracija. Počeci istraživanja migracija. Suvremene teorije migracija A) tradicionalne perspektive (teorije ravnoteže, teorije potiskivanja-privlačenja, neoklasične teorije, teorija interakcijskog pomaka); B) Nove (strukturalno-konfliktne) perspektive (teorija 'centra' i 'periferije', teorija segmentiranog tržišta rada, teorija svjetskog sistema, teorija mreža, teorija kumulativne kauzalnosti, teorija pluralističkih obrazaca integracije, teorija enklava, postmoderne perspektive istraživanja migracija). Međunarodne migracije i kriza nacionalnog građanstva. Migracije od pozitivno-empirijskih do kulturalnih (postmodernih) studija.

Izbjegličke studije. Ekološke migracije. Tradicionalne prekomorske migracije. Poslijeratne transeuropske migracije Sjever-Jug. Model 'gosta radnika'. Nove etničke manjine i dijaspora. Kulturalistički i strukturalistički pristupi integraciji migranata. Transeuropske migracije Istok-Zapad. Europska migracijska politika (politike). Pitanje integracije migranata – interkulturalizam i multikulturalizam. Američke imigracije. 'Kotao za taljenje' vs. multikulturalizam. Suvremene međunarodne migracije u Trećem svijetu. Tradicionalne hrvatske vanjske migracije. Suvremene hrvatske vanjske migracije.

Cilj: Upoznati studente s temeljnim pojmovima, tipologijama, konceptima i teorijama migracija. Osposobiti ih za razumijevanje teorijskih rasprava o uzrocima i posljedicama međunarodnih migracija, te povijesnih i suvremenih migracijskih tokova, uključujući hrvatske vanjske migracije. Razvijanje kritičkog teorijskog aparata za razumijevanje utjecaja međunarodnih migracija na rekonstituiranje modela nacionalnog građanstva. Potaknuti ih na vlastita kritička propitivanja ovoga interdisciplinarnog područja istraživanja i uputiti ih na nove perspektive gledanja na međunarodne (globalne) migracije u neposrednoj budućnosti.

ECTS-bodovi: 6

Trajanje: Jedan semestar

Status: Izborni predmet

Oblik provođenja nastave: 2 sata predavanja i 2 sata seminara tjedno.

Način provjere znanja: Vrednovanje sudjelovanja tijekom predavanja i seminara; seminarski i drugi pisani radovi; konzultacije i mentorski rad; usmeni ispit.

Popis obavezne literature:

Mesić, M. Međunarodne migracije, tokovi i teorije. Zagreb : Zavod za sociologiju Filozofskog fakulteta, 2002.

Popis preporučene dopunske literature:

Živković, I. Šporer, Ž., Sekulić, D. Asimilacija i identitet, Studija o hrvatskom iseljeništvu u SAD i Kanadi, Zagreb : Školska knjiga, 1995.

Mesić, M. Tali li multikulturalizam američki 'lonac za taljenje'?. // Revija za sociologiju. 29, 3-4(1998).

Mesić, M. Suvremene europske migracije i (nacionalno) državljanstvo. // Etničnost i stabilnost Europe u 21. stoljeću / uredila Silva Mežnarić. Zagreb : Naklada Jesenski i Turk, 2002. Str. 67-88.

Uvjeti za slušanje predmeta: Odslušana prva godina studija.

Naziv predmeta: Sociologija obrazovanja

Nastavnik dr. sc. Nenad Karajić, doc.

Okvirni sadržaj predmeta: 1. DRUŠTVENI I POVIJESNI KONTEKST OBRAZOVANJA (pojmovi odgoja i obrazovanja; obrazovanje kao aspekt socijalizacije; širenje obrazovanja i promjena njegova značenja u različitim tipovima društava); 2. SOCIOLOGIJA OBRAZOVANJA - NASTANAK I RAZVOJ (teorijsko-interpretativna polazišta funkcionalističko, liberalno, konfliktno, interakcionističko i sl.; obrazovanje i moderno društvo); 3. OBRAZOVANJE I SOCIJALNE PROMJENE (obrazovanje i društvena pokretljivost – mobilnost, diferencijacija i selekcija; obrazovanje i društvena reprodukcija – slojna, profesionalna; promjene sustava vrednota, obrazovne i društvene promjene); 4. INSTITUCIONALNI SUSTAVI OBRAZOVANJA (obitelj, škola, mediji; hrvatski obrazovni sustav - obrazovne politike i reforme u obrazovanju, stupnjevi i programi izobrazbe i sl.; obrazovni curriculum); 5. OBRAZOVANJE I KULTURA (tradicija, religija; kulturna reprodukcija i izbor obrazovanja - javne, konfesionalne, privatne škole; obrazovanje i multikulturno društvo); obrazovanje i društveni konflikti - socijalni, etnički, vjerski); 6. OBRAZOVANJE I GOSPODARSKI RAZVOJ (učinkovitost školstva kao mehanizma gospodarskog razvoja; globalno tržište rada i obrazovanje; ekološko obrazovanje; ulaganja u obrazovanje, konkurencija, obrazovno tržište, stupanj izbora i postignuća); 7. GLOBALIZACIJA I OBRAZOVNE PERSPEKTIVE (obrazovanje i tehnološke promjene - interaktivno, on-line učenje na daljinu i sl.; nacionalni i internacionalni nastavni programi; društvene i obrazovne nejednakosti; usuglašavanje obrazovnih sadržaja; obrazovanje i demokracija); 8. BUDUĆNOST OBRAZOVANJA I ULOGA NASTAVNIKA (kriza obrazovanja; obrazovanje nastavnika mentora; mogućnosti učenja u grupnim aktivnostima; kooperativno učenje i sl.).

Cilj: Zadaća nastave je upoznavanje studenata s obrazovnim sustavom, njegovom organizacijom, unutarnjom strukturom, teorijskim zasnivanjem obrazovanja u modernom društvu i socijalno-povijesnom razvoju te značenjem za kulturu društva i razvoj pojedinaca. Cilj nastave je stjecanje znanja o važnosti obrazovanja u modernom društvu. ZNANJA razumijevanje struktura i svrha obrazovnih sustava; sposobnost propitivanja ideja i teorija u obrazovanju; sposobnost sustavne analize obrazovnih koncepata, obrazovnih praksi i samog društvenog života. VJEŠTINE vještine korištenja usvojenih znanja i informacija; vještine prijenosa osnovnog znanja u praksi; vještine prepoznavanja složenosti procesa učenja, različitosti načina učenja i okruženja u kojima se ono odvija; vještine usmenog i pismenog komuniciranja.

ECTS-bodovi: 6

Trajanje: Jedan semestar

Status: Izborni predmet

Oblik provođenja nastave: 2 sata predavanja i 2 sata seminara tjedno.

Način provjere znanja: Kolokvij; pisani ispit.

Popis obvezne literature:

Durkheim, E. *Obrazovanje i sociologija*. Zagreb : Zavod za sociologiju Filozofskog fakulteta, 1996.

Obrazovanje i društvo. // Uvod u sociologiju / Michael Haralambos. Zagreb : Školska knjiga, 1989.

ili

Obrazovanje. // Sociologija : teme i perspektive / Michael Haralambos. Zagreb : Golden Marketing, 2002.
Str. 737-882.

Popis literature koja se preporučuje kao dopunska:

Ballantine, J. H. *The Sociology of Education*. New Jersey : Prentice-Hall, Inc, 1993.

Delores, J. *Učenje blago u nama*. Zagreb Educa, 1998.

Lesourne, J. *Obrazovanje i društvo : izazovi 2000. godine*. Zagreb : Educa, 2000.

Pastuović, N. *Edukologija*. Zagreb Znamen, 1999. V. poglavlje.

Uvjeti za slušanje predmeta: Nema uvjeta.

Naziv predmeta: Sociologija politike

Nastavnik, suradnici: dr. sc. Vesna Pusić, red. prof.

Okvirni sadržaj predmeta: Predmet i metode sociologije politike. Politika - različita određenja i interpretacije pojma.

Temeljne kategorije porijeklo i razvoj ideje moderne države; utemeljenje u teorijama društvenog ugovora; moć i vlast; pitanje legitimiteta; pitanje političke obligacije; pitanje političke reprezentacije; totalitarne države.

Liberalna teorija države; neo-konzervativne teorije države; kritika institucije države.

Nacionalna država i građanska država - porijeklo ideje; sličnosti i razlike; civilno društvo; građanin; pravo i pravda. Odnos politike i morala.

Politička akcija i strategije političke akcije; ideologije; političke utopije; politički programi.

Pitanje identiteta - izgradnja društvenog, građanskog i političkog identiteta; politička upotreba identiteta.

Primjena temeljnih kategorija sociologije politike u post-komunističkim zemljama istočne i središnje Evrope.

Cilj: Predmet studentima treba omogućiti usvajanje odgovarajućih znanja, metoda i vještina za samostalno razumijevanje suvremenih političkih sustava.

ECTS-bodovi: 6

Trajanje: Jedan semestar

Status: Izborni predmet

Oblik provođenja nastave: 2 sata predavanja i 2 sata seminara tjedno.

Način provjere znanja: Pismeni ispit.

Popis obavezne literature:

Duverger, M. Politička sociologija. Osijek, Zagreb, Split : Pan liber, 2001.

Held, D. Modeli demokracije. Zagreb : Školska knjiga, 1990.

Bobbio, N. Liberalizam i demokracija. Zagreb : Novi Liber, 1992.

Popis preporučene dopunske literature:

Rasprava o predstavničkoj vladavini. // Izabrani politički spisi / Mill, J. S. Zagreb : Informator : Fakultet političkih znanosti, 1988.

Lijphart, A. Demokracija u pluralnim društvima. Zagreb : Globus : Školska knjiga, 1992.

Berlin, I. Četiri eseja o slobodi. Split : Feral Tribune, 2000.

Pusić, V. Demokracije i diktature : politička tranzicija u Hrvatskoj i Jugoistočnoj Europi. Zagreb : Durieux, 1998.

Uvjeti za slušanje predmeta: Nema.

Naziv predmeta: Sociologija porodice

Nastavnik, suradnici: dr. sc. Aleksandar Štulhofer, izv. prof.; dr. sc. J. Gardun, stručni sur.

Okvirni sadržaj predmeta: Kolegij nastoji upoznati studente s osnovnim teorijskim i istraživačkim fundusom discipline, povijesno-komparativnim istraživanjima fenomena braka, kućanstva, obitelji, porodice i srodstva, te suvremenim sociološkim analizama (ali i analizama komplementarnih disciplina socijalne psihologije, etnografije i antropologije) koje su demitologizirale i dezideologizirale tradicionalne pristupe tim fenomenima. Za razliku od ranijeg naglaska na njihovoj samorazumljivosti, idealnosti i neupitnosti, suvremene sociološke analize naglašavaju promjene i alternativne oblike zajedničkog življenja i roditeljstva, neodvojive od ukupnih društvenih promjena (osobito u odnosu među spolovima i različitim generacijama) koje razgrađuju i ponovno uspostavljaju obiteljski život. Studente se, također, nastoji upoznati i s tzv. «tamnim stranama» bračne i porodične dinamike (obiteljsko nasilje, siromaštvo i sl.), ali i strategijama prevencije.

Cilj: Cilj je kolegija povećati znanje i razumijevanje fenomena braka, kućanstva, obitelji, porodice, srodstva, ali i potaknuti propitivanje vlastitog životnog iskustva. Kolegij potiče studente na primjenu sociološke imaginacije u razumijevanju isprepletenosti osobnog i društvenog.

ECTS-bodovi: 6

Trajanje: Jedan semestar

Status: Izborni predmet

Oblik provođenja nastave: 2 sata predavanja i 2 sata seminara tjedno.

Način provjere znanja: Pismeni i usmeni ispit

Popis obavezne literature:

Erlich Stein, V. Porodica u transformaciji. Zagreb : Naprijed, 1964.

Richtman Augustin, D. Struktura tradicijskog mišljenja. Zagreb : Školska knjiga, 1984.

Bernardes, J. Family Studies An Introduction. London : Routledge, 1997.

Popis preporučene dopunske literature:

Morgan, D. Family Connections An Introduction to Family Studies. Cambridge : Polity Press, 1996.

Bengtson, V. L., Biblarz, T. J. Roberts, R. E. How Families Still Matter. Cambridge : Cambridge University Press, 2002.

Rosenbaum, H. (ur.). Seminar : Familie und Gesellschaftstruktur. Frankfurt : Suhrkamp, 1978.

Uvjeti za slušanje predmeta: Položeni drugi semestar.

Naziv predmeta: Sociologija rada i organizacije

Nastavnik, suradnici: dr. sc. Branka Galić, doc.

Okvirni sadržaj predmeta: poimanje rada; rad tijekom povijesti; rad/ posao/ zaposlenje/ karijera; klasične teorije i pristupi; moderni pristupi radu, zapošljavanje i nezaposlenost; rad i siromaštvo; tržište rada; rad, brak i obitelj; rad u kućanstvu; profesionalni rad; rad, rod i profesionalna moć; menadžerski posao; rad i globalizacija; tipovi i modeli organizacije; struktura organizacije; organizacijski procesi i upravljanje; odnosi moći i učinci moći u organizacijama; vodstvo, odlučivanje, komunikacija i promjene u organizacijama; okoliš organizacije; organizacijske teorije.

Cilj: 1. stjecanje teorijskog znanja o temeljnim aspektima rada i organizacije u društvu; 2. valorizacija i usporedbe relevantnih istraživanja; 3. ostvarivanje uspješne profesionalne afirmacije na tržištu rada

ECTS-bodovi: 6

Trajanje: Jedan semestar

Status: Izborni predmet

Oblik provođenja nastave: 2 sata predavanja i 2 sata seminara tjedno.

Način provjere znanja: Ocjena izlaganja u seminaru, te predanog seminarskog rada, kao uvjeti za izlazak na ispit – pismeni oblik.

Popis obavezne literature:

Castells, M. Uspon umreženog društva. Zagreb Golden marketing, 2000. Str. 99-339 (poglavlja 2, 3 i 4).

Haralambos, M., Holborn, M. Sociologija : teme i perspektive. Zagreb : Golden marketing, 2002. Str. 290-347; 684-773 (poglavlja 5 i 10).

Meštrović, M., Štulhofer, A. Sociokulturni kapital i tranzicija u Hrvatskoj. Zagreb : Hrvatsko sociološko društvo, 1998.

Rogić, I., Zeman, Z. Privatizacija i modernizacija. Zagreb. Institut društvenih znanosti Ivo Pilar, 1998.

Zrinščak, S. Globalizacija i socijalna država. Zagreb : Pravni fakultet, 1998.

Popis preporučene dopunske literature:

Čengić, D., Rogić, I. Privatizacija i javnost. Zagreb : Institut društvenih znanosti Ivo Pilar, 1999.

Eggebrecht, A., Flemming J. Povijest rada od starog Egipta do danas. Zagreb : Grafički zavod Hrvatske, 1987.

Hall, R. H. The Sociology of Work. Pine Forge Press, 1994.

Grint, K. The Sociology of Work. Polity Press ; Blackwell Publishers, 1998.

Hall, R. H. Organizations structures, processes, and outcomes. New Jersey : Prentice Hall. 2002.

Šućur, Z. Siromaštvo. Zagreb : Pravni fakultet. 2001.

Organizacijska teorija. Zagreb : Informator, 1991.

Županov, J. Poslije potopa, Globus, Zagreb, 1995.

Weber, M. Protestantska etika i duh kapitalizma. Sarajevo : Veselin Masleša, 1989.

Uvjeti za slušanje predmeta: Nema uvjeta.

Naziv predmeta: Sociologija religije

Nastavnik prof. dr. sc. Ivan Cifrić; mr. sc. Krunoslav Nikodem, asist.

Okvirni sadržaj predmeta: Društvo i religija religija, religioznost, sveto. Prva vjerovanja (animizam, totemizam). Sociologija religije – povijesni i teoretski okviri nastanka i razvoja. Supstancijalne i funkcionalno definiranje religije. Tipologije u sociologiji religije religija i religijske organizacije. Klasične sociološke teorije (Durkheim, Weber). Neoklasični teorijski pristupi funkcionalizam (Parsons, Luhmann), nevidljiva religija (Luckmann), sveti kozmos (Berger), civilna religija (Bellah), suvremene tendencije (new age, privatizacija religije). Suvremeno društvo i religioznost sekularizacija i desekularizacija, religijski fundamentalizam, novi religijski pokreti, religijski identitet. Pučka religioznost. Religija i socijalni konflikti. Dimenzije religioznosti. Religija u hrvatskom društvu religija i nacija; država, politika i religija. Analiza empirijskih istraživanja. Svjetske religije kineske religije, hinduizam, budizam, židovstvo, kršćanstvo, islam. Religija i mediji. Globalizacija i religija.

Cilj: Upoznati student/ic/e s različitim teorijskim pristupima o nastanku, ulozi i funkciji religije u društvu i tako steći dodatnu stručnu kompetentnost za analizu i istraživanje suvremenog društva. Studenti/ce će upotpuniti svoja teorijska i steći nova empirijska znanja o ulozi religije u društvu. Osposobit će se za bolje razumijevanje ponašanja pojedinca i skupina i razviti sposobnost za kritičko mišljenje o odnosu društva i religije i fenomenu religioznosti.

ECTS-bodovi: 6

Trajanje: Jedan semestar

Status: Izborni predmet

Oblik provođenja nastave: 2 sata predavanja i 2 sata seminara tjedno.

Način provjere znanja: Znanje se provjerava tijekom nastave ocjenom izlaganja u seminaru ili predanog pisanog rada, a konačna provjera je nakon odslušanog predmeta, usmenim putem. Student može svoje obaveze riješiti provođenjem odgovarajućeg znanstvenog istraživanja.

Popis obvezne literature:

Acquaviva, S., Pace, E. Sociologija religije. Zagreb : Zavod za sociologiju Filozofskog fakulteta, 1996.

ili

Knoblauch, H. Sociologija religije. Zagreb : Demetra, 2004..

Cipriani, R. Sociology of Religion. New York : Aldine De Gruyter, 2000.

ili

Michaels, A. *Klassiker der Religionswissenschaft*. Münche : Beck, 1997.

Weber, M. *Sociologija religije*. Zagreb : Kruzak, 2000.

Popis preporučene dopunske literature:

Aračić, P., Črpić, G., Nikodem, K. *Postkomunistički horizonti, Obrisii sustava vrijednosti i religijskih orijentacija u deset postkomunističkih zemalja*. Đakovo : Diacovensia, 2003.

Beyer, P. *Religion and Globalization*. London : Sage Publications, 1990.

Cowan, D. E. *Cyberhenge. Modern Pagans on the Internet*. London : Routledge, 2005.

Davie, G. *Religion in Britain since 1945 : Believing without Belonging*. Oxford : Blackwell, 1994.

Davie, G. *Religion in Modern Europe : A Memory Mutates*. Oxford : Blackwell, 2000.

Dobbelaere, K. *Secularization : An Analysis at Three Levels*. Bruxelles : P. I. E. -Peter Lang, 2002.

Durkheim, E. *Elementarni oblici religijskog života*. Beograd : Karijatide, 1982.

Halmaan, L., Riis, O. *Religion in secularizing society. The European's religion an the end of 20th century*. Tilburg University Press, 1999.

Herbert, D. *Religion and Civil Society. Rethinking Public Religion in the Contemporary World*. Hampshire : Ashgate, 2003.

Hervieu-Leger, D. *Religion as a Chain of Memory*. Oxford : Polity Press, 2000.

Hoover, S. M., Lundby, K. *Rethinking Media, Religion and Culture*. London : Sage, 1997.

Hoover, S. M., Schofield Clark, L. *Practicing Religion in the Age of the Media*. New York : Columbia University Press, 2002.

Jukić, J. *Budućnost religije*. Split : Matica hrvatska, 1991.

Küng, H. *Kršćanstvo i svjetske religije*. Zagreb : Naprijed, 1994.

Lucas, P. Ch., Robbins, Th. (ur.) *New Religious Movements in the 21st Century : Legal, Political, and Social Challenges in Global Perspectives*. New York : Routledge, 2004.

Marinović Jerolimov, D., Zrinščak, S., Borowik, I. *Religion and Patterns of Social Transformation*. Zagreb : Institut za društvena istraživanja, 2004.

Partridge, Ch. *The Re-Enchantment of the West. Vol. 1*. London : T&T Clark International, 2004.

Religije svijeta. Enciklopedijski priručnik. Zagreb : Kršćanska sadašnjost, 1991.

Robbers, G. *State and Church in the European Union*. Baden-Baden : Nomos Verlagsgesellschaft, 1996.

Runzo, J., Martin, N. M. *Ethics in the World Religions*. Oxford : One World, 2001.

Stark, R. *One True God : Historical Consequences of Monotheism*. Princeton : University Press, 2001.

Stark, R. *Exploring the Religious Life*. Baltimore : The Johns Hopkins University Press, 2004.

Woodhead, L. *Religions in the Modern World*. London : Routledge, 2002.

Uvjeti za slušanje predmeta: Nema uvjeta.

Naziv predmeta: Sociologija rizika

Nastavnik, suradnici: dr. sc. Ognjen Čaldarović, red. prof., dr. sc. Krešimir Kufrin, doc.

Okvirni sadržaj predmeta: U okviru predmeta, polaznici se upoznaju s temeljnim znanjima iz područja osnovnim kategorijama i određenjima, sociološkim teorijama rizika, položaju discipline unutar korpusa sociologije te drugih društvenih i humanističkih disciplina, s rezultatima socioloških i srodnih istraživanja rizika, aspektima percepcije rizika, rizičnim aspektima proizvodnje i uporabe energije, metodama socijalne prosudbe i upravljanja rizicima, socijalnoj konstrukciji genske tehnologije, socijalnim aspektima primjene genske tehnologije u različitim područjima, odnosu javnosti prema genskoj tehnologiji, stanju i regulaciji primjene genske tehnologije u Hrvatskoj, mehanizmima sudjelovanja javnosti u odlučivanju o genskoj tehnologiji.

Cilj: Polaznici će kroz navedeni predmet usvojiti potrebna znanja o tome što su to rizici u suvremenoj civilizaciji, kako ih prepoznati, kako ih razumjeti, kako voditi istraživanja o rizicima te kako razumijevati suvremenu tehnološki ustrojenu civilizaciju u kojoj je rizik njen strukturni element.

ECTS-bodovi: 6

Trajanje: Jedan semestar

Status: Izborni predmet

Oblik provođenja nastave: 2 sata predavanja i 2 sata seminara tjedno

Način provjere znanja: Pisani ispit (predviđena je i mogućnost usmenog ispita u slučaju da studentica/student želi višu ocjenu); u dogovoru sa studentom/studenticom, konačna ocjena može se odrediti i vrednovanjem/obranom istraživačkog rada ili tematskog eseja (provođenje manjeg istraživanja / prihvatljive su različite metode anketa, analiza sadržaja itd. / koje će rezultirati odgovarajućim izvještajem i izlaganjem u seminaru.; pisanje tematskog rada, formata znanstvenog članka, opsega 15–25 kartica).

Popis obavezne literature:

Čaldarović, O. Socijalna teorija i hazardni život. Rizici i suvremeno društvo. Zagreb : Hrvatsko sociološko društvo i zavod za sociologiju Filozofskog fakulteta, 1995.

Čaldarović, O., Rogić, I. Kriza energije i društvo Sociološka istraživanja o upotrebi energije. Zagreb : CITRA, 1990.

Čaldarović, O., Rogić, I., Subašić, D. Kako živjeti s tehničkim rizikom. Zagreb : APO–Agencija za posebni otpad, 1997.

Popis preporučene dopunske literature:

- Andrews, L., Nelkin, D. *Body Bazar The Market for Human Tissue in the Biotechnology Age*. New York : Crown Publishers, 2001.
- Burningham, K. Using the Language of NIMBY : a Topic for Research, Not an Activity for Researchers. // *Local Environment*, 5(1)(2000), str. 55–67.
- Cutter, S. L. *Living With Risk*. London : Edward Arnold, 1993.
- Čaldarović, O. *Energija i društvo : sociološke rasprave o upotrebi energije u društvu*. Zagreb : Zavod za istraživanje sigurnosti, 1991.
- Čaldarović, O. Socijalne dimenzije strukture ekologijskog rizika. // *Sigurnost*, 38, 3(1996), str. 203–215.
- Čaldarović, O. Kriza energije i socijalna teorija. // *U susret ekološkom društvu / urednik Ivan Cifrić*. Zagreb Sociološko društvo Hrvatske, 1990. Str. 45–69.
- Čaldarović, O. Stavovi stanovništva prema nuklearnim elektranama od nepoznavanja prema kritičkoj prosudbi?. // *Socijalna ekologija*. 3, 1(1994), str. 1–18.
- Čaldarović, O. Opasnosti i javnost informiranje i osobne reakcije prema rizičnim situacijama. // *Socijalna ekologija*. 4, 2–3(1995), str. 191–205.
- Fukuyama, F. *Kraj čovjeka? Naša poslijeljudska budućnost : posljedice biotehnološke revolucije*. Zagreb : Izvori, 2003.
- Harris, J. *Clones, Genes, and Immortality. Ethics and the Genetic Revolution*. Oxford ; New York : Oxford University Press, 1998.
- Kolata, G. *Clone. The Road to Dolly and the Path ahead*. London : Penguin Books, 1997.
- Kruszewska, I. *Genetički preinačena hrana i usjevi u Hrvatskoj prijetnja ekološkoj poljoprivredi. Izvješće*. Amsterdam ANPED; Zagreb : Hrvatski centar "Znanje za okoliš" : Zelena akcija, 2000.
- Kufrin, K. Stavovi o genetičkom inženjerstvu. // *Socijalna ekologija*. 6, 3(1997), str. 235–251.
- Kufrin, K. Odnos prema rizicima gen–tehnologije i povjerenje u autoritete. // *Socijalna ekologija*. 7, 1–2(1998), str. 1–16.
- Kufrin, K. Sociologijska istraživanja odnosa javnosti prema genskoj tehnologiji od deskripcije ka dekonstrukciji?. // *Socijalna ekologija*. 9, 3(2000), str. 205–218.
- McGee, G. *The Perfect Baby. A Pragmatic Approach to Genetics*. Lanham : Rowman ; Littlefield Publishers, Inc. 1997.
- Orešković, S. *Novi društveni ugovor : medicinska sociologija i znanosti o životu*. Zagreb : Hrvatsko sociološko društvo i Zavod za sociologiju, 1997.
- Perrow, C. *Normal Accidents*. New Haven : Yale University Press, 1983.
- Polšek, D., Pavelić, K. *Društveni značaj genske tehnologije*. Zagreb : Institut društvenih znanosti Ivo Pilar, 1999.

- Rifkin, J. Biotehnološko stoljeće : trgovina genima u osvjetljenje novog svijeta. Zagreb : Naklada Jesenski i Turk ; Hrvatsko sociološko društvo, 1999.
- Silver, L. M. Remaking Eden. How Genetic Engineering and Cloning Will Transform the American Family. New York : Avon Books, 1997.
- Smerić, T. Osobni strahovi i percepcija opasnih stanja – reakcije na hazardne situacije i stanja. // Socijalna ekologija. 2, 1(1993), str. 19–29.
- Škanata, D., Čaldarović, O. "O percepciji rizika od različitih sistema za proizvodnju električne energije". Zagreb HND (Hrvatsko nuklearno društvo), 1994. Str.75–91.
- Škanata, D. Presentacija rizika kao osnovni element komuniciranja o rizicima. // Socijalna ekologija. 5, 2(1996), str. 197–213.
- Šućur, Z. Komunalni otpad i socijalni konflikti – analiza jednog slučaja. // Socijalna ekologija, 1, 4(1992), str. 555–571.
- Walker Ch. et al. Too Hot to Handle? New Haven ; London : Yale University Press.

Uvjeti za slušanje predmeta: Nema uvjeta.

Naziv predmeta: Sociologija roda

Nastavnik, suradnici: dr. sc. Branka Galić, doc.

Okvirni sadržaj predmeta: Spolne razlike i društveni utjecaji; rodni identitet i učenje rodnih uloga; socijalizacija u obitelji i širem društvu; spolna podjela rada; sociobiološki determinizam; teorije roda u sociologiji; socijalni konstruktivizam; muške studije i rod; feminizacija siromaštva; socijalna stratifikacija i seksizam na tržištu rada; majčinstvo, rad u kući; rod, politika i globalizacija; rod, nasilje i pravda; rod i razvoj u 21. stoljeću

Cilj: Studente će se uputiti u kritičke analize, teorijske i empirijske radove značajne za područje rodnih odnosa i uloga, te društvene asimetrije uvjetovane sociokulturnim vrijednostima, simbolima i društvenom praksom na mikro i makro razini društva, tj. u socio-kulturne konstrukcije roda u najširem smislu. Kroz rad u seminarima studenti će sami pridonijeti izgrađivanju vlastite spoznaje o rodnom identitetu kako bi se profesionalno osposobili za kvalitetnije razumijevanje rodnih odnosa unutar sociokulturnih obrazaca društva, stekli zadovoljavajuću profesionalnu i osobnu promociju te tako pridonijeli uspješnijem razvijanju rodno egalitarnih koncepata razvoja kako hrvatskog društva, tako i šire unutar Eropske Unije i globalne svjetske zajednice.

ECTS-bodovi: 6

Trajanje: Jedan semestar

Status: Izborni predmet

Oblik provođenja nastave: 2 sata predavanja i 2 sata saminara tjedno.

Način provjere znanja: Ukupna ocjena usmenog ispita, izlaganja u seminaru, te predanog seminarskog rada (uvjet za izlazak na usmeni ispit).

Popis obavezne literature:

Kraj patrijarhalnosti Društveni pokreti, obitelji i spolnost. // Moć identiteta / Manuel Castells. Zagreb : Golden marketing, 2002.

Galić, B. Moć i rod. // Revija za sociologiju. 33, 3-4(2002), str. 225-238.

Spol i rod. // Sociologija : teme i perspektive / Michael Haralambos, Martin Holborn. Zagreb : Golden marketing, 2002. Str. 126-196.

Tomić- Koludrović, I. i Kunac, S. Rizici modernizacije žene u Hrvatskoj devedesetih. Split : Udruga građana Stope nade, 2000.

Popis preporučene dopunske literature:

Anselmi, D. L., Law, A. L. Questions of Gender. perspectives & paradoxes. The McGraw-Hill Companies, 1998.

de Beauvoir, S. Drugi pol I i II. Beograd : BIGZ, 1981.

Butler, J. Nevolje s rodom. Zagreb : Ženska infoteka, 2002.

Jackson, S., Scott, S. Gender. A Sociological Reader. London ; New York : Routledge, 2002.

Pateman, C. Spolni ugovor. Zagreb : Ženska infoteka., 2000.

The Polity Reader in Gender Studies. Cambridge : Polity Press, 1994.

Saltzman Chafetz, J. Handbook of the Sociology of Gender. New York : Kluwer Academic / Plenum Publishers, 1999.

Topolčić, Davor Muškarci to ne rade rodno segregirana podjela rada u obitelji. // Društvena istraživanja. 10, 4-5(2001), str. 767-789.

Yuval-Davis, N. Rod i nacija. Zagreb Ženska infoteka, 2002.

Uvjeti za slušanje predmeta: Nema uvjeta

Naziv predmeta: Sociologija sela

Nastavnik dr. sc. Ivan Cifrić, red. prof.

Okvirni sadržaj predmeta: Nasljeđe i razvoj sociologije sela u Hrvatskoj. Odrednice seljačkog i seoskog načina života. Selo i seljaštvo narodna i seljačka kultura. Seljačke pobune i revolucije. Seosko društvo institucije i socijalna struktura u selu. Ruralni okoliš, rad i obitelj. Modernizacija društva i ruralnih sredina (industrijalizacija, deagrarizacija i urbanizacija). Tipologije tradicionalno, modernizirano i «novo selo». Hrvatsko ruralno nasljeđe. Ruralno društvo i selo u tranziciji. Vrijednost ruralnog svijeta.

Cilj: Predmetna nastava omogućuje studentima/studenticama stjecanje dodatnih teoretskih i empirijskih znanja iz posebnog područja sociologije, koja će pridonijeti boljem razumijevanju socijalnih promjena u prostornoj organizaciji društva u ruralnoj prošlosti i suvremenosti. Osim znanja o teoretskim pristupima stječu se i konkretna znanja o sociokulturnim obilježjima ruralnog društva, posebno hrvatskog. Polaznici postižu veću stručnu kompetentnost u tumačenju društvenih promjena i ruralnog razvoja, te u sudjelovanju u empirijskim istraživanjima.

ECTS-bodovi: 6

Trajanje: Jedan semestar

Status: Izborni predmet

Oblik provođenja nastave: 2 sata predavanja i 2 sata seminara tjedno.

Način provjere znanja: Tijekom nastave znanje se provjerava putem vrednovanja izlaganja u seminaru (ili pisanog rada) a nakon odslušanog predmeta usmenim ispitom.

Popis obvezne literature:

Mendras, H. Seljačka društva. Elementi za jednu teoriju seljaštva. Zagreb : Globus, 1986.

Šuvar, S. Sociologija sela 1 i 2. Zagreb : Školska knjiga, 1988.

Popis preporučene dopunske literature:

Bičanić, R. Kako živi narod. Zagreb Globus; Pravni fakultet u Zagrebu, 1996.

Cifrić, I. Ruralni razvoj i modernizacija. Zagreb : IDIS, 2003. Str. 355-432.

Puljiz, V. Eksodus poljoprivrednika. Zagreb : IDIS, 1977.

Rogić, I. i M. Štambuk (ur.). Duge sjene periferije. Zagreb : Institut društvenih znanosti "Ivo Pilar".

Rogers, E. M., Burdge, R. J. Social Change in Rural Societies. New York : Prentice-Hall, Inc., 1972.

Sociologija sela – časopis. Zagreb : IDIS

Sorokin, P. A., Zimmerman, C. C., Galpin, C. A Systematic Source Book in Rural Sociology. New York : Russel & Russel, 1965. Vol. 1-3.

Uvjeti za slušanje predmeta: Nema uvjeta.

Naziv predmeta: Sociologija spolnosti

Nastavnik, suradnici: dr. sc. Aleksandar Štulhofer. izv. prof.

Okvirni sadržaj predmeta: Nastava se temelji na interdisciplinarnom (seksološkom) pristupu koji uključuje biološke i psihosocijalne determinante seksualnog ponašanja. Kolegij uključuje i studentska istraživanja; tema u akademskoj godini 2004 / 2005. jesu oblici i značenja Internet seksualnosti. U predavanjima se obrađuju sljedeće teme anatomija, fiziologija i endokrinologija ljudske spolnosti; uvod u dijakronijsku (povijesnu) i sinkronijsku (antropologijsku) analizu seksualnosti; povijest seksologijskih istraživanja; metodologijske specifičnosti istraživanja seksualnosti; suvremene psihosocijalne i sociologijske teorije seksualnosti; seksualne manjine; komercijalizirana seksualnost (prostitucija i pornografija); povijest i smisao seksualne edukacije; seksualno zdravlje i poremećaji; trend medikalizacije ljudske seksualnosti; te uvod u seksualnu terapiju.

Cilj: Cilj je kolegija upoznati studente s teorijama i istraživanjima vezanim uz ljudsku seksualnost. Studente se nastoji osposobiti za razumijevanje i analizu psihosocijalnih i sociokulturnih odrednica ljudske seksualnosti, te pripadajućih društvenih kontroverzi.

ECTS-bodovi: 6

Trajanje: Jedan semestar

Status: Izborni predmet

Oblik provođenja nastave: 2 sata predavanja i 2 sata seminara tjedno.

Način provjere znanja: Ocjenjivanje seminarskih radova i pisani ispit (predviđena je i mogućnost usmenog ispita u slučaju da studentica/student želi višu ocjenu).

Popis obavezne literature:

Abramson, P., Pinkerton, S. O užitku razmišljanja o naravi ljudske spolnosti. Zagreb : Naklada Jesenski i Turk ; Hrvatsko sociološko društvo, 1998.

Ajduković, D., Ajduković, M., Prišlin, R. Aids i mladi. Zagreb : Medicinska naklada, 1991.

Freud, S. Nelagodnost u kulturi. Beograd : Rad, 1988. (ili druga izdanja).

Izbor spolnog partnera i konflikt među spolovima. // Evolucija i ljudsko ponašanje / I. Kardum. Zagreb : Naklada Jesenski i Turk, 2003. Str. 55 - 96.

Popis preporučene dopunske literature:

Volja za znanjem. // Znanje i moć / M. Foucault. Zagreb : Globus, 1994. I. dio; do str. 111.

McNair, B. Striptiz kultura seksualnost, mediji i demokratizacija žudnje. Zagreb : Naklada Jesenski i Turk, 2004.

Greene, B., Herek, G. Psihologija ženske i muške homoseksualnosti. Zagreb : Naklada Jesenski i Turk, 1999. Poglavlja 1, 8, 9 i 10.

Uvjeti za slušanje predmeta: Nema uvjeta.

Naziv predmeta: Sociologija vojske i rata

Nastavnik, suradnici: dr. sc. Ozren Žunec, red prof.; Petra Klarić Rodik, asist.; Kruno Kardov, asist.

Okvirni sadržaj predmeta: U prvoj tematskoj cjelini proučavaju se temeljne značajke oružanih snaga kao što su njihova struktura i organizacija, osoblja, oblici karijera, utjecaj oružanih snaga na politiku i društvo u cjelini itd. Druga tematska cjelina kolegija posvećena je ratu, njegovim oblicima i regulaciji te socijalnim posljedicima koje izaziva, a osobita je pozornost posvećena ratu u Hrvatskoj i na području bivše Jugoslavije, dok treća tematska cjelina daje pregled teorija i stanja međunarodnih odnosa i izgradnje sustava nacionalnih sigurnosnih sustava.

Cilj: Upoznati studente s vojskom i ratom kao institucijom i fenomenom i osposobiti ih za istraživanja u širokom području nacionalne sigurnosti. Preporuča se i studentima povijesti, filozofije, psihologije i dr.

ECTS-bodovi: 6

Trajanje: Jedan semestar

Status: Izborni predmet

Oblik provođenja nastave: 2 sata predavanja i 2 sata seminara tjedno.

Način provjere znanja: Jedan pisani rad tijekom semestra (3 kartice) i završni pisani rad (10 kartica) te razgovor o radu.

Popis obavezne literature:

Aron, R. Mir i rat među narodima. Prev. Bosiljka Brlečić. Zagreb : Golden marketing, 2001.

Waltz, K. N. Čovjek, država i rat : teorijska analiza. Prev. Damir Grubiša. Zagreb : Barbat : Institut za međunarodne odnose, 1998.

Žunec, O. Rat i društvo : ogleđi iz sociologije vojske i rata. Zagreb : Naklada Jesenski i Turk : Hrvatsko sociološko društvo, 1998.

Popis preporučene dopunske literature:

Bahrđt, H. P. Die Gesellschaft und ihre Soldaten. Zur Soziologie des Militaers. Muenchen : C. H. Beck, 1987.

Collins, John M. Grand Strategy. Principles and Practices. Annapolis, Maryland : Naval Institute Press, 1973.

- Creighton, C., Shaw, M. *The Sociology of War and Peace*. Dobbs Ferry, N.Y. : Sheridan House, 1987.
- Finer, S. E. *The Man on Horseback. The Role of the Military in Politics*. Second, Enlarged edition, Revised and Updated. Boulder, Colorado - London Westview Publishers - Pinter Publishers. (1988.)
- Huntington, S. P. *The Soldier and the State. The Theory and Politics of Civil Military Relations*. Cambridge ; London : The Belknap Press of Harvard University Press. (111994., 11957.)
- Janowitz, M. *Military Institutions and Coercion in the Developing Nations*. (Prošireno izdanje knjige *The Military in the Political Development of New Nations*, 1964.) Chicago : University of Chicago Press, 1977.
- Janowitz, M. *The Professional Soldier : a Social and Political Portrait*. New York ; London : The Free Press : Collier Macmillan, 1964.
- Janowitz, M. *The New Military. Changing Patterns of Organization*. New York : Russell Sage Foundation, 1964.
- Kagan, D. *On the Origins of War and the Preservation of Peace*. New York : Doubleday, 1995.
- Meyer, P. *Kriegs- und Militaersozologie*. Muenchen : Wilhelm Goldmann Verlag, 1977.
- Nordlinger, E. A. *Soldiers in Politics : Military Coups and Governments*. Englewood Cliffs, N.J. : Prentice Hall, 1977.
- Schoessler, D. *Militaersozologie*. Koenigstein/ Ts. : Athenaem, 1980.
- Wiatr, J. J. *Sociologija vojske*. Prev. Nikola Zurovac. Beograd : VINC, 1987.

Uvjeti za slušanje predmeta: Završena I. godina studija.

Naziv predmeta: Sociologija znanja i znanosti

Nastavnik, suradnici: dr. sc. Davorka Matić, doc.

Okvirni sadržaj predmeta: Predmet se bavi fenomenom socijalne organizacije znanja – u terminima «informacija», «ideologija», «činjenica» i «znanosti». Polazi se od specifične koncepcije znanja prema kojoj znanje predstavlja onaj skup ideja i vjerovanja koji je prihvaćen od strane određenih društvenih grupa ili društva u cjelini kao ispravan, realan ili istinit. U skladu s tim shvaćanjem, sociologija znanja i znanosti bavi se ispitivanjem i analizom širokog spektra pitanja koja se tiču dosega i granica socio-kulturne uvjetovanosti našega znanja o svijetu.

Nastava je organizirana oko sljedećih tema klasična sociologija znanja i teorija ideologije; socijalna determinacija znanja i socijalni konstruktivizam; funkcije znanja; odnos znanja i društvene moći; znanost i društvo; znanost kao ideologija; feministička kritika znanosti, etika znanosti; društvena odgovornost znanosti.

Cilj: Namjera je ovog predmeta upoznati studente s različitim pristupima problemu znanja i spoznaje i potaknuti ih na promišljanje veze između različitih sistema znanja i društvenog konteksta u kojem znanje nastaje, institucionalizira se i prenosi na sljedeće generacije. Drugim riječima, proučavati će se društvena uvjetovanost svih oblika znanja, od ideologija do znanosti, s ciljem da se pokaže u kojoj je mjeri i znanost društveni proizvod, te na koje sve načine ona sudjeluje u konstrukciji, legitimaciji, održanju, ali i promjeni društvenog poretka i postojećih odnosa moći u društvu.

ECTS-bodovi: 6

Trajanje: Jedan semestar

Status: Izborni predmet

Oblik provođenja nastave: 2 sata predavanja i 2 sata seminara tjedno.

Način provjere znanja: Pismeni ispit u formi eseja. Studenti moraju održati jedan seminar.

Popis obavezne literature:

Ben-David, J. Uloga znanstvenika u društvu. Zagreb : Školska knjiga, 1986. Pogl. 2,3,4 i 9 (str. 41-96, 208-229).

Kuhn, T. Struktura znanstvenih revolucija. Zagreb : Naklada Jesenski i Turk, 1999. Pogl. 10, 11 i 12 (str. 166-221).

Sociologija znanja. // Ideologija i utopija / Karl Mannheim. Beograd : Nolit, 1987.

Polšek, D. Peta Kantova antinomija o autonomiji i uvjetovanosti znanja. Zagreb : HFD, 1993.

Polšek, D. Sociologija znanstvene spoznaje : strogi program i Edinburška škola. Rijeka : Hrvatski kulturni dom, 1995.

Popis preporučene dopunske literature:

Bloor, D. Knowledge and Social Imagery. Chicago ; London : The University of Chicago Press, 1976.

Foucault, M. The Order of Things An Archeology of the Human Sciences. New York : Vintage Books, 1970.

Foucault, M. The Archeology of Knowledge. New York : Pantheon Books, 1972.

Gould, S. J. Čovjek po mjeri kvocijent inteligencije i druge zablude. Zagreb : Naklada Jesenski i Turk, 2003.

Harding, S., O'Barr J. F. Sex and Scientific Inquiry. Chicago : The University of Chicago Press, 1975.

Keller, E., Longino, H. E. Feminism & Science. Oxford : Oxford university Press, 1996.

Matić, D. Ratovi znanosti pogled unatrag. Zagreb : Naklada Jesenski i Turk, 2001.

Njemačka ideologija. // Rani radovi / Karl Marx. razna izdanja.

Merton, R. K. The Sociology of Science. Chicago ; London : The University of Chicago Press, 1973.

Ravetz, J. R. Scientific Knowledge and Its Social Problems. New Brunswick ; London : Transaction Publisher, 1971.

Rifkin, J. Biotehnološko stoljeće. Zagreb : Naklada Jesenski i Turk : HSD, 1999.

Uvjeti za slušanje predmeta: Odslušane prve dvije godine.

Naziv predmeta: Sociološke teorije moći

Nastavnik, suradnici: dr. sc. Rade Kalanj, red. prof.

Okvirni sadržaj predmeta: Pojam moći i različita određenja pojma u tradiciji filozofske i socijalno-znanstvene misli (Platon, Aristotel, Akvinski, Machiavelli, Bacon, Hobbes, Rousseau); država, moć, suverenitet (Bodin); moć spram prirode, društvena i politička moć; sociološka tematizacija moći (Weber);

izvori, oblici i upotreba moći (De Jouvenel, Wrong); antinomije moći koncentracija/difuzija, ekspanzija/redukcija, monizam/pluralizam; dva lica moći (Bachrach/Baratz); demokracija i moć (Dahl); problem totalitarne moći (Arendt); elite i moć (Mills); decentriranje i mikrofizika moći (Foucault); nasilje i moć (Sorel); masovno društvo i moć (Gasset, Canetti); bogatstvo, siromaštvo, moć (Landes); mediji, "društvo spektakla", ideologija i moć (Debord, Baudrillard, Marger); Globalizacija i konstelacija moći (Chomsky, Stiglitz, Held, Beck).

Cilj: Cilj se predmeta sastoji u tome da, pregledom glavnih teorijskih i istraživačkih uvida, studente potakne na promišljanje problema moći kao jednog od ključnih tvorbenih elemenata društvenog života i političkog procesa. Predmet je stoga, uz nužnu rekapitulaciju teorijske baštine, usredotočen na suvremene sociološko-analitičke prinose teoriji moći, kako bi studentima sociologije omogućio da se pripreme za razumijevanje i istraživanje tog problema u suvremenim društvenim okolnostima.

ECTS-bodovi: 6

Trajanje: Jedan semestar

Status: Izborni predmet

Oblik provođenja nastave: 2 sata predavanja i 2 sata seminara tjedno.

Način provjere znanja: Provjera znanja obavlja se ne samo studentskim seminarskim radovima nego i povremenim studentskim esejima o različitim predmetnim temama te, na kraju, usmenim ispitom.

Popis obavezne literature:

Modernost i moć. // Moderno društvo i izazovi razvoja / Rade Kalanj. Zagreb : Hrvatsko sociološko društvo; Zavod za sociologiju Filozofskog fakulteta, 1994.

Wrong, D. Power. Its Forms, Bases, and Uses. Oxford : Basil Blackwell, 1979.

Galbraith, J. K. Anatomija moći. Zagreb : Stvarnost, 1987.

Popis preporučene dopunske literature:

Olsen, M. E., Marger, M. N. Power in Modern Societies. Oxford : Westview Press, 1993.

Mann, M. The Sources of Social Power. Cambridge : University Press, 1986.

Uvjeti za slušanje predmeta: Predmet mogu slušati studenti treće i četvrte godine, pod uvjetom da su položili propisane ispite iz prethodnih studijskih godina.

Naziv predmeta: Suvremene sociološke teorije

Nastavnik, suradnici: dr. sc. Ognjen Čaldarović, red. prof.

Okvirni sadržaj predmeta: razvoj, pravci, teorijski pristupi u suvremenoj sociologiji u posljednjoj trećini dvadesetog stoljeća (strukturalizam, neofunkcionalizam, postmoderna sociologija, sociologija interneta, sociologija vremena, najznačajnije rasprave, autori i dileme u suvremenoj sociološkoj teoriji (pravci, paradigme, orijentacije, perspektive)

Cilj: apsolviranjem ovog temeljnog kolegija studenti stječu kompleksna znanja o posebnosti i preplitanju socioloških orijentacija, teorijskih pravaca, uz pomoć čega se mogu nesmetano kretati kroz zamršenu sliku i praksu sociološke teorije, primjenjujući pojedine teorijske modele i postulate obzirom na različite predmete svojih bavljenja i istraživanja

ECTS-bodovi: 6

Trajanje: Jedan semestar

Status: Obavezan kolegij

Oblik provođenja nastave: 2 sata predavanja i 2 sata seminara tjedno.

Način provjere znanja: Usmeni ispit.

Popis obavezne literature:

Kuvačić, I. Funkcionalizam u sociologiji. Zagreb : Naprijed, 1990.

Merton, R. K. O teorijskoj sociologiji. Zagreb : CDD, 1979.

Ritzer, G. (1997). Suvremena sociologijska teorija. Zagreb : Globus, 1997.

Popis preporučene dopunske literature:

Baudrillard, J. Simulacija i zbilja. Zagreb : Naklada Jesenski i Turk, 2002.

Bauman, Z. Is There a Postmodern Sociology. // Theory, Culture and Society. 5, 1-2(1988).

Berger, P., Luckmann, Th. Socijalna konstrukcija zbilje. Zagreb : Naprijed, 1992

Blumer, H. Symbolic Interaction. New Jersey : Harvey and Penn, 1969.

Buckley, W. Sociology and Modern Systems Theory. Chicago : Chicago University Press, 1967. Pogl. 1-3.

Čaldarović, O. O pristupima klasifikaciji suvremenih socioloških teorija. // Kulturni radnik. XLIII, 2(1990).

Douglas, J. D., Johnson, J. Existential Sociology. Los Angeles : The UCLA Press, 1977.

Featherstone, M., Burrows, R. Cyberspace/ Cyberbodies/ Cyberpunk. London : Sage, 1996.

Giddens, A. The Consequences of Modernity. London : London School of Economics Press, 1990.

- Giddens, A. *Social Theory and Modern Sociology*. Stanford, Ca. : Stanford University Press, 1987.
- Giddens, J., Turner, R. *Social Theory Today*. New York : Polity Press, 1990.
- Goffman, E. *The Presentation of Self in Everyday Life*. New York : The Free Press : London : Collier-Macmillan 1959.
- Goffman, E. *Behavior in Public Places*. London : Penguin, 1963.
- Goffman, E. *Stigma*. Harmondsworth : Penguin Books, 1976.
- Habermas, J. *Znanost i tehnika kao "ideologija"*. Zagreb : Školska knjiga, 1986.
- Harvey, D. *The Condition of Postmodernity*. London : Basic Blackwell., 1989.
- Hassard, J. *The Sociology of Time*. Houndmills : Macmillan, 1990.
- Jones, S. G. *Cybersociety Computer-Mediated Communication*. London : Sage, 1995.
- Katunarić, V. *Frankfurtska škola u sociologiji*. Zagreb : Naprijed, 1990
- Kuvačić, I. *Suvremene sociološke teorije*. Zagreb : Sociološko društvo Hrvatske, 1990.
- Lash, S. *Sociology of Postmodernism*. London : Sage, 1990.
- Luhmann, N. *Teorija sistema*. Zagreb : Naprijed, 1981.
- Mead, G. H. *Mind, Self and Society*. Chicago : Chicago University Press, 1962.
- Mead, G. H. *Um, osoba i društvo : sa stajališta socijalnog bihevorista*. Zagreb : Naklada Jesenski i Turk ; Hrvatsko sociološko društvo, 2003.
- Merton, R. K. *Social Theory and Social Structure*. New York : Polity Press, 1978. (ili druga izdanja).
- Mouzelis, N. *Sociologijska teorija - što je pošlo krivo?* Zagreb : Naklada Jesenski i Turk, 2000.
- Parsons, T. *Društva : evolucijski i poredbeni pristup*. Zagreb. August Cesarec, 1991.
- Psathas, G. *Phenomenological Sociology*. New York : John Wiley & Sons, 1978.
- Ritzer, G. *Expressing America. A Critique of the Global Credit Card Society*. Thousand Oaks : Pine Forge Press, 1995.
- Ritzer, G. *The McDonaldization Thesis Explorations and Extensions*. London : Sage Publications, 1998.
- Ritzer, G. *Enchanting a Disenchanted World Revolutionizing the Means of Consumption*. London : Sage, 1999.
- Ritzer, G. *Mekdonaldizacija društva*. Zagreb : Naklada Jesenski i Turk, 1999.
- Shields, R. *Cultures of Internet : Virtual Spaces, Real Histories, Living Bodies*. London : Sage, 1996.
- Smart, B. *Modern Conditions, Postmodern Conntroversis*. London : Sage, 1992.
- Turner, R. *Ethnomethodology*. London : Penguin, 1974.
- Zerubavel, E. *Privatno i javno vrijeme. // III program hrvatskog radija. 42(1993)*.

Uvjeti za slušanje predmeta: Upisan V. semestar.

Naziv predmeta: Teorije industrijske demokracije

Nastavnik, suradnici: dr. sc. Vesna Pusić, red. prof.

Okvirni sadržaj predmeta: Osnovne teme jesu: povijest radničkih pokreta i industrijski odnosi; društveni odnosi moći i radnička prava; industrijalizacija rada i radnički sindikati; stvarni i "žuti" sindikati; međunarodni pokret radničkih sindikata i industrijska demokracija; profesionalizacija rada i promjena prirode industrijske demokracije; iskustva Njemačke. Mitbestimmung; participacija; jugoslavenski eksperimenti sa samoupravljanjem; budućnost rada i industrijskih odnosa – promjenjena priroda rada; rad kod kuće; industrija elektronike i društvene posljedice; "silikonska dolina" i industrijska demokracija.

Cilj: Studenti u sklopu ovoga predmeta stječu znanja o razvoju ideja demokracije u industrijskim odnosima te o promjeni prirode rada i radničkih sindikata u suvremenome svijetu. Studenti će biti osposobljeni za razumijevanje i suverenu primjenu stečenoga znanja u nastavku njihova profesionalnog rada.

ECTS-bodovi: 6

Trajanje: Jedan semestar

Status: Izborni predmet

Oblik provođenja nastave: 2 sata predavanja i 2 sata seminara tjedno.

Način provjere znanja: Pismeni ispit.

Popis obavezne literature:

Drucker, P. Nova zbilja. zagreb : Novi Liber, 1992.

Pusić, V. Industrijska demokracije i civilno društvo. Zagreb : Hrvatsko sociološko društvo, 1986.

Pusić, V. Vladaoci i upravljači. zagreb : Novi Liber, 1992.

Popis preporučene dopunske literature:

Held, D. Modeli demokracije. Zagreb : Školska. knjiga, Zagreb 1990.

Naisbitt, J. Megatrendovi. Zagreb : Globus

Weiss, D. Industrijska demokracija : suupravljanje ili radnička. kontrola? zagreb : Globus, 1980.

Županov, J. Poslije potopa. zagreb : Globus, 1995. (drugi, treći i četvrti dio)

Uvjeti za slušanje predmeta: Nema.

Naziv predmeta: Uvod u akademski studij sociologije

Nastavnik, suradnici: dr. sc. Ozren Žunec, red. prof.; Petra Klarić Rodik, asist.; Kruno Kardov, asist.

Okvirni sadržaj predmeta: Upoznavanje studenata prve godine s temeljnim znanjima i vještinama potrebnim za stručni i akademski razvoj studenata. Temeljne teme jesu sociologija kao profesija; smisao i svrha akademskog studija sociologije; pretpostavke uspješnog studiranja; strategije nabave opreme i sredstava rada (npr. osobna priručna knjižnica); resursi i njihovo korištenje; elementi knjige i drugih pisanih izvora te načini njihova korištenja; tehnike čitanja; internetski izvori i informacijske tehnologije te načini njihova korištenja u studiju i profesionalnom radu; masovni mediji i načini njihova korištenja; izrada pisanih radova (vrste pisanih radova i njihovi elementi; koncipiranje, oblikovanje i izrada pisanih radova; tehnički i jezični standardi); koncipiranje i izvedba prezentacija i nastupa; etički standardi rada u profesiji; zakonska regulativa znanstvenog i visokoškolskog rada; mogućnosti rada u profesiji i izvan nje.

Cilj: Upoznavanje studenata prve godine s temeljnim znanjima i vještinama potrebnim za stručni i akademski razvoj studenata. Osposobljavanje studenata za kvalitetniji rad na cijelom studiju i u kasnijem profesionalnom djelovanju.

ECTS-bodovi: 6

Trajanje: Jedan semestar

Status: Obavezan predmet

Oblik provođenja nastave: 2 sata predavanja i 1 sat seminara 1 sat vježbi (terenski rad institucije, skupovi) tjedno.

Način provjere znanja: Izrade više kraćih pisanih radova i drugih zadaća (u pravilu jedna tjedno) i sudjelovanje u terenskom radu i u drugim oblicima rada koji se mogu odvijati i izvan vremena nastave (prisustvovanje stručnim skupovima, konzultacije s nastavnikom itd.).

Popis obavezne literature:

Silobrčić, V. Kako sastaviti, objaviti i ocijeniti znanstveno djelo. Zagreb : Medicinska naklada, 2003.

Vujević, M. Uvođenje u znanstveni rad u području društvenih znanosti Zagreb : Školska knjiga, 2002.

Popis preporučene dopunske literature:

Šamić, M. Kako nastaje naučno djelo. Sarajevo : Svjetlost., 1988.

Vujević, M. Uvod u znanstveni rad Zagreb : Školska knjiga, 2000.

Uvjeti za slušanje predmeta: Upisan I. semestar studija sociologije.

Naziv predmeta: Uvod u metodologiju društvenih istraživanja

Nastavnik, suradnici: dr. sc. Miroslav Jilek, doc.

Okvirni sadržaj predmeta: Svrha i ciljevi znanosti i znanstvenih istraživanja, Konceptualizacija i operacionalizacija istraživanja, Nacrti istraživanja i koraci u istraživanju.

Metode – Metodologija; Odredbe i osobine pojedinih metoda; Promatranje, Intervju, Analiza sadržaja, Anketa, Eksperiment.

Sistematika metodologije, Fokus grupe, Case study, Kompleksna metodologija, Metoda SWOT analize za strateško planiranje, Hipoteze, Mjerenja, Uzorci.

Cilj: Usvajanje općih i osnovnih znanja o osnovama znanstvenih istraživanja u polju sociologije i antropologije. Usvajanje osnovnih znanja o karakteristikama i dometima pojedinih metoda i ukupnosti metodologije. Usvajanje osnovnih znanja iz metodologije u svrhu osposobljenosti za daljnji produbljeni studij metodologije. Osposobljenost studenata za razvoj vlastitih početnih istraživačkih koncepata i valorizaciju i evaluaciju drugih empirijskih istraživanja

ECTS-bodovi: 6

Trajanje: Jedan semestar

Status: Obavezan predmet

Oblik provođenja nastave: 2 sata predavanja i 2 sata vježbi tjedno.

Način provjere znanja: Pismeni ispit i samostalna studija.

Popis obavezne literature:

Vujević, M. Uvod u znanstveni rad. Zagreb : Školska knjiga, 2000. (ili druga izdanja).

Supek, R. Ispitivanje javnog mnijenja : Zagreb : Naprijed, 1968. (ili druga izdanja)

Popis preporučene dopunske literature:

Zvonarević, M. Socijalna psihologija, Zagreb : Školska knjiga. 1974. Dio II., str. 59 – 181.

Gilli, G. A. Kako se istražuje. Zagreb : Školska knjiga, 1974.

Milić, V. Sociološki metod. Beograd : Nolit, 1965. (ili druga izdanja).

Šušnjić, Đ. Kritika sociološke metode. Niš : Gradina, 1973. (ili druga izdanja).

Neuman, W. L. Social Research, Qualitative and Quantitative Approaches. Boston : Allyn and Bacon, 1996

Uvjeti za slušanje predmeta: Upisan II. semestar dvopredmetnoga studija sociologije.

Naziv predmeta: Uvod u znanstveno istraživanje

Nastavnik, suradnici: dr. sc. Vjekoslav Afrić, red. prof.

Okvirni sadržaj predmeta: Kolegij obuhvaća slijedeće teme

- Znanost (Što je znanost; Razlikovanje znanstvena - neznanstvena spoznaja; Kodifikacija osnovnih principa znanosti.; Znanost i filozofija; Pretpostavke društvenih znanosti; Ciljevi znanosti - predviđanje, objašnjenje i kontrola; Odnos teorije i prakse, teorije i činjenica, teorije i empirijskog istraživanja)
- Prema znanstvenom istraživanju (Izvori znanstvenog istraživanja; Strategija znanstvenog istraživanja; Proces istraživanja i njegove osnovne faze)
- Jezik i znanost (Pojmovi i definicije; Tipologije; Konstrukcija deskriptivnih sistema; Preliminarna klasifikacija; Generalizacija na temelju velikog broja situacija; Razvojni stupnjevi ili stupnjevi na kontinuumu; Tipologija kao interakcioni efekt varijabli; Redukcija, substrukcija i transformacija)
- Mjerenje (Opći problemi mjerenja; Opći principi mjerenja Osnovne mjerne tehnike skale, indeksi, pojmovna analiza)
- Hipoteze
- Osnovni principi uzorkovanja
- Istraživačke strategije (Kvantitativna i kvalitativna istraživačka strategija).

Cilj: Upoznavanje s temeljnim problemima metodologije znanstvenih istraživanja u društvenim znanostima kao i razumijevanje temeljnih principa istraživačkih postupaka u metodologiji društvenih znanosti koje omogućuje razumijevanje i predstavljanje (prikaz) znanstvenih istraživanja.

ECTS-bodovi: 6

Trajanje: Jedan semestar

Status: Obvezan predmet

Oblik provođenja nastave: 2 sata predavanja tjedno.

Način provjere znanja: Seminarski rad i usmeni ispit.

Popis obavezne literature:

Vujević, M. Uvođenje u znanstveni rad. Zagreb : Informator, 1986.

Supek, R. Ispitivanje javnog mnijenja : Zagreb : Sveučilišna naklada Liber, 1981. (ili druga izdanja).

Odabrana poglavlja.

Zvonarević, M. Socijalna psihologija, Zagreb : Školska knjiga. 1974. Dio II., str. 59 – 181.

Milić, V. Sociološki metod. Beograd : Nolit, 1965. (ili druga izdanja). Pogl. VI-XVI.

Šušnjić, Đ. Kritika sociološke metode. Niš : Gradina, 1973.

Popis preporučene dopunske literature:

Elster, J. Uvod u društvene znanosti. Zagreb : Naklada Jesenski i Turk, 2000.

Kuvačić, I. Rasprave o metodi. Zagreb : Naprijed, 1988.

Merton, R. K. O teorijskoj sociologiji. Zagreb : CDD, 1979.

Đurić, M. Problemi sociološkog metoda. Beograd : Savremena škola, 1962. Poglavlja V i VI.

T. Kuhn Struktura znanstvenih revolucija. Naklada Jesenski i Turk ; HSD Zagreb, 1999.

Eckberg, D. L., Hill, L. Koncept paradigme i sociologija. // Revija za sociologiju. 3(1988).

Feyerabend, P. Protiv metode. Sarajevo : Veselin Masleša, 1987.

Uvjeti za slušanje predmeta: Upisan II. semestar. Odslušane Osnove sociološke statistike.

DODATAK: ZAJEDNIČKI DIO STUDIJA NASTAVNIČKOG USMJERENJA

Sadržaj

Obrazloženje koncepcije nastavničkog usmjerenja	
Struktura zajedničkog dijela studija nastavničkog usmjerenja	
Opisi kolegija	
Psihološki modul	
Pedagoški modul	
Didaktički modul	
Sociološki modul	
Filozofski modul	
Informatički modul	
Hrvatski jezik u nastavničkoj komunikaciji	

OBRAZLOŽENJE KONCEPCIJE NASTAVNIČKOGA USMJERENJA

Prijedlog programa nastavničkoga usmjerenja koncipiran je tijekom mnogobrojnih radnih sastanaka *Odbora za nastavu* Filozofskoga fakulteta. *Odbor za nastavu* konzultirao je cijeli niz programa na stranim sveučilištima i nastojao doći do optimalnog omjera potrebnih kolegija koji bi našim studentima diplomskih nastavničkih studija omogućili mobilnost, tj. djelomično studiranje i zapošljavanje u drugim zemljama, te im osigurali usporedivost diploma s diplomama stečenima na drugim europskim sveučilištima.

U ovom prijedlogu programa polazi se od činjenice da u području obrazovanja budućih nastavnika na razini Europe već postoje jasne naznake standardizacije u koncepciji te u opsegu i sadržaju obrazovanja. Ponuđeni program temelji se na uvidu u komparativne podatke o europskim modelima obrazovanja budućih nastavnika koji su javno dostupni putem obrazovne informacijske mreže Europske komisije i zemalja članica Europske unije *Eurydice*, na izvješćima projektnih grupa o efikasnosti različitih modela obrazovanja budućih nastavnika i o strukturi temeljne nastavničke kompetencije (npr. projekti *OECD*-a iz 1990, 1994. i 1999, projekt Europske komisije *SIGMA*) i u skladu je s trendovima opisanima u relevantnim dokumentima (npr. *Green Paper on Education and Training in Europe*, *White Paper on Education and Training*).

Navedeni, u Europi prihvaćeni principi, mogu se rezimirati na sljedeći način:

- tijekom sveučilišnog obrazovanja budućemu nastavniku osigurava se stjecanje temeljne nastavničke kompetencije
- tijekom sveučilišnog preddiplomskog i diplomskog obrazovanja, koje najčešće traje ukupno pet godina, na predmete kojima se omogućuje stjecanje temeljne nastavničke kompetencije odvaja se najmanje 20% ukupnog opsega studija (60 ECTS bodova), a europski je prosjek 25%
- stjecanje temeljne nastavničke kompetencije podrazumijeva stjecanje znanja, vještina i kompetencija u trima glavnim područjima: općem obrazovno-odgojnom području, metodičkom području i nastavnoj praksi. Omjer zastupljenosti navedenih triju područja uglavnom je ravnomjerno raspoređen.

Radi orijentacije prilažemo u tablici pregled opsega i raspodjele ECTS bodova u nekoliko europskih zemalja:

Zemlja	Ukupni ECTS	Opći obrazovno-odgojni dio	Metodički dio	Nastavna praksa
Španjolska	67	24	21	22
Finska	70	24	24	22
Švedska	60 (kao zadani minimum)	20	40 (navedeni ukupni bodovi za metodiku i nastavnu praksu)	

(podaci preuzeti s informacijske mreže *Eurydice*).

Uvažavajući specifičnost i tradiciju našega dosadašnjeg sustava obrazovanja budućih nastavnika, u predloženoj koncepciji nastavničkih studija nastojali smo se približiti tim standardima iako ih nismo do kraja slijedili (npr. za nastavnu praksu umjesto jedne trećine, tj. 20 ECTS bodova, odvojili smo samo 10 ECTS bodova, a također smo smatrali da je budućim nastavnicima nužno omogućiti razvijanje njihove govorno-jezične komunikacijske kompetencije te sposobnosti primjene informacijskih tehnologija u nastavi).

U koncepciji se polazi od stava da temeljna nastavnička kompetencija koja se stječe tijekom diplomskog nastavničkog studija predstavlja neophodan temelj za cjeloživotno obrazovanje budućega nastavnika i dobivanje licence za rad u školi.

Neki aspekti programa će se usklađivati s prirodom pojedinih studija i dorađivati kroz iskustvo u radu.

Opseg od 60 ECTS bodova, na kojem se temelji ovaj program, zadan je i odlukom Vijeća Filozofskog fakulteta donešenoj na izvanrednoj sjednici 22. ožujka 2004.: «Na diplomskom studiju za nastavničko usmjerenje izdvaja se 60 bodova za psihološko-pedagoško-didaktičke predmete i za metodiku nastave».

NAPOMENA:

U ovom 'paketu' nalaze se opisi kolegija koji su zajednički za sve nastavničke diplomske studije na Filozofskom fakultetu. Opisi kolegija metodičkoga bloka i prakse sastavni su dio diplomskih nastavničkih studija pojedinih odsjeka.

STRUKTURA ZAJEDNIČKOG DIJELA STUDIJA NASTAVNIČKOG USMJERENJA

Naziv modula	Status	Naziv kolegija	Satnica	ECTS
PSIHOLOŠKI MODUL	Obv.	Psihologija obrazovanja i odgoja	2+0+2	4
	Izb.	Rad s naprednim učenicima	2+0+0	2
		Komunikacijske vještine	2+0+2	
		Okolinski čimbenici razvoja	2+0+0	
		Uvod u psihologiju roditeljstva	2+0+0	
		Uvod u teorije ličnosti	2+0+0	
		Psihologija osoba s posebnim potrebama	1+2+0	
		Evaluacija tretmana	2+1+0	
PEDAGOŠKI MODUL	Obv.	Opća pedagogija	2+1+0	3
	Izb.	Komunikacija u nastavi	1+1+0	2
		Pedagogija adolescencije	1+1+0	
		Osnove specijalne pedagogije	1+1+0	
		Obrazovanje darovitih	1+1+0	
		Pedagoško savjetovanje i profesionalna orijentacija	1+1+0	
DIDAKTIČKI MODUL	Obv.	Opća didaktika	2+1+0	3
	Izb.	Interesi u nastavi	1+1+0	2
		Alternativne pedagoške ideje i škole	1+1+0	
		Temeljna nastavna umijeća	1+1+0	
		Pedagoška dijagnostika	1+1+0	
		Didaktičke teorije	1+1+0	
SOCIOLOŠKI MODUL	Obv.	Sociologija obrazovanja	1+1+0	3
FILOZOFSKI MODUL	Obv.	Filozofija odgoja	2+0+0	3
INFORMATIČKI MODUL	Obv.	Informacijske tehnologije u obrazovanju	1+0+1	3

	Izb.	Primjena računala u nastavi jezika	1+0+1	2
HRVATSKI JEZIK U NASTAVNIČKOJ KOMUNIKACIJI	Obv.	Hrvatski jezik za nastavnike	1+1+0	2
		Govorništvo za nastavnike	0+1+1	1,5
		Jezična interakcija i jezični varijeteti	1+0+0	1,5
	Izb.	Fonetska korekcija	0+1+1	1,5
		Govorna proizvodnja	0+1+1	
		Njega glasa	0+1+1	
Ortoepske vježbe		0+1+1		
		Dvojezičnost	1+1+0	

OPISI KOLEGIJA

PSIHOLOŠKI MODUL

OBAVEZNI KOLEGIJ:

PSIHOLOGIJA OBRAZOVANJA I ODGOJA

Okvirni sadržaj predmeta

Tjelesni, motorički, perceptivni, kognitivni, govorni, emocionalni i socijalni razvoj tijekom srednjeg i kasnog djetinjstva te adolescencije. Najčešća odstupanja i problemi u razvoju u dječjoj i adolescentnoj dobi. Odnos teorija učenja i učenja u školskom okruženju. Individualne razlike važne u poučavanju. Učenici s posebnim potrebama. Motivacija za učenje i kako je povećati. Upravljanje razredom i razredna disciplina. Odnos učenja i poučavanja. Procjenjivanje i mjerenje ishoda poučavanja.

Razvijanje općih i specifičnih kompetencija

Upoznavanje s promjenama u ponašanju i sposobnostima koje se događaju u razdoblju djetinjstva i adolescencije, te uzrocima i procesima koji se nalaze u podlozi tih promjena. Studenti će se osposobiti za razumijevanje ponašanja djece i adolescenata te kompetentnu interakciju s njima. Razumijevanje primjene teorija učenja u školskom radu i odnosa između procesa poučavanja i ishoda učenja. Studenti će razumjeti ulogu motivacijskih, socijalnih procesa i školskog okruženja u procesu učenja i poučavanja te će moći primijeniti prikladne postupke za suradnju s učenicima i roditeljima u rješavanju obrazovnih problema.

Oblici provođenja nastave i način provjere znanja

Ukupno 60 sati nastave kroz predavanja i vježbe (30 + 30). Znanje se provjerava kolokvijem i pismenim ispitom nakon završetka nastave.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Vasta, R., Haith, M. M. & Miller, S.A. (1998. ili kasnija izdanja). Dječja psihologija: suvremena znanost. *Naklada Slap, Jastrebarsko.*

Vizek Vidović, V., Rijavec, M., Vlahović-Štetić, V., Miljković, D. (2003.) Psihologija obrazovanja, *Zagreb: IEP.*

Popis literature koja se preporučuje kao dopunska

Grgin, T. (2001.) Školsko ocjenjivanje znanja. *Jastrebarsko: Naklada Slap*

Papalia, D.E. & Wendkos-Olds, S. (1989 ili kasnija izdanja). Human development. McGraw-Hill.

Zarevski (ur.) (2003.). Učitelji za učitelje, *Zagreb:IEP*

Bodovna vrijednost predmeta

4 ECTS

Način polaganja ispita

Ispit se polaže pismeno, a konačna ocjena je kombinacija rezultata na kolokviju i završnog ispita.

IZBORNI KOLEGIJI:

RAD S NADARENIM UČENICIMA

Okvirni sadržaj predmeta

Karakteristike darovite djece (kognitivne i socio-emocionalne osobine darovitih). Identifikacija darovitih učenika i uloga učitelja u tom procesu. Posebnosti rada s darovitima unutar školskog sustava. Uloga učitelja u akceleraciji. Obogaćenje programa (sadržaji i metode rada). Rad učitelja na izradi i provedbi programa, suradnja u timu. Rad s roditeljima nadarenih učenika.

Razvijanje općih i specifičnih kompetencija

Studenti će upoznati karakteristike darovite djece, načine identifikacije darovitih i mogućnosti rada s njima u okviru školskog sustava. Moći će planirati svoj rad u praksi. Studenti će biti pripremljeni za timski rad na planiranju i izvedbi programa rada s darovitim učenicima.

Oblici provođenja nastave i načini provjere znanja

Nastava se provodi kroz predavanja u jednom semestru (2+0). Znanje se provjerava pismenim ispitom.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Čudina-Obradović, M. (1991.). *Nadarenost: razumijevanje, prepoznavanje, razvijanje*. Školska knjiga, Zagreb.

Koren, I. (1989.). *Kako prepoznati i identificirati nadarenog učenika*. Školske novine, Zagreb

Popis literature koja se preporučuje kao dopunska

Heller, K.A., Monks, F.J., Sternberg R.J., Subotnik, R.(2000.). *International handbook of giftedness and talent*. Oxford: Elsevier Science Ltd.

Bodovna vrijednost predmeta

2 ECTS

Način polaganja ispita

Pisano.

KOMUNIKACIJSKE VJEŠTINE

Okvirni sadržaj predmeta

Komunikacijski proces. Verbalna komunikacija. Neverbalna komunikacija. Priroda interpersonalne komunikacije. Važnost komunikacije za interpersonalne odnose. Prepreke za uspješnu komunikaciju.

Vještine uspješne komunikacije s pojedincem. Samootkrivanje. Asertivnost. Aktivno slušanje. Empatičko razumijevanje. Pravila komunikacije. Usklađena konverzacija. Komunikacija u maloj grupi. Vođenje grupne diskusije. Debata. Predstavljanje grupe i iznošenje grupnih zaključaka. Govorenje pred publikom. Korištenje prezentacijskih vještina tijekom izlaganja. Različite svrhe i odgovarajući oblici obraćanja publici. Kritičko slušanje i postavljanje pitanja govorniku.

Razvijanje općih i specifičnih kompetencija

Osvještavanje i razumijevanje osnova uspješne komunikacije i usvajanje tehnika i vještina potrebnih za uspješnu komunikaciju s pojedincima, u grupi i s publikom.

Oblici provođenja nastave i način provjere znanja

2 sata predavanja i 2 sata vježbi tjedno tijekom jednog semestra.

Provjera znanja i svladavanje vještina provodi se tijekom nastave kroz različite individualne i grupne zadatke, te usmenim ispitom nakon odslušanog predmeta.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Pearson, J. C., Spitzberg, B. H. (1990). *Interpersonal communication: concepts, components and contexts*. Dubuque: Wm. C. Brown Publishers.

Egan, G. (1977). *You and me: the skills of communicating and relating to others*. Monterey: Brooks/Cole Publishing Company.

Bolton, R. (1986). *People skills*. New York: Touchstone.

Lucas, S. E. (1998). *The art of public speaking*. New York: McGraw-Hill.

Popis literature koja se preporučuje kao dopunska

Stewart, J. (Ed.) (1999). *Bridges, not walls: a book about interpersonal communication*. McGraw-Hill.

Bodovna vrijednost predmeta

2 ECTS

Način polaganja ispita

Usmeno.

OKOLINSKI ČIMBENICI RAZVOJA

Okvirni sadržaj predmeta

Ekološki model razvoja. Utjecaj mikrosustava na razvoj: obitelji, vršnjaci, škola. Utjecaj mezosustava na razvoj djeteta: odnos škole i obitelji. Utjecaj egzosustava na razvoj: radno mjesto i zaposlenost roditelja,

socijalna mreža, socioekonomski status, zakonodavstvo i socijalna politika, sredstva masovnih komunikacija. Utjecaj makrosustava na razvoj: kulturalni i subkulturalni utjecaji.

Razvijanje općih i specifičnih kompetencija

Studenti će se upoznati s različitim modelima o mehanizmima djelovanja socijalnih ekoloških sustava na razvoj. Po završetku kolegija studenti će razumjeti kako socijalni konteksti, promjene u njima i interakcije između njih i djeteta utječu na razvoj te će moći prepoznati i razlikovati okolnosti i uvjete u različitim kontekstima koji pogoduju kao i one koji narušavaju optimalan djetetov razvoj.

Oblici provođenja nastave i načini provjere znanja

2 sat predavanja jedno tijekom jednog semestra. Znanje će se provjeravati putem kolokvija.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Bronfenbrenner, U., & Morris, P. A. (1998). The ecology of developmental processes. In W. Damon (Series Ed.) & R. M. Lerner (Vol. Ed.), *Handbook of child psychology: Vol. 1. Theoretical models of human development* (5th ed., pp. 993-1028). New York: John Wiley.

Demo, D.H., Ganong, L.H. (1994). Divorce. U knjizi McKenry, P.C. i Price S.J. (Eds.) (1994). *Families and Change* (str. 197-218).

Walsh, F. (Ed.) (1993). *Normal family processes*. New York: The Guilford Press. (pogl. 1-12)

Ilišin, V., Marinović Bobinac, A., Radin, F. (2001). *Djeca i mediji*. Zagreb: Državni zavod za zaštitu obitelji, materinstva i mladeži i IDIZ.

Popis literature koja se preporučuje kao dopunska

Stewart, A.J., Copeland, A. P., Chester, N.L., Malley, J.E., Barenbaum, N.B. (1997). *Separating together: How divorce transforms families*. New York: The Guilford Press.

Balter, L., Tamis-leMonda (Eds.) (1999). *Child psychology: A handbook of contemporary issues*. New York: Psychology Press. (pogl. 16, 18, 19)

Bodovna vrijednost predmeta

2 ECTS

Način polaganja ispita

Ispit se polaže pismeno.

UVOD U PSIHLOGIJU RODITELJSTVA

Okvirni sadržaj predmeta

Determinante roditeljskog ponašanja (karakteristike roditelja, karakteristike djeteta, kontekstualni činitelji). Individualne razlike u roditeljskom ponašanju (dimenzije i stilovi roditeljskog ponašanja). Tranzicija u roditeljsku ulogu i faze roditeljstva (roditeljstvo s djetetom dojenačke, predškolske, rane školske i adolescentne dobi; roditeljstvo i odrasla djeca). Utjecaj roditeljskog ponašanja na dječje ponašanje i razvoj. Roditeljska uloga i osobni razvoj. Odnosi između roditeljske i drugih životnih uloga. Neplodnost i život bez djece. Roditeljstvo u specifičnim okolnostima (maloljetni roditelji, jednoroditeljske i rekonstituirane obitelji, roditelji djece s posebnim potrebama, udomiteljstvo i posvojenje). Edukacija roditelja.

Razvijanje općih i specifičnih kompetencija

Upoznavanje s psihologijom roditeljstva i razumijevanje složenosti i važnosti uloge majke i oca u suvremenim društvenim okolnostima. Poznavanje utjecaja roditeljskog ponašanja na dječji razvoj te utjecaja roditeljstva na razvoj u odrasloj dobi. Kroz sadržaje kolegija studenti će se osposobiti za promoviranje optimalnih roditeljskih ponašanja u budućem profesionalnom radu.

Oblici provođenja nastave i načini provjere znanja

2 sata predavanja tjedno tijekom jednog semestra. Po završetku nastave znanje se provjerava pismenim ispitom.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Martin, C.A. & Colbert, K.K. (1997). *Parenting: A life span perspective*. NY: McGraw-Hill.

Delač Hrupelj, J., Miljković, D. i Lugomer Armano G. (2000). *Lijepo je biti roditelj*. Zagreb: Creativa.

Popis literature koja se preporučuje kao dopunska

Hoghugh, M. & Long, N. (Eds.). (2005). *Handbook of parenting: Theory, research and practice*. SAGE.

Bornstein, M.H. (2002). *Handbook of parenting*. Vol. 1-5. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.

Brooks, J.B. (2001). *Parenting* (3rd ed). Mountain View, CA: Mayfield Publishing Co.

Muzi, M.J. (2000). *The experience of parenting*. Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall.

Maccoby, E.E. (2000). *Parenting and its effects on children: On reading and misreading behavior genetics*. Annual Review of Psychology, 51, 1-27.

Golombok, S. (2000). *Parenting: What really counts?* Philadelphia, PA: Routledge.

Bodovna vrijednost predmeta

2 ECTS

Način polaganja ispita

Ispit se polaže pismeno.

UVOD U TEORIJE LIČNOSTI

Okvirni sadržaj predmeta

Uloga i važnost teorije u psihologiji ličnosti; Povijesni razvoj teorija ličnosti; Uvjeti koje bi morala zadovoljavati dobra teorija ličnosti; Kriteriji za vrednovanje različitih teorija ličnosti; Strukturalne i procesne teorije ličnosti; Razlikovanje teorija i modela u psihologiji ličnosti; Osnovni teoretski pristupi u psihologiji ličnosti (Osobinski pristup; Psihoanalitički pristup; Kognitivni pristup; Pristup teorija učenja; Humanistički pristup); Detaljan prikaz najvažnijih teorija ličnosti; Moguća aplikacija pojedinih teorija u obrazovnom kontekstu; Usporedba različitih teorija ličnosti i kritički osvrt na njih.

Razvijanje općih i specifičnih kompetencija

Cilj kolegija je stjecanje znanja o različitim teorijama ličnosti. Omogućiti studentima stjecanje znanja za kritičku evaluaciju različitih teorija. Osim prikazivanja pojedinih teorija ličnosti, posebna pažnja će se posvetiti aplikacijama teorija ličnosti u obrazovnom kontekstu.

Oblici provođenja nastave i načini provjere znanja

2 sata predavanja na tjedan tijekom jednog semestra

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

John, O.P., Cervone, D., Pervin, L.A. (2005). Personality: Theory and Research, 9th Ed. Wiley

Popis literature koja se preporučuje kao dopunska

Fulgosi, A. (1985). Psihologija ličnosti: Teorije i istraživanja. Zagreb: Školska knjiga

Bodovna vrijednost predmeta

2 ECTS

Način polaganja ispita

Pismeni i usmeni

PSIHOLOGIJA OSOBA S POSEBNIM POTREBAMA

Okvirni sadržaj predmeta

Društveni, obiteljski i individualni činitelji u nastanku razvojnih teškoća. Mentalna retardacija. Tjelesni invalidi. Slijepa djeca. Gluha djeca. Djeca s poremećajima u ponašanju. Djeca oboljela od cerebralne paralize. Psihološka podrška obiteljima čiji član ima posebne potrebe. Stigma i stavovi društva prema osoba s posebnim potrebama. Etička pitanja brige o ljudima s posebnim potrebama.

Razvijanje općih i specifičnih kompetencija

Upoznat će različite etiološke činitelje u nastanku razvojnih teškoća. Studenti će usvojiti znanja o specifičnim skupinama ljudi s posebnim potrebama. Raspravljat će o stigmatizaciji i stavovima društva prema osoba s posebnim potrebama. Studenti će naučiti specifičnosti ophođenja s ljudima s posebnim potrebama.

Oblici provođenja nastave i način provjere znanja

1 sat predavanja i 2 sata seminara. Seminari će uključivati prikaz poteškoća i način rada s osobama s određenim posebnim potrebama, te rasprave o etičkim pitanjima. Provjera znanja provodi se tijekom nastave kroz seminare i na kraju nastave pismenim ispitom.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Batshaw, M. L. (2002). *Children with Disabilities*. New York: Paul H Brookes Pub Co.

Blackbourn, J. M., Patton, J. R. i Trainor, A. (2003). *Exceptional children in focus*. London: Prentice Hall.

Popis literature koja se preporučuje kao dopunska

Ribić, K. (1991.). *Psihofizičke razvojne teškoće*. ITP Forum: Zadar

Bodovna vrijednost predmeta

2 ECTS

Način polaganja ispita

Ispit se polaže pismeno.

EVALUACIJA TRETMANA

Okvirni sadržaj predmeta

Osnovni pojmovi u evaluaciji tretmana; Vrste psihosocijalnih intervencija i smisao njihove evaluacije; Teorijski, metodološki i praktični aspekti evaluacije programa; Logika evaluacijskih postupaka; Glavne vrste evaluacije programa; Modeli evaluacije; Nacrti evaluacijskih istraživanja; Planiranje evaluacijskih postupaka (definiranje ciljeva, kriterija i standarda za ocjenu djelotvornosti programa, izbor nacrta istraživanja, izvori i načini prikupljanja evaluacijskih podataka, postupci analize podataka); Izvještavanje o rezultatima evaluacije (elementi i struktura izvještaja, prilagodba korisnicima).

Razvijanje općih i specifičnih kompetencija

Osposobiti polaznike da mogu (a) samostalno ili kao član tima sudjelovati u planiranju i kreiranju nacrta evaluacijskog istraživanja, (b) provesti evaluaciju programa unutar pojedinih domena, (c) adekvatno opisati i interpretirati prikupljene podatke te prikazati rezultate u formi pisanog evaluacijskog izvješća.

Oblici provođenja nastave i način provjere znanja

2 sata predavanja i 1 sat seminara tjedno unutar jednog semestra. Provjera znanja provodi se kontinuirano tijekom semestra - kroz izlaganja seminarskih radova i rasprave tijekom nastave te ispitom nakon odslušanog kolegija.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Kulenović, A. (1996). *Evaluacija psihosocijalnih intervencija*. U: Pregrad, J. (Ur.) *Stres, trauma, oporavak* (269-291). Zagreb: Društvo za psihološku pomoć.

Posavac, E. J., & Carey, R. G. (2003). *Program Evaluation - Methods and Case Studies*. (6th ed.). New Jersey: Prentice Hall.

Popis literature koja se preporučuje kao dopunska

Rossi, P. H., & Freeman, H. F. (2003). *Evaluation*. London: Sage.

Rosekrans, F. (1990). Psihoterapija s gledišta nespecifičnih rezultata i uvjeravanja. *Primijenjena psihologija*, 11, 36-46.

Bodovna vrijednost predmeta

2 ECTS

Način polaganja ispita

Pismeno.

PEDAGOŠKI MODUL

OBAVEZNI KOLEGIJ¹:

OPĆA PEDAGODIJA

Okvirni sadržaj predmeta

Predmet Opće pedagogije. Diferencijalna pedagogija ili sustav pedagoških disciplina. Odnos pedagogije i drugih znanosti. Temeljni pedagoški pojmovi i kategorije. Temeljni oblici pedagoškog djelovanja. Oblici znanja i spoznaja o odgoju (slike, koncepti, modeli i teorije). Obrazovne institucije i sustavi obrazovanja. Suvremena pedagogija i kurikulum. Profesionalne kompetencije nastavnika. Suvremeni izazovi pedagogiji (primjerice: alternativne i/ili anti pedagogije; interkulturalni odgoj; globalizacija).

Razvijanje općih i specifičnih kompetencija

Studenti će se upoznati s predmetom, subdisciplinama i kategorijalnim aparatom Opće pedagogije te steći elementarna umijeća u ophođenju s pedagoškim teorijama i razviti umijeća glede temeljnih oblika pedagoških djelovanja.

Oblici provođenja nastave i način provjere znanja

2 sata predavanja i 2 sata seminara tjedno. Znanje se provjerava ispitom po završetku nastave.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Mijatović, A. (ur.) (1999), *Osnove suvremene pedagogije* (Odabrana poglavlja). Zagreb: HPKZ.

König, E./Zedler, P. (2001), *Teorije znanosti o odgoju*. Zagreb: Educa.

Gudjons, H. (1994), *Pedagogija. Temeljna znanja* (Odabrana poglavlja). Zagreb: Educa.

Popis literature koja se preporučuje kao dopunska

Schulz von Thun, F. (2001), *Kako međusobno razgovaramo 1. Smetenje i razjašnjenja*. Zagreb: Erudita

Bodovna vrijednost predmeta

3 ECTS

Način polaganja ispita

Pismeni.

¹ Obvezanti i izborni kolegiji u okviru pedagoškog i didaktičkog modula za studente ALU, MA, PMF i druge nastavničke fakultete uvažavat će posebnosti matičnih struka i razvijati se u dogovoru sa svakim fakultetom posebno.

IZBORNI KOLEGIJI²:

KOMUNIKACIJA U NASTAVI

Okvirni sadržaj predmeta

Metakomunikacijska razina: Što je komunikacija?. Verbalna i neverbalna; digitalna i analogna komunikacija. Obilježja nastavne komunikacije. Uloga učitelja kao agensa i modela komunikacijskog ponašanja učenika. Komunikacijska razina: Metode i tehnike uspješne komunikacije: aktivno slušanje, vođenje razgovora, igranje uloga, pedagoška psihodrama, moderirana rasprava. Oblici podučavanja: monološki i dijaloški. «Komunikacijski profili» učitelja i etika komunikacije. Neverbalna komunikacija u nastavi (značenje poruka tijela, pokreta, gesta). Aktualne teme: Interkulturalna komunikacija u nastavi. – Komunikacija na daljinu.- Virtualna komunikacija.

Razvijanje općih i specifičnih kompetencija

Steci osnovna znanja o nastavnoj komunikaciji i ulozi učitelja kao agensa i modela komunikacijskog ponašanja učenika i osvijestiti odnos komunikacijskog ponašanja učitelja, oblika komunikacije između učenika i razvijanja komunikacijske kompetencije učenika; upoznati i vježbati metode i tehnike uspješne nastavne komunikacije

Oblici provođenja nastave i način provjere znanja

1 sat predavanja i 1 sat seminara tjedno. Znanje se provjerava ispitom nakon završetka nastave.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Langer, I., Schulz von Thun, F., Tausch, R. (2003): Kako se razumljivo izražavati. Zagreb: Erudita.
Heinz Klippert (1996): Kommunikations-Trening.-Muenchen.
Schulz von Thun, F. (2002): Kako međusobno razgovaramo (1-3), Zagreb:Erudita.
Hans Juergen Apel (2003): Predavanje uvod u akademski oblik poučavanja. Zagreb:Erudita.

Popis literature koja se preporuča kao dopunska

Brajša, P. (1994): *Pedagoška komunikologija*. Zagreb: Školske novine.
Bratanić, M.. (1993) *Mikropedagogija - Interakcijsko-komunikacijski aspekt odgoja* (3.izd.). Zagreb:Školska knjiga.
Neill, S. (1994). *Neverbalna komunikacija*. Zagreb:Educa.

Bodovna vrijednost predmeta

2 ECTS

² Izborni predmeti u okviru ovog modula mogu biti u načelu svi kolegiji preddiplomskog/diplomskog studija pedagogije. Za ovu akademsku godinu predlažemo navedene kolegije kao izborne.

Način polaganja ispita

Pismeni ispit i portfolio.

PEDAGOGIJA ADOLESCENCIJE

Okvirni sadržaj predmeta

Pojam i razvojne karakteristike. Genetski i vanjski činitelji razvoja u djetinjstvu i mladenaštvu. Razvojne osobine i funkcije: tjelesne, kognitivne, emocionalne i socijalne. Tipologija i diferencijacija u formiranju identiteta: zrenje, razvoj, socijalizacija, odgoj. Odgojno-obrazovno značenje, mogućnosti i načini pedagoške intervencije. Dijete i djetinjstvo; mladi i mladenaštvo: okolinski i životni svijet. Socijalno-ekološki činitelji i odgojni utjecaji u kasnom djetinjstvu i mladenaštvu: obitelj, škola, crkva, slobodno vrijeme, mediji, vršnjačke skupine. Kultura, subkultura, kontrakultura, alternativna kultura i životni stilovi mladih kao polje pedagoškog djelovanja. Razvojne-pedagoške teškoće, smetnje i intervencije. Pedagoška povijest djetinjstva i mladenaštva. Pedagogija djetinjstva i mladenaštva: predmet, sadržaj, istraživanje i polje praktičnog djelovanja.

Razvijanje općih i specifičnih kompetencija

Upoznati razvojne osobine i (ne)tipično ponašanje u kasnom djetinjstvu i mladenaštvu. Shvatiti prirodne oblike reakcija i uzroke osobito karakteristične za pubertetsku i adolescentsku dob te mogućnosti i načine odgojno-socijalnog djelovanja na tijek razvoja.

Oblici provođenja nastave i način provjere znanja

1 sat predavanja i 1 sat seminara tjedno. Znanje se provjerava ispitom nakon završetka nastave.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Baacke, D. (1984), Die 6- bis 12 jährigen. Beltz, Weinheim – Basel.

Baacke, D. (1986), Die 13- bis 18 jährigen. Urban – Schwarzenberg, Munchen - Berlin.

Gudjons, H. (1994), Pedagogija – temeljna znanja. Educa, Zagreb.

Key, E. (2000), Stoljeće djeteta. Educa, Zagreb.

Popis literature koja se preporuča kao dopunska

Perasović, B. (2001), Urbana plemena. Hrvatska sveučilišna naklada, Zagreb.

Sander, U., Vollbrecht, R. (1985), Zwischen Kindheit und Jugend. Juventa, Weinheim – Munchen.

Bodovna vrijednost predmeta

2 ECTS

Način polaganja ispita

Usmeni ispit.

OSNOVE SPECIJALNE PEDAGOGIJE

Okvirni sadržaj predmeta

- Specijalna pedagogija kao znanstvena disciplina: predmet, područje, sadržaj, zadaci i metode.
- Individualne sličnosti i razlike u razvoju djece i mladeži (intravarijabilitet i intervarijabilitet), vrste odstupanja u razvoju i područja razvojnih teškoća: osnovne osobine djece s teškoćama u razvoju, poremećajima u ponašanju i darovite djece.
- Pedagoški postupci u zadovoljavanju posebnih potreba djece i mladeži s mentalnim, vidnim, slušnim, tjelesnim i kombiniranim razvojnim teškoćama i promjenama u osobnosti uvjetovanih organskim i socijalno-emocionalnim čimbenicima.
- Značaj i oblici integracije/inkluzije djece i mladeži u redovni odgojno-obrazovni sustav.

Razvijanje općih i specifičnih kompetencija

Osposobiti studente, da putem samostalnog i kritičkog proučavanja literature te raspravama na seminarima i terenskoj nastavi ovladaju temeljnim spoznajama u područje specijalne pedagogije, utemeljenja, osnovnih pojmovnih određenja i neposrednog odgojnog djelovanja.

Ostvarivanje sadržaja kolegija treba osigurati cjelovit i sistematiziran uvid u pedagoške postupke s djecom posebnih potreba, kao i njihovoj integraciji/inkluziji.

Oblici provođenja nastave i način provjere znanja

1 sat predavanja i 1 sat seminara tjedno. Znanje se provjerava ispitom nakon završetka nastave.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Hrvatić, N. (2004), *Udžbenici za učenike s posebnim potrebama*, u: Halačev, S. (ur.), *Udžbenik i virtualno okruženje*, Zagreb, Školska knjiga.

Jensen, E. (2004), *Različiti mozgovi, različiti učenici*, Educa, Zagreb.

Kostelnik, M., Onaga, E., Rohde, B., Whiren, A. (2004), *Djeca s posebnim potrebama*, Educa, Zagreb.

Sekulić-Majurec, A. (1988), *Djeca s teškoćama u razvoju u vrtiću i školi*. Školska knjiga, Zagreb.

Popis literature koja se preporuča kao dopunska

Cvetković-Lay, J., Sekulić-Majurec, A. (1998), *Darovito je, što ću s njim?*, Alinea, Zagreb.

Mijatović, A. (ur.) (1999), *Osnove suvremene pedagogije* (pog. *Djeca s izuzetnim potrebama*), Zagreb, HPKZ.

Stakes, R., Hornby, G. (1997), *Change in Special Education*, Cassell, London.

Bodovna vrijednost predmeta

2 ECTS

Način polaganja ispita

Pismeni i ismeni ispit.

OBRAZOVANJE DAROVITIH

Okvirni sadržaj predmeta

- *Proučavanje darovitosti kao društvenog i pedagoškog fenomena. (Povijesni pregled brige za darovite i uloge darovitih pojedinaca u društvu; Pristup darovitosti u suvremenom društvu.*
- *Suvremena istraživanja darovitosti. Studije blizanaca i dr.*
- *Otkrivanje i identificiranje darovitosti (Problem kriterija u određivanju darovitosti /intelektualne, specifične i kreativne sposobnosti/. Pojavni oblici darovitosti . Potencijalna i produktivna darovitost.*
- *Suvremene koncepcije darovitosti i njihove implikacije za pedagošku praksu.*
- *Poticanje razvoja darovitosti (općenito i po pojedinim područjima)*

Razvijanje općih i specifičnih kompetencija

Upoznati studente s novim pristupima društva i struke fenomenu darovitosti i osnovnim načinima prepoznavanja i identificiranja darovite djece. Osposobiti ih da u odnosu na vrstu i stupanj darovitost darovitoj djeci prilagođavaju obrazovni program i druge obrazovne aktivnosti, te tako poticajno djeluju na razvoj njihovih potencijala.

Oblici provođenja nastave i način provjere znanja

1 sat predavanja i 1 sat seminara tjedno. Znanje se provjerava ispitom nakon završetka nastave.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Cvetković-Lay, J., Sekulić-Majurec, A.: *Darovito je , što ću s njim?* Alinea, Zagreb 1998.

Čudina-Obradović, M. (1990): *Nadarenost: Razumijevanje, prepoznavanje, razvijanje.* Zagreb: Školska knjiga.

Koren, I. (1989.): *Kako prepoznati i identificirati nadarenog učenika.* Zagreb: Školske novine.

Sekulić-Majurec, A. (2002.): *Što je novo u pedagoškom pristupu darovitoj djeci i učenicima.* U: Poticanje darovite djece i učenika. Zagreb: HPKZ, str. 46-57

Sekulić-Majurec, A. (2002.): *Novi pogledi na darovitost i rad s darovitim učenicima.* U: Unapređivanje rada s darovitim učenicima u srednjoškolskom odgoju i obrazovanju. Ministarstvo prosvjete i športa, Zavod za unapređivanje školstva, Zagreb 2002. str. 53-64.

Popis literature koja se preporuča kao dopunska

- Sekulić-Majurec, A. (1997): *Poticanje stvaralačkog mišljenja u školi*. U: Škola i stvaralaštvo – Stvaralaštvo u školi (ur. M. Pavlinović-Pivac) Zagreb, : OŠ Matije Gupca, str. 53-66.
- Sekulić-Majurec, A. (2001.): *Kako provoditi postupak preskakanja razreda*. Zrno, 41-42(66-67): 52-55.
- Sekulić-Majurec, A. (1995.): *Mogućnost razvijanja produktivne darovitosti potencijalno darovitih srednjoškolaca*. Napredak, 136 (1):15-22

Bodovna vrijednost predmeta

2 ECTS

Način polaganja ispita

Usmeni ispit.

PEDAGOŠKO SAVJETOVANJE I PROFESIONALNA ORIJENTACIJA

Okvirni sadržaj predmeta

Savjetovanje i pedagoške dimenzije savjetodavnog rada
Odnos pedagoškog savjetodavnog rada, pedagoškog vođenja i terapijskih postupaka
Suština, specifičnosti i pretpostavke pedagoškog savjetodavnog rada
Mogućnosti i ograničenja pedagoškog savjetodavnog rada
Znanja i vještine potrebne za pedagoško savjetovanje
Faze savjetodavnog rada , pedagoška dijagnoza
Put pronalaženja rješenja problema
Aktivnosti i uloge povezane s pedagoškim savjetovanjem
Individualni pedagoški savjetodavni rad
Grupni pedagoški savjetodavni rad, autoritet i odgovornost
Odnosi u procesu pedagoškog savjetovanja
Direktivni i nedirektivni savjetodavni rad
Metode i tehnike savjetodavnog rada
Specifičnosti pedagoškog savjetovanja s djecom i odraslima
Pedagog i pedagoško savjetovanje
Profesionalna orijentacija – obvezni dio obrazovnog djelovanja škole
Profesionalno informiranje, profesionalno savjetovanje
Profesionalno praćenje

Razvijanje općih i specifičnih kompetencija

Poznavanje ključnih pojmova, teorija i teorijskih postavka pedagoškog savjetodavnog rada te razumijevanje i prihvaćanje savjetodavnog rada kao dijela preventivnog rada pedagoga.

Razvoj analitičkih vještina i vještina kritičkog mišljenja; ovladavanje vještinama individualnog i grupnog savjetodavnog rada s učenicima, roditeljima i drugim odraslim osobama u odgojno-obrazovnoj ustanovi; stjecanje vještina informiranja i savjetovanja u profesionalnoj orijentaciji.

Oblici provođenja nastave i način provjere znanja

1 sat predavanja i 1 sat seminara tjedno. Znanje se provjerava ispitom nakon završetka nastave.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Janković, J. (1997) *Savjetovanje - nedirektivni pristup*. Zagreb: Alinea.

Juul, J. (1995) *Razgovori s obiteljima – perspektive i procesi*. Zagreb: Alineja.

Resman, M. (2000) *Savjetodavni rad u vrtiću i školi*. Zagreb: HPKZ.

Popis literature koja se preporuča kao dopunska

Geldard, K.; Geldard, D. (1998) *Counselling children*. London: Sage Publication.

Manthei, R. (1997) *Counselling: The skills of finding solutions to problems*. London: Routledge.

Reardon, K.K. (1998) *Interpersonalna komunikacija*. Zagreb: Alinea.

Bodovna vrijednost predmeta

2 ECTS

Način polaganja ispita

Pismeni i usmeni ispit.

DIDAKTIČKI MODUL

OBAVEZNI KOLEGIJ:

OPĆA DIDAKTIKA

Okvirni sadržaj predmeta

Didaktika i Curriculum. Sustavi znanja i obrazovanje. Odnos Opće didaktike i predmetnih didaktika (metodika). Podjela opće didaktike (teorijska, empirijska i pragmatička). Didaktika kao teorija obrazovanja. Didaktički modeli i/ili teorije. Temeljni didaktički pojmovi (i njihovi odnosi), modeli i operacije. Didaktička rekonstrukcija, redukcija i transformacija. Profesionalne kompetencije nastavnika. Koncepti planiranja, organiziranja i izvođenja nastave. Kriteriji dobre nastave. Nastava kao akt uravnoteženja. Modeli diagnostike i evaluacije u općoj didaktici. Suvremeni trendovi u Općoj didaktici.

Razvijanje općih i specifičnih kompetencija

Studenti će se upoznati s predmetom Opće didaktike i praktičnim pitanjima pripreme, realizacije i (samo)evaluacije nastave koje tematizira didaktika, steći elementarna umijeća u ophođenju s didaktičkim teorijama i/ili modelima i razviti umijeća glede (reflektiranog) planiranja, izvođenja i evaluacije nastave.

Oblici provođenja nastave i način provjere znanja

2 sata predavanja i 1 sat seminara tjedno. Znanje se provjerava ispitom nakon završetka nastave.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Terhart, E. (2001), *Metode poučavanja i učenja*. Zagreb: Educa.

Meyer, H. (2002), *Didaktika razredne kvake*. Zagreb: Educa.

Gudjons, H., Teske, R., Winkel, R., (ur.), *Didaktičke teorije*. Zagreb: Educa: 1994.

Popis literature koja se preporuča kao dopunska

Kyriacou, K (1997), *Temeljna nastavna umijeća*, Zagreb: Educa.

Apel, H. J. (2003), *Predavanje. Uvod u akademski oblik poučavanja*. Zagreb: Erudita.

Peterßen, W. H. (2003). *Unterrichtsvorbereitung*. München: Ehrenwirth.

Peterßen, W. H. (2001), *Lehrbuch Allgemeine Didaktik*. München: Ehrenwirth.

Bodovna vrijednost predmeta

3 ECTS

Način polaganja ispita

Pismeni ispit i portfolio.

IZBORNI KOLEGIJI:

INTERESI U NASTAVI

Okvirni sadržaj predmeta

Povijesna shvaćanja interesa u pedagogiji i pedagoške teorije interesa (Dewey, Kerschensteiner, Herbart). Minhenska teorija interesa (Krapp i Schiefele) i njen odnos s motivacijskom teorijom samoodređenja (Deci i Ryan). Vrste interesa. Životni interesi. Razvoj spoznajnih interesa tijekom cjeloživotnog obrazovanja. Interesi kao uvjet, cilj i rezultat nastavnog procesa. Interes i disciplina. Odgojna nastava i razvoj interesa. Poticanje i razvoj interesa i motivacije za učenje u nastavi.

Razvijanje općih i specifičnih kompetencija

Studenti će se upoznati s teorijama interesa i empirijskim istraživanjima interesa i steći bitna umijeća u poticanju i razvoju interesa i motivacije za učenje u nastavi.

Oblici provođenja nastave i način provjere znanja

1 sat predavanja i 1 sat seminara tjedno. Znanje se provjerava ispitom nakon završetka nastave.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Palekčić, M./ Müller, F. (2005), *Uvjeti i efekti interesa za studij i motivacije za učenje* (motivi za izbor studija i motivacijski regulacijski stilovi) kod hrvatskih i njemačkih studenata, *Pedagogijska istraživanja*, 1, 2, 159-195.

Palekčić, M., Radeka, I., Petani, R. & Müller, F. (2004), *Interes za studij*, *Napredak*, 145(4), 389-404.

Deci, E. L. & R. M. Ryan (Eds.) (2002), *Handbook of self-determination research*. Rochester: University of Rochester Press.

Popis literature koja se preporuča kao dopunska

Palekčić, M. (1985), *Unutrašnja motivacija i školsko učenje*. Sarajevo: Svjetlost.

Krapp, A. & M. Prenzel (Hrsg.) (1992), *Interesse, Lernen, Leistung Münster: Aschendorff*.

Hoffmann, L./A. Krapp/ K. A. Renniger (1998), *Interest and learning. Kiel: IPN*.

Dresel, Markus: *Motivationsförderung im schulischen Kontext*. Göttingen: Hogrefe 2004

Krapp, A. (1998). *Entwicklung und Förderung von Interessen im Unterricht. Psychologie der Erziehung und Unterricht*, 44. Jg., 185-201.

Bodovna vrijednost predmeta

2 ECTS

Način polaganja ispita

Pismeni ispit i portfolio.

ALTERNATIVNE PEDAGOŠKE IDEJE I ŠKOLE

Okvirni sadržaj predmeta

Društvena uvjetovanost, pojava, važnost i pregled alternativnih pedagoških ideja i škola. Pedagoški projekti i posljedice reformne pedagogije. Pedagoško-didaktičke koncepcije, organizacija i praksa važnijih alternativnih škola (Montessori, Waldorf, Freinet, Summerhil, Laborschule, Barbiana, Tvind). Današnje privatne škole kao alternativni pokušaji. Kurikularne osobitosti alternativnih škola. Pedagoški pluralizam suvremenih školskih sustava u obzoru alternativnih ideja. Znanstvena utemeljenost alternativnih pedagoških ideja i škola.

Razvijanje općih i specifičnih kompetencija

Upoznati različite alternativne pedagoške ideje, pokrete i pravce koji su utjecali na pojavu, ustroj, organizaciju i rad alternativnih škola u svijetu i u nas. Studenti će steći znanja o pedagoškim, didaktičkim i metodičkim rješenjima u alternativnim, privatnim i slobodnim školama (osobito u odnosu prema državnima), i mogućnosti primjene nekih od alternativnih pokušaja u današnjim javnim školama.

Oblici provođenja nastave i način provjere znanja

1 sat predavanja i 1 sat seminara tjedno. Znanje se provjerava ispitom nakon završetka nastave.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Jakopović, S. (1984), *Pokret radne škole u Hrvatskoj*. NIRO Školske novine, Zagreb.

Matijević, M. (2001), *Alternativne škole*. Tipex, Zagreb.

Previšić, V. (1992), *Alternativne škole: teorijska polazišta i praktični dosezi*. U: Prema slobodnoj školi. Institut za pedagojska istraživanja, Zagreb.

Popis literature koja se preporuča kao dopunska

Walford, G. (1992), *Privatne škole – iskustva u deset zemalja*. Educa, Zagreb.

Bodovna vrijednost predmeta

2 ECTS

Način polaganja ispita

Usmeni ispit i seminarske radne obaveze..

TEMELJNA NASTAVNA UMIJEĆA

Okvirni sadržaj predmeta

Modeli odnosa teorije i prakse u pedagogiji. Odnos (teorijskog) znanja praktičnih umijeća. Kriteriji dobre nastave. Temeljna nastavna umijeća. Profesionalne kompetencije nastavnika. Zdravlje nastavnika u obzoru salutogeneze. Izvori stresa u radu nastavnika i načini borbe protiv stresa. Pedagoški mediji. Razumljivost izražavanja i razumljivost tekstova. Interes za nastavu i motivacija za učenje i kako ih poticati. Implicitno znanje i djelovanje. Držanje nastavnika i takt u nastavi.

Razvijanje općih i specifičnih kompetencija

Studenti će se upoznati s modelima odnosa teorije i prakse u pedagogiji i didaktici i razviti temeljna nastavna umijeća, odnosno profesionalne kompetencije nastavnika, koje (pored ostalog) uključuju i držanje i takt u pedagoškom ophođenju sa učenicima (i) u nastavi.

Oblici provođenja nastave i način provjere znanja

1 sat predavanja i 1 sat seminara tjedno. Znanje se provjerava ispitom nakon završetka nastave.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Kyriacou, K. (1997). Temeljna nastavna umijeća. Zagreb: Educa.

Langer, I./Schulz von Thun, F./Tausch, R. (2003), Kako se razumljivo izražavati. Zagreb: Erudita.

Popis literature koja se preporuča kao dopunska

Hilbert, Andreas/Schmitz, Edgar (Hrsg.): Psychosomatische Erkrankungen bei Lehrerinnen und Lehrern. Ursache- Folgen-Lösungen. Stuttgart: Schatauer 2004.

Seibert, Norbert/Serve, Helmut/ J. (Hrsg.) (2003): Prinzipien guten Unterrichts. Kriterien einer zeitgemäßen Unterrichtsgestaltung. PimS. / . Auflage

Neill, S. (1994), Neverbalna komunikacija u razredu. Zagreb: Educa.

Bodovna vrijednost predmeta

2 ECTS

Način polaganja ispita

Pismeni ispit i praktični uradak.

PEDAGOŠKA DIJAGNOSTIKA

Okvirni sadržaj predmeta

Modeli dijagnostike u pedagogiji i didaktici. Modeli pedagoško-psihološke dijagnostike (medicinski, interakcionistički i ekološko-fenomenološki). Funcije pedagoško-psihološke dijagnostike (selektivna, modifikacijska i poticajna). Obilježja pedagoške dijagnostike. Dijagnostička kompetencija nastavnika kao osnova pedagoškog djelovanja u nastavi. Razvoj mladih, pedagoška dijagnostika i proces obrazovanja i nastave. Zona narednog razvoja kao dijagnostičko sredstvo. Taksonomije znanja i ocjenjivanje rada učenika. Sumativno i formativno ocjenjivanje. Kriterijski testovi. Evaluacija rada nastavnika. Kriteriji dobre nastave. Vrijednovanje postignuća škola. Internacionalna vrijednovanja znanja učenja i kvaliteta škole i nastave.

Razvijanje općih i specifičnih kompetencija

Studenti će se upoznati s predmetom, obilježjima i modelima pedagoške dijagnostike i steći elementarna dijagnostička umijeća.

Oblici provođenja nastave i način provjere znanja

1 sat predavanja i 1 sat seminara tjedno. Znanje se provjerava ispitom nakon završetka nastave.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Kleber, E. W. (1992), Diagnostik in pädagogischen Handlungsfeldern – Einführung in Bewertung, Beurteilung, Diagnose und Evaluation.

Leutner, D. (1998), Pädagogisch-psychologische Diagnostik. In: Rost, D. (Hrsg.) (1998), Handwörterbuch Pädagogische Psychologie. Weinheim: Beltz, 1998, S. 378-386.

Wild, K.-P. & Krapp, A. (2001), Pädagogisch-psychologische Diagnostik. In: Krapp, A. & Weidenmann, B., Pädagogische Psychologie., Weinheim: Beltz, S. 513-566.

Weinert, F. E. (Hrsg.) (2001), Leistungsmessungen in Schulen. Weinheim und Basel: Beltz.

Popis literature koja se preporuča kao dopunska

Mužić, V. (2002), Uvod u metodologiju odgoja i obrazovanja, Educa, Zagreb.

Bodovna vrijednost predmeta

2 ECTS

Način polaganja ispita

Pismeni ispit i praktičan rad.

DIDAKTIČKE TEORIJE

Okvirni sadržaj predmeta

Razine refleksije obrazovne prakse na teorijske razine (didaktika, metodike, koncepcije izvedbe nastave).
Temeljni didaktički pojmovi. Didaktičke teorije i modeli nastave. Aktualizacija nastave i potreba teorijskog promišljanja. Didaktika kao teorija odgoja (Erich Weniger, Josef Derbolav; Wolfgang Klafki i Herwig Blankertz; didaktika obrazovnog profila (Hagen Kordes, Andreas Gruschka, Meinert Meyer); Didaktika kao teorija učenja (Paul Heimann, Gunter Otto i Wolfgang Schulz); opća didaktika na psihološkoj osnovici (Hans Aebli); Didaktika obraćanja pozornosti na fenomene (Martin Wagenschein); didaktika kao umijeće poučavanja (Theodor Schulze i Christoph Berg); Teorija obrazovanja u okviru kritičko-konstruktivne odgojne znanosti W. Klafkija; didaktika kao kibernetičko-informacijska teorija Felixa von Cubea, didaktika kao teorija kurikuluma Christine Möller, didaktika kao kritička teorija nastavne komunikacije Reinera Winkela. Refleksije teorijskih modela nastave na nastavnu praksu. Razne orijentacije didaktika kao shvaćanje njenih polazišta.

Razvijanje općih i specifičnih kompetencija

Stjecanje uvodne orijentacije unutar polazišta i teorijskih okvira na kojima se zasnivaju pojedine didaktičke koncepcije. Razumijevanje elementarnog didaktičkog vokabulara i služenje njime u govoru. Uvoditi studente u raspravu o modelima nastave kao svrsishodnim obrascima učinkovitog učenja i poučavanja.

Oblici provođenja nastave i način provjere znanja

1 sat predavanja i 1 sat seminara tjedno. Znanje se provjerava ispitom nakon završetka nastave.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Bognar, L. i Matijević, M., (2002). *Didaktika*. Školska knjiga, Zagreb,
Gudjons, H., (1994). *Pedagogija – temeljna znanja*. Educa, Zagreb, (Poglavlja: Učenje i Didaktika, str. 171.-204.)
Klafki i dr., (1992.). *Didaktičke teorije*. Educa, Zagreb

Popis literature koja se preporuča kao dopunska

Jelavić, F. (1995). *Didaktičke osnove nastave*. Naklada Slap. Jastrebarsko
Kyriacou, Ch. (1991. i daljnja izdanja). *Temeljna nastavna umijeća*. Educa, Zagreb
Poljak, V. (1991. i daljnja izdanja). *Didaktika*. Školska knjiga, Zagreb
Terhart, E. (2001.). *Metode poučavanja i učenja*. Educa, Zagreb

Bodovna vrijednost predmeta

2 ECTS

Način polaganja ispita

Usmeni ispit.

SOCIOLOŠKI MODUL

OBAVEZNI KOLEGIJ:

SOCIOLOGIJA OBRAZOVANJA

Okvirni sadržaj predmeta

Društveni i povijesni kontekst obrazovanja; Sociologija obrazovanja – nastanak i razvoj (teorijska polazišta; funkcionalističko, konfliktno, liberalno, interakcionističko); Obrazovanje i socijalne promjene (društvena reprodukcija, mobilnost, konflikti); Institucionalni sustavi obrazovanja (obitelj i škola); Obrazovanje i kultura (tradicija, religija, mediji); Obrazovanje i razvoj (kulturni kapital, tržište rada i znanja); Globalizacija i obrazovne perspektive (tehnološke i socijalne promjene, ekološko obrazovanje); Budućnost obrazovanja i uloga nastavnika (ekološka kriza, modernizacija društva i obrazovanja).

Razvijanje općih i specifičnih kompetencija

Upoznavanjem sa sadržajima kolegija studenti/ce će steći osnovna, opća znanja iz područja studija te dodatna znanja i intelektualne vještine koje će pridonijeti kompetentnosti njihove nastavničke uloge.

Znanja: stjecanje dodatnih znanja o teoretskim polazištima i povezanosti suvremenog društva (kulture) i obrazovanja (škole), što će pripomoći boljem razumijevanju društvenih ciljeva i smisla odgoja i obrazovanja učenik/c/a.

Vještine: osposobljavanje za prepoznavanje utjecaja socijalnog sustava na život u obrazovnom sustavu i primjene strukovnih socioloških znanja u kontekstu odraza društvenih fenomena na one u odgoju i obrazovanju

Oblici provođenja nastave i način provjere znanja

1 sat predavanja i 1 sat seminara tjedno. Znanje se provjerava ispitom nakon završetka nastave.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Durkheim, E. (1996). Obrazovanje i sociologija. Societas (Zavod za sociologiju), Zagreb.

Haralambos, M. (2002 ili kasnija izdanja). Sociologija – teme i perspektive (pogl. 11. Obrazovanje, str. 737-882). Golden Marketing, Zagreb.

Popis literature koja se preporučuje kao dopunska

Ballantine, J. H. (1993). The Sociology of Education. Prentice-Hall, Inc, New Jersey.

Delors, J. (1998). Učenje: blago u nama. Educa, Zagreb.

Lesourne, J. (2000). Obrazovanje & društvo. Educa, Zagreb.

Pastuović, N. (1999). Edukologija (V pogl.). Znamen, Zagreb

Bodovna vrijednost predmeta

3 ECTS boda

Način polaganja ispita

Ispit se polaže pismeno.

FILOZOFSKI MODUL

OBAVEZNI KOLEGIJ:

FILOZOFIJA ODGOJA

Okvirni sadržaj predmeta

Nastavni program predmeta čine filozofske refleksije o odgoju i obrazovanju, koje razmatraju temeljne aspekte ljudskog nastojanja da, posredstvom učenja, razvije intelektualne i emocionalne dispozicije, rekonstruira iskustva i kulturno obnovi život. U središtu pozornosti su tri aspekta filozofije odgoja; a) analitički aspekt (problematiziranje pojmova odgoja, obrazovanja, učenja i poučavanja, nastavnog autoriteta i nastavnih očekivanja); b) kritički aspekt (kritika ideologija, obrana razboritoga vrijednosnog pluralizma, spoznajni i voljni čimbenici građanskih i državljanskih kompetencija); c) preskriptivni aspekt (radikalno umno preispitivanje života, kultiviranje humaniteta u univerzalnom poštovanju moralnih osoba, narativna imaginacija koja njeguje suosjećanje i odgovornost).

Predmet konceptijski povezuje istaknuta razumijevanja odgoja u okviru zapadne filozofske tradicije (Sokrat, Platon, Aristotel, stoici, Augustin, Toma Akvinski, renesansni filozofi, Descartes, Hobbes, Spinoza, Locke, Hume, Rousseau, Kant, Hegel, Nietzsche, Mill, Dewey) sa suvremenim problemima i izazovima, koje pred filozofiju odgoja postavljaju neizvjesna budućnost, rascjepkanost znanja, planetarna sudbina ljudskog roda, multikulturalnost, potreba odgajanja za razumijevanje i mir, konstitucija čovječanstva kao svjetske zajednice.

Razvijanje općih i specifičnih kompetencija

Osvijestiti i kritički propitati filozofijske pretpostavke odgoja i obrazovanja. To je prijeko potreban uvjet za refleksiju nastavnog djelovanja i raspravu o edukacijskih ciljevima. Studenti se posebno osposobljavaju za kontekstualno i kritičko propitivanje suvremenih curriculumuma na temelju njihove utemeljenosti u etičkim vrednotama.

Oblici izvođenja nastave i način provjere znanja

2 sata predavanja tjedno. Znanje se provjerava ispitom nakon završetka nastave.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Foucault, M. (1992) *Znanje i moć* (Zagreb: Globus)

Nietzsche, F. (2003) *Schopenhauer kao odgajatelj* (Zagreb: Matica hrvatska).

Morin, E. (2002) *Odgoj za budućnost* (Zagreb: Educa).

Canivez, P. (1999) *Odgojiti građanina?* (Zagreb: Durieux).

Popis literature koja se preporučuje kao dopunska

- Platon, *Protagora*, u: Platon (1975) *Protagora. Sofist* (Zagreb: Naprijed).
- Aristotel, (1988) *Nikomahova etika*, i *Politika*, (Zagreb: Globus i SNL).
- Legrand, L. (1995) *Moralna izobrazba danas: Ima li to smisla?* (Zagreb: Educa).
- Hufnagel, E. (2002) *Filozofija pedagogike* (Zagreb: Demetra).
- Nussbaum, M. (1997) *Cultivating Humanity: A Classical Defence of Reform in Liberal Education* (Cambridge, MA: Harvard University Press).
- Gutmann, A. (1994) What's the use of going to school? The problem of education in utilitarianism and rights theories , in: Sen, A., Williams B. (ed.) *Utilitarianism and beyond* (Cambridge: Cambridge University Press).
- Vuk-Pavlović, P., (1996) *Filozofija odgoja* (Zagreb: Hrvatska sveučilišna naklada).
- Polić, M. (1993) *K filozofiji odgoja*
- Polić, M (1997) *Čovjek, odgoj, svijest* (Zagreb: HFD)
- Blake, Smeyers, Smith, Standish (2003) *The Blackwell Guide to the Philosophy of Education* (Oxford: Blackwell Publishing)

Bodovna vrijednost predmeta

3

Način polaganja ispita

Usmeni ispit.

INFORMATIČKI MODUL

OBAVEZNI KOLEGIJ:

INFORMACIJSKE TEHNOLOGIJE U OBRAZOVANJU

Okvirni sadržaj predmeta

Prednosti i nedostaci primjene računala u nastavi. Tradicionalni model nastave u odnosu na suvremeni model budućnosti – informacijske tehnologije u obrazovanju. Učenje na daljinu - alati za učenje na daljinu. U vježbama: Praktična primjena i način funkcioniranja sustava za učenje na daljinu. Samostalan rad u odabranom sustavu za učenje na daljinu. PowerPoint: metode oblikovanja i izlaganja PowerPoint prezentacije u pripremi nastavnih jedinica (na temu: informacijske tehnologije u obrazovanju).

Razvijanje općih i specifičnih kompetencija

Studenti trebaju naučiti mogućnosti suvremenih sustava za učenje te načine njihove primjene u nastavi.

Oblici izvođenja nastave i način provjere znanja

1 sat predavanja i 1 sat vježvi tjedno. Znanje se provjerava ispitom nakon završetka nastave.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Dryden, G., Vos, J. *Revolucija u učenju - kako promijeniti način na koji svijet uči*. Educa, Zagreb, 2001.
Marinković, R. *Inteligentni sustavi za poučavanje*. Hrvatska zajednica tehničke kulture, Zagreb, 2004.

Popis literature koja se preporučuje kao dopunska

Bitter, G. G., Pierson, M. E. *Using Technology in the Classroom*. Allyn&Bacon, 2004.
Gardner, H., *Multiple Intelligences: the Theory in Practice*. Basic Books, New York, 1993.
Lee, I. A Research Guide for Students. www.aresearchguide.com, (15. siječnja 2005.)
Porter, L. *Creating the Virtual Classroom: distance learning with the Internet*. Wiley Computer Publishing, New York, 1997.
PowerPoint in the Classroom is produced by ACT360 Media Ltd. in conjunction with Microsoft Corporation. Copyright ACT360 Media Ltd. 1998. www.actden.com/pp/ (15. siječnja 2005.)

Bodovna vrijednost predmeta

3

Način polaganja ispita

Izrada seminarskog rada. Oblikovanje i izlaganje PowerPoint prezentacije na osnovu napisanog seminarskog rada.

IZBORNI KOLEGIJ:

PRIMJENA RAČUNALA U NASTAVI JEZIKA

Okvirni sadržaj predmeta

Predmet “Primjena računala u nastavi jezika” (eng. Computer-Assisted Language Learning – CALL) predstavlja kombinaciju teorijskih postavki, kriterija za evaluaciju edukativnih programa i praktične primjene informatičke tehnologije. Osim teorije vezane uz razvoj i metodologiju primjene računala u nastavi jezika, uz jezične tehnologije, kriterije za procjenu i uz ulogu multimedijских elemenata, studenti će također razviti praktične vještine vezane uz primjenu računala neovisno o jeziku. Kroz praktičan rad prikazat će se mogućnosti primjene različitih izvora informatičke tehnologije (WWW resursi, edukativni programi za učenje jezika, zabavni softver, autorski alati, alati za obradu jezika, elektronski rječnici, strojno prevođenje) te metode integracije u klasičan oblik nastave. Kroz seminarski rad studenti će imati mogućnost prikazati primjenu informatičke tehnologije u nastavi jezika ili prikazati istraživanje vezano uz evaluaciju edukativnog softvera ili će sudjelovati u izradi web stranica vezanih za primjenu računala u nastavi jezika s integriranim kulturološkim elementima.

Razvijanje općih i specifičnih kompetencija

Studenti će steći znanja i vještine te primijeniti odgovarajuće metode u postupcima integracije informatičke tehnologije u nastavu jezika.

Oblici izvođenja nastave i način provjere znanja

1 sat predavanja i 1 sat vježbi tjedno. Znanje se provjerava ispitom nakon završetka nastave.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Chapelle, Carol. Computer applications for second language acquisition: Foundations for teaching, testing, and research. New York: Cambridge University Press, 2001.

Egbert, J; Hanson-Smith, E. (Eds.) CALL Environments: Research, practice, and critical issues. Alexandria, VA: TESOL, 1999.

Windeatt, S; Hardisty, D; Eastment, D. The Internet: Resource Books for Teachers. Oxford University Press, 2000.

Popis literature koja se preporučuje kao dopunska

Cameron, K. (Ed.) (1999) CALL: Media, Design & Applications. The Netherlands: Swets & Zeitlinger Publishers.

- Chapelle, C. (1998) Multimedia CALL: Lessons to be learned from research on instructed SLA. *Language Learning and Technology*, 2(1), 22-34. LLT 2(1): 22-34.
- European Commission Report (2005) The impact of the use of new technologies and the Internet on the teaching of foreign languages and on the role of teachers of a foreign language. (contribution of Graham Davies).
- Kern, R.; Warschauer, M. (1997) *Theory and practice of network-based language teaching*// M.
- Levy, M. *Computer-assisted language learning: Context and Conceptualization*. New York, New York: Clarendon Press.
- Seljan, S; Berger, N; Dovedan, Z. (2004) *Computer-Assisted Language Learning (CALL)*. Proceedings of the 27th International Convention MIPRO.
- Warschauer & R. Kern (Eds.) (2000) *Network-based language teaching: Concepts and practice*. New York: Cambridge University Press.
- Warschauer, M. (1996) [Computer-assisted language learning: An introduction](#). // S. Fotos (Ed.) *Multimedia language teaching*. Tokyo, Japan: Logos International.

Bodovna vrijednost predmeta

2

Način polaganja ispita

Pismeni ispit u obliku seminarskog rada/ praktična primjena/ usmeni

MODUL
HRVATSKI JEZIK U NASTAVNIČKOJ KOMUNIKACIJI

OBAVEZNI KOLEGIJI:

Predmet se sastoji od tri obavezna kolegija. Pojedini od njih nisu obavezni samo studentima filoloških grupa koji navedene sadržaje slušaju u okviru predmeta koji studiraju. Oni umjesto njih biraju izborne kolegije.

HRVATSKI JEZIK ZA NASTAVNIKE

Okvirni sadržaj predmeta

Jezik i jezične djelatnosti. Jezične uloge. Komunikacija kao temeljna jezična uloga. Verbalna i neverbalna komunikacija. Odnos jezika i izvanjezičnoga svijeta. Osnovni jezikoslovni pojmovi i discipline. Funkcionalni i formalni pristup jeziku. Primijenjena lingvistika. Hrvatski jezik u funkciji struke. Jezik i komunikacija u nastavi. Pravogovor. Pravopis. Pregled i služenje hrvatskim jezikoslovnim djelima (gramatike, pravopisi, savjetnici...). Stilovi hrvatskoga standardnoga jezika. Pisane vrste. Nastavnikov govor i čitanje. Predavanje (izlaganje, tumačenje, opisivanje, pripovijedanje, raspravljanje).

Razvijanje općih i specifičnih kompetencija

Ovladavanje općim jezikoslovnim pojmovima nužnim za usvajanje znanja o jeziku i znanja o svijetu. Bolje vladanje hrvatskim jezičnim vještinama.

Oblici izvođenja nastave i način provjere znanja

1 sat predavanja i 1 sat seminara tjedno. Znanje se provjerava ispitom nakon završetka nastave.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

(tri jedinice kao obavezni izvori seminarskoga rada): Babić, Z. (1986) Izlagači i slušači u vremenskom procjepu, *Jezik* 3/33, Zagreb, 7-78. Glovacki-Bernardi, Z. i sur. (2003) *Uvod u lingvistiku*, Zagreb, ŠK, 9-53, 191-249. Jelaska, Z. (2004) *Fonološki opisi hrvatskoga jezika*, Zagreb, HSN, str. 5-26. Katičić, R. (1992) *Novi jezikoslovni ogledi*, Zagreb, Školska knjiga, str. 7-75. Neill, S. (1994) *Neverbalna komunikacija*, Zagreb. Pandžić, V. (2001) *Govorno i pismeno izražavanje u srednjoj školi*, Zagreb. Pavličević-Franić, D. i M. Kovačević (ur.) (2003) *Komunikacijska kompetencija u višejezičnoj sredini II*, Zagreb, Naklada Slap i Sveučilište u Zagrebu, str. 1-191. Silić, J. (1996) Polifunkcionalnost hrvatskoga standardnoga jezika, *Kolo*, Zagreb, Matica hrvatska, 244-248. Škiljan, D. (1994) *Pogled u lingvistiku*, Rijeka, Naklada Benja. Škiljan, D. (1979) *Osnove semiologije komunikacije*, Zagreb, Sveučilište u Zagrebu. Žic Fuchs, M. (1990) Kognitivna semantika: konceptualno prototipne teoretske postavke, *SOL* 10/11, 95-106. Žic Fuchs, M. (1991) *Znanje o jeziku i znanje o svijetu*. Zagreb, SOL (str. 5-64)

Bodovna vrijednost predmeta

2

Način polaganja ispita

Pismeni, ocjena rada i izlaganja.

GOVORNIŠTVO ZA NASTAVNIKE (Govornička teorija i govorničke vještine)**Okvirni sadržaj predmeta**

Opis obilježja monoloških i dijaloških govorničkih vrsta (predavanja, referati, prigodni govori, debate, razgovori, grupno govorno rješavanje problema). Govorničke strategije. Priprema govora s isticanjem formiranja i testiranja središnje misli. Organiziranje govora prema klasičnim kanonima. Govornička argumentacija. Govornička elokvencija, što uključuje i repertoar retoričkih figura i modalnih izraza. Vještina pažljivoga i kritičkoga slušanja. Izvedbena izražajnost. Postizanje govorne glatkoće. Umješna uporaba uzgovornih znakova. Uklanjanje pretjeranoga govornoga straha. Vještina govorenja uz pomoć bilježaka, folija i drugih medija koji se koriste u nastavi, tj. odnos pripremljenoga teksta i govorne izvedbe. Usvajanje pravila slušačkoga i govornoga bontona.

Razvijanje općih i specifičnih kompetencija

Osposobiti buduće nastavnike za izrazito govorno zanimanje davanjem sustavnih znanja i uputa za stvaranje vještina radi uspješnijega govornoga djelovanja, međudjelovanja i prenošenja znanja učenicima. Pomoći im da osvijeste izgovorna odstupanja od standarda ili izgovorne mane, te važnost zdravoga i ugodnoga glasa kako bi bili i govorni uzor učenicima. Stoga im se kao izborni kolegij predlaže neki od izbornih kolegija na fonetici koji im mogu pomoći u ovoj govornoj profesiji.

Oblici izvođenja nastave i način provjere znanja

1 sat seminara i 1 sat vježbi tjedno. Znanje se provjerava ispitom nakon završetka nastave.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Aristotel (1989) *Retorika*, Zagreb, NaprijedGračani, Đ. (1968) *Temelji govorništva*, Nadbiskupski duhovni stol Škarić, I. (2000) *Temeljci suvremenoga govorništva*, Zagreb, Školska knjigaZadro, I. (ur.) (1999) *Glasoviti govori*, Zagreb, Naklada Zadro

Popis literature koja se preporučuje kao dopunska

Beker, M. (1997) *Kratka povijest antičke retorike*, Artrezor, ZagrebKvintilijan M.F. (1985) *Obrazovanje govornika*, Sarajevo, Veselin Masleša

Bodovna vrijednost predmeta

1,5

Način polaganja ispita

Pismeni ispit i praktična izvedba.

JEZIČNA INTERAKCIJA I JEZIČNI VARIJETETI**Okvirni sadržaj predmeta**

Pragmalingvistički sadržaj: komunikacijsko djelovanje jezikom, različiti oblici komunikacijske interakcije, govorni činovi, funkcije teksta i dr., s posebnim obzirom na vidove jezičnoga djelovanja važne za razrednu situaciju. Sociolingvistički sadržaji: jezik kao odraz određene zajednice koja njime govori i kao sociokulturna pojava, s posebnim obzirom na komunikacijsku kompetenciju pojedinca i zajednice, jezične varijetete i njihovu primjerenost različitim komunikacijskim situacijama.

Razvijanje općih i specifičnih kompetencija

Razvijanje općih i specifičnih kompetencija (znanja i vještina). Osvješčivanje mogućnosti i dosega djelovanja jezikom i priprema za što svrhovitiju upotrebu jezika u nastavnoj situaciji.

Oblici izvođenja nastave i način provjere znanja

1 sat seminara. Znanje se provjerava ispitom nakon završetka nastave.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Davis, S. (1991) *Pragmatics, A Reader*, Oxford
Gobber, G. (ur.), (1990) *La linguistica pragmatica (Atti convegno)*, Milano
Hudson, R.A. (1980) *Sociolinguistics*, Cambridge University Press
Ivanetić, N. (1994) *Govorni činovi*, Zavod za lingvistiku, Zagreb
Jakobson, Roman (1960/1964/), *Linguistics and Poetics* u: T.A. Sebeok (ur.), *Style in Language*, Cambridge, Massachusetts: The M.I.T. Press, 232-239
Romaine, S. (2000) *Language in Society*, Oxford University Press
Trudgill, P. (1989) *Sociolinguistics*, Penguin Books Ltd.
Z. Glovacki-Bernardi (ur.) (2001), *Uvod u lingvistiku*, Školska knjiga, Zagreb
Wunderlich, D. (ur.) (1972), *Linguistische Pragmatik*, Frankfurt/M.

Bodovna vrijednost predmeta

1,5

Način polaganja ispita

Ispunjenjem seminarskih obaveza..

IZBORNI KOLEGIJI:

GOVORNA PROIZVODNJA

Okvirni sadržaj predmeta

Kolegij *Govorna proizvodnja* usmjeren je na opis govora kao posebnog oblika komunikacijskog procesa te na mehanizme govorne proizvodnje. Opisuje se anatomija i fiziologija govornih organa. Objašnjavaju se upravljačka razina i tri izvršne razine proizvodnje govora (respiracija, fonacija i artikulacija) te njihovi međusobni odnosi. Govor se raslojava na sloj teksta i glasa te dijeli na govorne članke. Posebno se opisuju karakteristike hrvatskog govornog sustava na segmentalnoj (glasnici) i suprasegmentalnoj (prozodija) razini. ***Razvijanje općih i specifičnih kompetencija***

Cilj je pružiti nastavniku obavijesti o mehanizmima govorne proizvodnje, mogućnosti da njihovo djelovanje procjenjuje na vlastitom govoru te da poboljša govor u onim dijelovima koji su nedostatni a isto tako da i u učenikovom govoru otkriva dobre i loše strane govorne proizvodnje te da ga upućuje u načine njihovog poboljšavanja.

Oblici izvođenja nastave i način provjere znanja

1 sat seminara i 1 sat vježbi tjedno. Znanje se provjerava ispitom nakon završetka nastave.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Horga, D., (1996.) Obrada fonetskih obavijesti, HFD Zagreb, 11-104 str. Škarić, I. (1991). Fonetika hrvatskoga književnog jezika. U: Babić, Brozović, Moguš, Pavešić, Škarić, Težak: Povijesni pregled, glasovi i oblici hrvatskoga književnog jezika. HAZU i Globus, Zagreb, & 87-275 , & 683-935.

Popis literature koja se preporučuje kao dopunska

Barić, Lončarić, Malić, Pavešić, Peti, Zečević, Znika (1990). Gramatika hrvatskoga jezika. Zagreb, str. 9-46. Malmberg, B. (1974). Fonetika, Svjetlost, Sarajevo. ili Malmberg, B. (1995). Fonetika, IVOR, Zagreb

Bodovna vrijednost predmeta

1,5

Način polaganja ispita

Usmeni ispit.

FONETSKA KOREKCIJA (praktikum iz korekcije izgovora)

Okvirni sadržaj predmeta 1. Teorijski uvod u fonetsku korekciju: Optimale (opće, korektivne), visinske karakteristike glasova, načela fonetske korekcije, o čemu treba voditi brigu prilikom fonetske korekcije, postupci fonetske korekcije, elektroakustička pomagala u fonetskoj korekciji. 2. Praktičan rad: Nakon vrlo kratkog teorijskog dijela prelazi se na praktičan rad – svaki student odabere jedan konkretan izgovorni problem (strani jezici, dijalekti) i ispitanika s kojim radi individualno: najprije pod nadzorom nastavnika, a potom samostalno, s ili bez pomoći elektroakustičkih aparata. Tijekom rada vodi se dnevnik korekcije koji je sastavni dio konačnog rada. Ispitanik se snima prije i poslije korekcije, a poboljšanja se analiziraju u grupi, na kraju semestra. Ocjena se temelji na uspješnosti korekcije, na prezentaciji i na pismenom uratku koji se sastoji od analize greške, dnevnika korekcije, analize postupka korekcije i konačnog rezultata, te materijala koji su u korekciji bili korišteni. ***Razvijanje općih i specifičnih kompetencija***

Osposobiti studente za uočavanje izgovornih grešaka koje treba ispraviti i za samostalan rad na njihovu ispravljanju sa i bez elektroakustičkih aparata.

Oblici izvođenja nastave i način provjere znanja

1 sat seminara i 1 sat vježbi tjedno. Znanje se provjerava ispitom nakon završetka nastave.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Zbirka relevantnih članaka i poglavlja (dostupna u knjižnici Odsjeka za fonetiku) Pisani nastavni materijali koji se dobiju uz svaku nastavnu jedinicu.

Bodovna vrijednost predmeta

1,5

Način polaganja ispita

Usmeni ispit.

NJEGA GLASA GOVORNIH PROFESIONALACA **Okvirni sadržaj predmeta** Dobit će se upute za pravilnu uporabu glasa u javnom nastavničkom govoru, o vokalnoj njezi i vokalnoj tehnici. Teorijsko znanje na seminaru će se praktički primjenjivati u obliku kratkih izlaganja studenata pred skupinom. Postavljat će se glas svakoga studenta (impostacija), usvojiti će se *zaštitni glas*, vježbe ugrijavanja, fonetske vježbe za glas i izgovor, akcent metoda u saniranju disfonija. U kraćim predavanjima izlaganjima iz svoga područja studiranja, studenti će trebati praktički uključiti čimbenike respiracije, fonacije, artikulacije i rezonancije zdravoga glasa. **Razvijanje općih i specifičnih kompetencija**

Svrha je seminara da studenti usvoje teorijsko znanje o njezi glasa, samostalno usvoje vježbe za prevenciju vokalnoga zamora te da praktički nauče javno govoriti optimalno štedeći glas.

Oblici izvođenja nastave i način provjere znanja

1 sat seminara i 1 sat vježbi tjedno. Znanje se provjerava ispitom nakon završetka nastave.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Benninger, M., Jacobson, B. H., Johnson, A. F. (1994). *Vocal Arts Medicine - The Care and Prevention of Professional Voice Disorders*. New York, Stuttgart: Thieme Medical Publishers, Georg Thieme Verlag. Berry, C. (1997). *Glumac i glas*. Zagreb: AGM. Škarić, I. (1977). Funkcionalno saniranje disfonija slušanjem. U: Problemi glasa i artikulacije glasova, Savez DDJ i SDS, Beograd, 1977, 197-202. Škarić, I. (ur.). *Govorne poteškoće i njihovo uklanjanje*. Zagreb: Mladost. Poglavlja: Poremećaji glasa, 151-162; Rehabilitacija glasa, 163-176. Škarić, I., Varošaneć - Škarić, G. (1999). Vježbe za glas i izgovor. U *Zbornik Ustvarjalnost v logopediji*, Nova Gorica: Aktiv logopedov Severno primorske regije, Vipava: Center za usposabljanje invalidnih otrok Janka Premrla Vojka, str. 197-200. **Popis literature koja se preporučuje kao dopunska**

Gotaas, S., Starr, C. D. (1993). Vocal fatigue among teachers. *Folia phoniatica*, 45, 120-129. Kotby, M. N. (1995). *The Accent method of voice therapy*. San Diego: Singular Publishing Group, Inc. Rantala, L., Paavola, L., Körkkö, P., Vilkmann, E. (1998). Working-day effects on the spectral characteristics of teaching voice. *Folia phoniatica et logop.*, 50, 205-211. Rantala, L., Vilkmann, E. (1999). Relationship between subjective voice complaints and acoustic parameters in female teachers' voices. *Journal of voice*, 13, 4, 484-495. Russell, A., Oates, J., Greenwood, K. M. (1998). Prevalence of voice problems in teachers. *Journal of voice*, 12, 4, 467-479. Simberg, S., Laine, A., Sala, E., Rönnemaa, A.M. (2000). Prevalence of voice disorders among future teachers. *Journal of voice*, 14, 2, 231-235.

Bodovna vrijednost predmeta

1,5

Način polaganja ispita

ismeni ispit i usmeno izlaganje.

ORTOEPSKE VJEŽBE **Okvirni sadržaj predmeta** Uvježbava se pravilan izgovor segmentalnih sastavnica govora kao što su izgovor suglasnika i samoglasnika te suprasegmentalnih prozodijskih čimbenika govora. Razlučuju se pojmovi standarda, prihvaćenog izgovora (RP), razgovornoga stila, organskoga idioma. Usvaja se sustav bilježenja IPA za izgovor glasnika, fonema i alofona, prozodije i dijakritičkih znakova za hrvatski jezik. Uvježbava se izgovor riječi hrvatskoga podrijetla i posuđenica u fonetskim riječima i u povezanom govoru. Nadalje se ispituje sociofonetski odnos prema različitim naglasnim inačicama istih riječi. Također se određuje izgovorni status svakog studenta. **Razvijanje općih i specifičnih kompetencija**

Svrha je vježbi da studenti upoznaju, uvježbaju i usvoje prihvaćeni izgovor hrvatskog jezika .

Oblici izvođenja nastave i način provjere znanja

1 sat seminara i 1 sat vježbi tjedno. Znanje se provjerava praktičnim radom.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Brozović, D. (1957/58). O normiranju književnih naglasaka. *Jezik*, 6, 65-72. Landau, E., Lončarić, M., Horga, D., Škarić, I. (1999). Croatian. U *Handbook of the International Phonetic Association*, Cambridge: Cambridge University Press, 66-69. Lončarić, M. i Vukušić, S. (1998). Fonologija. U M. Lončarić (ur.), *Hrvatski jezik*, 75-90, Opole: Uniwersytet Opolski - Instytut Filologii Polskiej. Silić, J. (1997). Razgovorni stil hrvatskoga standardnog jezika. *Kolo*, 4, 483-495. Škarić, I. (1994) Hrvatski jezik danas. *Jezik*, 41, 4, 97-103. Škarić, I. (1999) Sociofonetski pristup standardnom naglašavanju. *Govor*, XV, 2, 117-137. Škarić, I. (2001). Razlikovna prozodija. *Jezik*, 48, 1, 11-19. Škavić, Đ. i Varošaneć - Škarić, G. (1999). Neke osobitosti hrvatskoga naglasnog sustava. *Govor/Speech*, VVI, 1, 25-31. Varošaneć-Škarić, G. (1995). Govorni stilovi u informativnim emisijama. *Govor/Speech*, XII, 1, 71-79. Varošaneć-Škarić, G. (2001). Poželjnost nekih kategorija izografnih naglasnih heterofona. *Govor/Speech*, XVIII, 1, 33-44. Vuletić, D. (1987). *Govorni poremećaji - Izgovor*. Zagreb: Školska knjiga

Popis literature koja se preporučuje kao dopunska

Škarić, I. (1977/78). Pledoaje za govor organski i govor standardni. *Jezik*, 2, 33-42. Škarić, I., Babić, Z., Škavić, Đ., Varošaneć, G. (1987) Silazni naglasci na nepočnim slogovima riječi. *Govor/Speech*, 4, 2, 139-151. Škarić, I. (1991) Fonetika hrvatskoga književnog jezika. U: Babić, S. et al. (R. Katičić, ur.) *Povijesni pregled, glasovi i oblici hrvatskoga književnog jezika*, Zagreb: HAZU, Globus, str. poglavlja Izgovor glasnika, 120-146, Govorni dijelovi 281-289, Intonacijska jedinica 309-315, Govorna riječ 315-327, Slog 327-337, Fonemski sloj 337-359.

Bodovna vrijednost predmeta

1,5

Način polaganja ispita

Praktični rad.

DVOJEZIČNOST

Okvirni sadržaj predmeta

Određenje dvojezičnosti; povijesni pregled istraživanja dvojezičnosti; odnos i vrste individualne i društvene dvojezičnosti; dinamika dvojezičnoga razvoja (u prirodnome i institucionaliziranome kontekstu); jezična obrada kod dvojezičnih osoba; međujezični utjecaji u dvojezičnom sustavu; komunikacijska kompetencija dvojezičnih osoba; jednojezični i dvojezični modalitet; prebacivanje koda; odumiranje jezika; odnos dvojezičnosti i spoznaje; dvojezičnost i obrazovanje.

Razvijanje općih i specifičnih kompetencija

Stjecanje uvida u temeljne procese dvojezičnoga razvoja, posebitosti lingvističke i komunikacijske kompetencije dvojezičnih osoba te temeljna pitanja dvojezičnoga obrazovanja.

Oblici izvođenja nastave i način provjere znanja

1 sat predavanja tjedno. Znanje se provjerava ispitom nakon završetka nastave.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Hamers, J., Blanc, M. (2000). *Bilinguality and Bilingualism*. 2nd edition. Cambridge: CUP. Romaine, S. (1995). *Bilingualism*. 2nd edition. Oxford: Blackwell Publishers.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Bialystok, E. (2001). *Bilingualism in Development: Language, Literacy and Cognition*. Cambridge: CUP.
Dewaele, J-M., Housen, A., Wei, L. (ur.) (2003). *Bilingualism: Beyond Basic Principles*. Clevedon, Buffalo, Toronto, Sydney: Multilingual Matters Ltd. Hakuta, K. (1986). *Mirror of Language: The Debate on Bilingualism*. New York: Basic Books. Nicol, J. L. (ur.) (2001). *One Mind, Two Languages: Bilingual Language Processing*. Oxford: Blackwell Publishers. Časopis: *Bilingualism: Language and Cognition*.

Bodovna vrijednost predmeta

1,5

Način polaganja ispita

Pismeni ispit.